



**Salgótarján Megyei Jogú Város
Polgármestere**

Szám: 22172-1/2020

**Javaslat
Salgótarján Megyei Jogú Város 2020-2024. közötti időszakra vonatkozó gazdasági
programja jóváhagyására**

Tisztelt Közgyűlés!

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) rendelkezései szerint a képviselő-testületnek az aktuális önkormányzati ciklusra vonatkozó elképzeléseit gazdasági programba kell rögzíteni, amelynek elkészítéséért a helyi önkormányzat a felelős.

Az Mötv. 116.§ (3) bekezdése szerint a gazdasági program helyi szinten határozza meg a mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

Fenti jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően terjesztem a Tisztelt Közgyűlés elé a 2020-2024. közötti időszakra vonatkozó gazdasági programot.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést az előterjesztés megtárgyalására és a határozati javaslat elfogadására.

Határozati javaslat

A Közgyűlés megtárgyalta Salgótarján Megyei Jogú Város 2020-2024 közötti időszakra vonatkozó gazdasági programját és az abban foglaltakat az 1. melléklet szerint elfogadja.

Határidő: folyamatos

Felelős: Fekete Zsolt polgármester

Salgótarján, 2020. június 18.


Fekete Zsolt
polgármester



SALGÓTARJÁN MEGYEI JOGÚ VÁROS

GAZDASÁGI PROGRAMJA

(„jövőt építünk”)

2020-2024

A Közgyűlés a/2020. (VII.) határozatával elfogadva

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ	6
II. TÁRSADALMI – GAZDASÁGI FELTÉTELEK	8
1. Demográfiai és foglalkoztatási folyamatok	8
<i>1.1. Népesedési folyamatok</i>	8
<i>1.2. Foglalkoztatottság</i>	9
2. Az önkormányzati intézményhálózat fejlődése, átalakulása	11
3. Az önkormányzat városüzemeltetési feladata	14
<i>3.1. Vízellátás</i>	14
<i>3.2. Szennyvízelvezetés, tisztítás</i>	14
<i>3.3. Távhőszolgáltatás</i>	15
<i>3.4. Az önkormányzat kommunális szolgáltatása</i>	16
- úthálózat	16
- parkok, zöldterületek	16
- temetők	18
- önkormányzati vízgazdálkodás	18
- köztisztasági feladat	19
- közvilágítás	19
- lakásüzemeltetés	19
- nem lakás célú helyiségek üzemeltetése	20
- közfoglalkoztatás	21
4. Az önkormányzat gazdasági helyzete	22
<i>4.1. Vagyoni helyzet</i>	22
<i>4.2. Pénzügyi helyzet</i>	24
<i>4.2.1. Bevételek</i>	25
Működési bevételek	
Felhalmozási bevételek	
Finanszírozási bevételek	

4.2.2. Kiadások	27
Működési kiadások	
Felhalmozási kiadások	
III. A TELEPÜÉSFEJLESZTÉS FŐ CÉLJAI ÉS FELADATAI	30
1. Fejlesztési elképzelések	33
1.1. Ipar	34
1.2. Idegenforgalom	35
1.3. Infrastruktúra	36
2. Salgótarján településfejlesztési politikájának fő céljai és elérésük módja	37
2.1. A gazdaság élénkítése, munkahelyteremtés	37
<u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u>	39
2.2. A versenyképes tudás és műveltség növekedése	40
<u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u>	43
2.3. A kultúra, közművelődés, sport feltételeinek racionalizálása	44
kulturális, közművelődési feladatok	
sportfeladatok	
<u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u>	47
2.4. A szociális gondoskodás racionalizálása	48
<u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u>	49
2.5. Az egészségügyi alapellátás stabilizálása	50
<u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u>	52
2.6. A lakásellátás minőségi mutatóinak javítása	53
<u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u>	55

2.7. Ivóvízellátás	56
<i><u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u></i>	57
2.8. Szennyvízkezelés, tisztítás	57
<i><u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u></i>	58
2.9. Szilárd hulladékgyűjtés	58
<i><u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u></i>	59
2.10. Az önkormányzat tulajdonában álló gazdasági társaságok működésének racionalizálása, az általuk végzett feladatok hatékonyságának növelése	60
<i><u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u></i>	62
2.11. Városüzemeltetési politika célkitűzései, illetve az egyes közszolgáltatások színvonalának lehetőség szerinti javítása	62
2.11.1. A közlekedési feltételek javítása	63
<i><u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u></i>	65
2.11.2. Parkfenntartás, zöldterület fenntartás	67
<i><u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u></i>	68
2.11.3. Temetőfenntartás	69
<i><u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u></i>	70
2.11.4. Köztisztaság	71
<i><u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u></i>	71
2.11.5. Közvilágítás	72
<i><u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u></i>	72
3. Adópolitika	72
<i><u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u></i>	75
4. Vagyonhasznosítás, ingatlanfejlesztés, befektetés-ösztönzés célkitűzései	75
<i><u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u></i>	77
5. Nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak érvényesítése	79
<i><u>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</u></i>	79

6. Környezetvédelem	80
<i>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</i>	82
7. Salgótarján térségének településeivel való kapcsolat	85
<i>A cél elérésére irányuló cselekvési feladat</i>	86
IV. AZ ÖNKORMÁNYZATI GAZDÁLKODÁS FELADATAI, ESZKÖZRENDSZERE	87
1. Bevételek	88
1.1. Működési bevételek	88
<i>Központi költségvetési kapcsolatokból származó források</i>	
<i>Államháztartáson belülről és kívülről származó források</i>	
<i>Intézményi működési bevételek</i>	
<i>Helyi adók</i>	
1.2. Felhalmozási bevételek	91
1.3. Finanszírozási bevételek	92
<i>Maradvány igénybevétele</i>	
<i>Hitelfelvétel</i>	
2. Kiadások	92
2.1. Működési kiadások	93
2.2. Felhalmozási kiadások.	93
V. FELELŐSSÉG A JÖVŐÉRT	94
<i>Közgyűlés</i>	
<i>Polgármesteri Hivatal</i>	
<i>Civil szervezetek</i>	
<i>Polgárok</i>	

„Megvan a hatalmatok ahhoz, hogy változtassatok körülményeiken.

Csak élnetek kell vele”

(Seth könyve)

I.

BEVEZETŐ

Magyarország önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a alapján a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melyben meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

Salgótarján városa Nógrád megye meghatározó gazdasági, kereskedelmi, kulturális és közlekedési központja volt és jelenleg is az, térkapcsolatai ma is szerteágazóak, de közvetlen hatása a városkörnyékre terjed ki. A rendszerváltozást követően a meglévő termelési szerkezet nem tudott igazodni a privatizációval megváltozott gazdasági környezet kihívásaihoz. Ebből adódóan az elmúlt közel harminc év alatt a kikényszerített alkalmazkodás következményeként jelentős átalakuláson esett át a város, amely alapvetően változtatta meg az önkormányzat által ellátott feladatok mennyiségi és minőségi mutatóit, a gazdálkodás feltételrendszerét és az itt élők élethelyzetét.

Az elmúlt közel harminc év tapasztalataira, elért eredményeire, várható lehetőségekre támaszkodva a következő öt évben olyan településpolitikai kialakítása kívánatos – sőt egyedül járható út – amely a munkahelyteremtő produktív tőke számára folyamatosan biztosítja a hatékony működési feltételeket, és a városi lakosság életfeltétele és közérzete is lehetőség szerint a huszonegyedik század kihívásainak megfelelően javul. Rendkívüli fontosságú azonban annak tudatosulása, hogy a város és vonzáskörzete a természetes érdekközösség erősítése okán csak összehangoltan, egymással szimbiózisban fejlődhet. Az összehangolt fejlődés azonban a térségi önkormányzatok egyező akarata nélkül nem valósulhat meg.

A térség összetartozását, az együttműködést erősítette a Kelet-Nógrádi Hulladékrekultivációs Társulás 2008. február 14-én történt megalakítása. A társulásnak 15 tagja van. Az összefogás

célja fizikailag befejeződött, jelenleg az utógondozási feladatok elvégzéséről kell gondoskodni.

Az önkormányzatok együttműködését, illetve az együttes fellépés további szélesítését eredményezte a Kelet-Nógrád Térségi Hulladékgazdálkodási Társulás 2012 július 01-én történt megalakítása is. A társulás közös pénzügyi összefogásában készült el az a hulladékkezelő telephely, illetve hulladékgyűjtési rendszer, amely 58 település kommunális hulladékának kezelését végzi.

2013. július 1-én Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulása átalakulásával létrejött Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása, amely az önkormányzati szociális és gyermekjóléti feladatellátás közös megvalósításával hatékonyabban, költségtakarékosabban képes az önkormányzatok érdekkörébe tartozó közfeladatokat végrehajtani. A továbbiakban is számolni kell a társulás működésével, amennyiben javuló racionális feladatellátás mellett a települések együttműködésének továbbfejlődése a térség társadalmi kohéziójának növekedése irányába mozdul el.

2004. május 1-jével Magyarország az Európai Unió tagjává vált. Az átalakulás jelentősen érintette az önkormányzatot is. Salgótarján törekedett a kialakult helyzethez igazodni, és alkalmazkodott a kihívásokhoz, az új feltételekhez.

Az elmúlt időszakban javult a lakások, vállalkozások kommunális szolgáltatásokkal való ellátása. A gépkocsik száma és minősége jelentősen emelkedett. Az önkormányzati fejlődés társadalmi háttére azonban javításra szorul. Folyamatosan csökken a népesség száma és azon belül az aktív korúak aránya. Sokan tartósan kívül rekedtek a munkaerőpiacon. Jelentős számban vannak olyanok, akik nem rendelkeznek az érvényesüléshez szükséges általános és szakmai tudással. A szegénység néhány társadalmi csoportban tartóssá vált, a társadalmi különbségek rögzültek.

A gazdasági program célja, hogy megjelölje Salgótarján Megyei Jogú Város 2020-2024 év közötti időszakának gazdasági fejlődése fő irányait és céljait, a súlyponti feladatok meghatározásával egy időben állapítsa meg ezek megvalósítása feltételrendszerének főbb vonalait. A spillover hatásból adódóan a városnak nagyobb szolgáltatási kínálatot kell biztosítania mint amit csupán a saját polgárai számára kellene, hiszen felelőssége a térséggel szemben is fennáll. A programot meghatározza a megyeszékhely státusz, a gazdasági szféra, a helyi közösségek által létrehozott szervezetekkel való együttműködés.

Salgótarján átfogó célja, hogy a tágabb térségnek megkerülhetetlen innovációs, oktatási, kulturális és turisztikai központja legyen.

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése felelősséget érez a jövőért, és hisz abban, hogy a mindennapi gondok és elvégzendő feladatok szorítása mellett, a nehezen kiszámítható változások ellenére is szükség van előrelátó tervezésre, miáltal lehetőség van a jövő alakítására, hiszen ez alapvetően az itt élőktől függ.

II.

TÁRSADALMI – GAZDASÁGI FELTÉTELEK

1. Demográfiai és foglalkoztatási folyamatok Salgótarjában

1.1. Népesedési folyamatok

Salgótarján további fejlődését alapvetően gazdasági bázisának erősödése, fejlődésének iránya határozza meg, amellyel jelentős kölcsönhatásban van a demográfiai, népesedési folyamatok alakulása. Hatásai elsősorban az oktatásban, az egészségügyi, szociális ellátásban jelentkeznek erőteljesen.

Salgótarján – Nógrád megye igazgatási központ jellege mellett – vezető szerepet tölt be a megye gazdasági, egészségügyi, kulturális és kereskedelmi életében, vonzáskörzetének pedig teljes középfokú ellátó és szervező központja.

A megyén belüli meghatározó szerepét jól szemlélteti, hogy 2019-ben a 17,74%-os lakónépességi részaránya ellenére Salgótarjában, illetve a salgótarjáni járásban működött a legtöbb vállalkozás összességében 3029. Ez időszakban a megye általános iskolai tanulóinak 18,83%-a, a középiskolai diákjainak 46,44%-a a megyeszékhelyen tanul.

Megnevezés	1980. év (fő)	1990. év (fő)	2001. év (fő)	2011. év (fő)	2019. év (fő)
Lakónépesség száma	47.258	46.364	42.565	37.980	33.579
Változás (+/-)	-	-894	-3.799	-4.585	-4.401

Salgótarján lakosságának csökkenése már az 1980-as években elkezdődött, de igazából a rendszerváltozás után gyorsult fel a társadalmi, gazdasági változás következményeként.

A város 1980. évi lakónépessége 47.258 fő volt, amelyet bázisnak véve 2019. évre 13.679 fővel, 28,9%-kal 33.579 főre csökkent.

A népesség nagyságának változásában a vizsgált években jellemző tendencia folytatódott, amely szerint mind a természetes szaporodás, illetve fogyás, valamint az elvándorlási különbözet negatív.

Salgótarján népesedési folyamatát – a rendszerváltozás óta vizsgált időszakában is – az elveszülések számának csökkenése, a halálozások és az elvándorlások folyamatossága, illetve ebből adódóan a lakosság öregedése jellemzi. Az elveszülések száma a népesség egyszerű reprodukcióját sem biztosítja.

1.2. Foglalkoztatottság

A rendszerváltozást követően megjelenő piaci viszonyok, a privatizáció és a versenykövetelmények megjelenése jelentős mértékben érintették a foglalkoztatás korábbi szerkezetét, de magát a foglalkoztatást is. Az iparban a termelési szerkezet összeomlása, a hatékonysági követelmények növekedése kikényszerítette a munkavállalói létszám csökkentését. A szolgáltatásban a keresletcsökkenés az életszínvonal visszaesésére vezethető vissza, ami miatt a dolgozók egy részét itt is leépítették.

Év	Teljes munkaidőben foglalkoztatottak (fő)	Szaktanácsosok, oklevéllel rendelkezők (fő)	Érettségivel rendelkezők száma (fő)	Egyetemi, főiskolai oklevéllel rendelkezők száma (fő)	Munkanélküliek száma (fő)
2011. év	13 104	5.676	10.612	5.192	3 275

A 2011. évi népszámlálás időszakában, Salgótarjánban a 13.104 fő foglalkoztatott a népességen belül 35,2%-ot tett ki, amely arányában a legalacsonyabb a városok között. A népességen belül az inaktív keresők száma 12.399 fő, amely a népesség 33,3%-át teszi ki. A megye többi városához képest arányában Salgótarjánban foglalkoztatják a legtöbb inaktív polgárt.

A megyeszékhelyi funkcióval összefüggésben, Salgótarjánban magasabb volt a szellemi munkakört betöltők súlya és kedvezőbb volt az iskolai végzettség szerinti összetétele is. A népesség 51,2% legalább érettségivel rendelkezett, illetve a népesség 17,9%-a egyetemi,

főiskolai oklevéllel rendelkezett a 2011. évi népszámlálás időszakában. Ez a helyzet jelenleg is jellemző a megyeszékhelyre.

A munkanélküliség a megyéhez hasonlóan Salgótarjánban is az országos átlagnál jóval korábban és súlyosabban jelentkezett. Számuk 1993-ban 4357 fő volt.

A város munkanélküliségi helyzete az elmúlt időszakban javult ugyan, hiszen a 2011. évi adatok alapján a munkanélküliek száma 3275 fő, amely a teljes népességen belül 8,8%-os arányt jelent, azonban a többi városhoz képest így is a legrosszabb volt ebben az évben. A 2019. év márciusában mért álláskeresők száma 2.128 főtt tett ki, amely kisebb ugyan a 2011. népszámlálás adataihoz képest, azonban a népességcsökkenés az aktívkorú népességet érintette alapvetően az elmúlt években.

Működő vállalkozások	2010. év (db)	2017. év (db)
Összes működő vállalkozás	2461	2066
Ebből: társas vállalkozás	1006	740
Ezer lakosra jutó	66	60

Salgótarjánban működő vállalkozások a számukat tekintve meghaladják Nógrád megye városaiban működőket, azonban az ezer lakosra jutó vállalkozásokat vizsgálva megállapítható, hogy csupán Bányaterenyét előzi meg.

Látható, hogy a vizsgált időszakban minden mutató csökkent. Ezen belül a legérzékenyebb változást a működő vállalkozások számának csökkenése okozta, hiszen a város hét év alatt közel 400 db vállalkozást veszített el. Ennek következményei a népesség számának csökkenésében is jelentkeztek.

Az elmúlt időszakban megszokottá, gyakorlatilag elfogadottá vált a véglegesen, vagy ideiglenes jelleggel elvándorlók tudomásulvétele. Ez azért jelent kedvezőtlen tendenciát, mert az elköltözők döntő többsége aktív kereső korosztályból került ki, illetve a magasan képzett szellemi foglalkozásúak, vagy szakmunkások.

A szakképzetlen és egyéb hátránnyal rendelkező munkaerők elhelyezkedési lehetőségei beszűkültek, illetve lehetetlenné váltak. Az önkormányzat által működtetett gazdasági társaságok nem tudják a foglalkoztatási problémát kezelni, a közfoglalkoztatás is csupán átmeneti segítséget jelenhetnek az érintettek számára. Még mindig jelentősnek értékelhető az iskola befejezése utáni munkahely-keresési időszak.

Különösen hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon a romák, pedig a jövőben még aktivizálható munkaerő-tartalékot csak ők jelenthetik. Ez egyértelműen azt jelzi, hogy az oktatási rendszer nem alkalmazkodott kellőképpen a munkaerőpiac igényeihez.

Az aktív keresők számának növelésére, az önkormányzati erőfeszítés mellett csak akkor van esély, ha a szakképzés és az átképzés megkülönböztetett figyelemmel foglalkozik a potenciális roma munkavállalókkal, illetve jelentős központi támogatásra érdemes projektek kerülnek kidolgozásra a vállalkozói szférában. Emellett a város gazdasági szerkezetátalakításához szükség van új iparágakban új vállalkozások megtelepedésére. Azt azonban tudomásul kell venni, hogy célzott kormányzati fejlesztési, munkahely-teremtési támogatás nélkül nem lehet jelentős, átütő munkahelybővítő vállalkozást a városba csábítani.

2. Az önkormányzati intézményhálózat fejlődése, átalakulása

A város intézményhálózata az elmúlt közel harminc évben jelentős átalakuláson ment át. Az önkormányzat kötelező és vállalt feladatai ellátása a rendszerváltás előtt is és azt követően is többségében intézményhálózaton keresztül valósult meg. Az elmúlt időszakban a feladatellátás megváltozott szerkezete, a működés gazdasági hatékonysági elvárásának egyre fokozódóan hangsúlyos szerepe, az ellátottak számának jelentős csökkenése a Közgyűlés döntésein keresztül azt eredményezte, hogy az intézményhálózat szerkezetében is és a feladatellátás tekintetében is átalakult. Az átalakítás fokozatosan, több éven keresztül, igazodva a mindenkori kihívásokhoz történt.

Az intézményracionizálás legjelentősebb lépései az alábbiak voltak, illetve a jelenlegi helyzet a következő:

- Az egészségügyi és szociális feladatok egy intézmény keretébe lettek összevonva, amely a jelenlegi formáját Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása keretén belül a társulás fenntartásában érte el.

Az egészségügyi alapellátásban a szakmai és az eszközprivatizáció nagyobb részben megtörtént, így az önkormányzati feladatokat a vállalkozói orvosok többnyire a saját ingatlan és eszközbázisukon keresztül látják el. Az egészségügyi alapellátás zavartalanságának elősegítése érdekében a Közgyűlés pénzügyi támogatást nyújt a háziorvosi feladatellátáshoz. Ezen túlmenően, figyelemmel a háziorvosok nem elégséges központi finanszírozására, a forrásellátás javítása érdekében a Közgyűlés

2020. január 30-án a kedvezményi feltételek fennállása esetén az iparüzési adó elengedéséről döntött.

- A bölcsődei feladatok ellátásában az önkormányzat egy önálló bölcsödével, valamint 2018-tól a Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde Mackóvár Központi Óvodája intézmény keretén belül kialakított 2 mini csoporttal, illetve 2020. márciusától a Gyermekkert Tagóvodában kialakított 1 mini csoporttal vesz részt.
- Az óvodai ellátás egy intézmény alá való szervezése a nagy ellátó rendszerek hatékonyabb működésének eredményeit biztosítja amellyel, hogy a tagóvodák megőrizték színes nevelési programjaikat, bő kínálatot biztosítva a szolgáltatást igénybevevők számára.

Az óvodai ellátás mutatóinak változását az alábbi táblázat mutatja:

Megnevezés	2002. év	2005. év	2016. év	2018. év	2019. év
Óvodai férőhely-kapacitás (fő)	1744	1560	1300	1130	1130
Ellátott gyermekek száma (fő)	1498	1411	960	860	868
Óvodai kihasználtság	85,9 %	90,4 %	73,8 %	76,1 %	76,8 %
Egy csoportra jutó gyermekek száma (fő)	21,4	21	23,4	22,6	22,8

A tábla adataiból jól megfigyelhető az ellátott gyermeklétszám fogyása, amely folyamatosan jellemző az összevont intézmény megalakítása óta. Ezen belül bizonyos körzetekben a létszám folyamatos emelkedést mutat: Hétszínvirág, Nyitnikék Tagóvodák.

A szülők a lehetőségekhez mérten élnek az óvodaválasztás jogával, így a körzeti gyermeklétszám csökkenése ellenére nem jelentkezik létszámcsökkenés a Pitypang és a Körúti Tagóvodában.

Érdekes ellentmondás, hogy miközben a városban élő óvodáskorú gyermekek száma az elmúlt három évben, illetve a következő években is várhatóan stagnálást mutat, a

beiratkozottak számában csökkenés tapasztalható. Ennek oka vélhetően a Jó Pásztor Katolikus Óvodába beiratkozók száma és az elvándorlás hatása.

- A köznevelési intézmények, az óvoda kivételével, 2013. január 1. napjával állami fenntartásba kerültek. Az állami köznevelési ellátást szolgáló ingó és ingatlanvagyon továbbra is az önkormányzat tulajdonában maradt, azonban a Salgótarjáni Tankerületi Központot és a Salgótarjáni Szakképzési Centrumot ingyenes vagyonkezelői jog illeti meg. A vagyonkezelői jog fennállása alatt a vagyon fenntartásával kapcsolatos kötelezettségek a vagyonkezelőt terhelik.
- A kulturális és közművelődési, valamint a sportfeladatok ellátására a korábbi intézmény mellett nonprofit kft-k jöttek létre, amelyek a vállalkozási szabályok előnyeinek kihasználásával végezték az önkormányzat kötelező és vállalt közművelődési és sportfeladatait.
A versenysport teljes finanszírozására az önkormányzat nem tud vállalkozni, de a pénzügyi támogatás mellett a létesítménybázis kedvezményes rendelkezésre bocsátásán keresztül nyújt segítséget az élsport számára.
A szabadidősportot képviselő lakótelepi, városrészi sportegyesületeket és szervezeteket, egyéneket a költségvetés célelőirányzatán keresztül lehet a működésükhöz támogatásban részesíteni
- Az államreform rendelkezése szerint 2013. január 1-jei időponttal az önkormányzat kötelezően ellátandó feladatként megkapta a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és a Dornyay Béla Múzeum intézmény fenntartási feladatát. A feladatellátás finanszírozásának gerincét felhasználási kötöttségű állami normatíva jelenti, amelyet intézményi saját bevétel és az önkormányzat támogatása egészít ki arra a szintre, hogy a szükséges költségfedezet rendelkezésre álljon.
- Az önkormányzati kötelezettséget jelentő kulturális és közművelődési feladatokat alapvetően a József Attila Művelődési Központ kapacitásainak felhasználásán keresztül látták el korábban is.
A Közgyűlés döntése alapján 2018-ban a Salgótarjáni Közművelődési Nonprofit Kft-ből jogutódlással létrejött a Zenthe Ferenc Színház Nonprofit Kft, illetve elkülönülve új Kft-ként a Salgótarján Rendezvény és Médiaközpont Nonprofit Kft., amely az

önkormányzat egyes közművelődési, médiaszolgáltatási, sport feladatainak ellátást végzi. Ezek a feladatok jelentős önkormányzati támogatás nélkül nem lehetnének elvégezhetőek.

3. Az önkormányzat városüzemeltetési feladata

3.1. Vízellátás

Lakásállomány 2019. évben	18.036 db
Közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások száma	16.178 db

A város területén a közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya 89,7%.

A vízellátás szolgáltatás tekintetében a jelenlegi helyzet elfogadhatónak értékelhető, az egészséges ivóvízzel való ellátás általánosságban biztosított. A vezetékek állapota azonban sok helyen nem megfelelő, a szükséges pótlást, és felújítást az ÉRV Zrt. által a vízhálózat bérbevétele által fizetett bérleti díjból valósul meg. Ez azonban csupán az aktuálisan szükséges, mindenképpen elvégzendő beavatkozásra elégséges. A bérleti díj forrás nem elégséges az ivóvízhálózat teljes rekonstrukciójára. A vízhálózat rekonstrukciója központi pályázati források nélkül nem valósulhat meg, mivel az önkormányzatnak a teljes felújításhoz szabad forrásai nem állnak rendelkezésre.

Közvetlenül a vízellátásról az ÉRV Zrt. gondoskodik.

3.2. Szennyvízelvezetés, tisztítás

Lakásállomány 2019. évben	18.036 db
Közüzemi szennyvízcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások száma	15.295 db
Városi tisztítómű kapacitása 2003. év január 1-jétől	15.000 m ³ /nap

A szennyvízcsatorna hálózatba a lakásállomány 84,8%-a be van kapcsolva.

Az 1990-es években a szennyvíztisztító telep kapacitása akadályozta a szennyvízhálózat bővítését. A 2001. évben Salgótarján és három községi önkormányzat összefogásával megvalósult a tisztítótelep kapacitásának bővítése. A beruházás befejezésével 5000 m³/nap kapacitásbővülés jelentkezett. Lehetővé vált a beruházásban résztvevő települések bekapcsolása a szervezett szennyvízgyűjtésbe.

Erőteljesen kell törekedni arra, hogy azokon a területeken, ahol a szennyvízhálózat rendelkezésre áll, minden ingatlan rákössön a hálózatra.

A város azon területei esetében is elmozdulás szükséges a vezetékhalózat bővítésében, amelyek kimaradtak a vezetékes szennyvízgyűjtésből a domborzati, illetve a nagyobb költségigény miatt. Jelenleg az ÉRV Zrt. által a vezetékhalózat igénybevételeért fizetett bérleti díj áll rendelkezésre a szükséges vezetékpótlásra és felújításra. Ez csupán a legszükségesebb beavatkozásokra elégséges, a hálózatbővítésre nem. A szennyvízhálózat bővítése pályázati támogatás nélkül nem történhet meg az önkormányzati források korlátozottsága okán.

3.3. Távhőszolgáltatás

Lakásállomány 2019. évben	18.036 db
A távhőszolgáltatásba bekapcsolt lakások száma	4185 db
Éves lakossági hőfogyasztás	142.659 GJ
Egyéb felhasználók	327 db
Éves hőfogyasztás	97.000 GJ

A városi távhőszolgáltatást a 100%-ban önkormányzati tulajdonú Salgó Vagyon Kft végzi. A szolgáltatás biztosításához szükséges hőmennyiséget részben vásárolja, részben saját fűtőművében és kazánházaiban állítja elő. Az elmúlt időszakban több kazánházi fejlesztés megvalósításával járult hozzá az energia hatékonyság, az üzembiztonság növeléséhez, valamint a kibocsátási értékek csökkentéséhez. (Beszterce lakótelep, Ady úti kazánház, Huta út.) A tervezett és nem tervezett vezetékcseréknél előre szigetelt, a hatékony hőszállítást lehetővé tevő a hőveszteséget minimalizáló megoldásokat alkalmaznak. A hőközpontok évek óta számítógépes folyamatirányítással működnek, működőképességük biztosításához folyamatosan zajlik a korszerű lemezes hőcserélők és kor követelményeinek megfelelő szabályozó elektronika beszerelése.

A lakóépületek többségénél több éve - az energiatakarékos fogyasztást lehetővé tevő megoldásként - a radiátorok termosztatikus szelepekkel és költségmegosztókkal vannak felszerelve. Az újabban felszerelt költségmegosztók már lehetővé teszik a távleolvasást, illetve a lakók részére a fogyasztás nyomon követését.

A távfűtési kapacitás kihasználása és a környezetvédelmi szempontok érvényesítése, és a hatékony gazdálkodás érdekében kívánatos lenne növelni a távfűtéssel fűtött ingatlanok számát. Ennek érdekében el kell készíteni a salgótarjáni távhőszolgáltatás hosszú távú tervét. Nagymértékben befolyásolhatja a szolgáltató működését, hogy a jelenlegi állami ármeghatározó és támogatási rendszer megmarad-e és ha igen lesz-e abban változás.

3.4. *Az önkormányzat kommunális szolgáltatása*

Az önkormányzati **úthálózat** állapota megköveteli a folyamatos karbantartást – kátyúzás, forgalmi jelzések és úttartozékok javítása – de egyes útszakaszokon már csak jelentős beavatkozással (felújítás) lehet a forgalom zavartalanságát biztosítani.

Belterületi közutak hossza 2019. évben	139,212 km
Ebből burkolt	112,614 km
Külterületi közutak hossza 2019. évben	80,123 km
Ebből burkolt	5,356 km

A városon belüli közúti közlekedésben korábban meglévő fennakadásokon a 21-es főközlekedési út párhuzamos szakaszának a Beszterce lakótelepig történt megépítése segítette, a városközponti forgalmat kellő mértékben tehermentesítette.

A város belterületén 26,598 km út még nem rendelkezik szilárd burkolattal. Folyamatos feladatot jelentett az elmúlt időszakban a szilárd burkolatok felújítása, illetve a burkolattal nem rendelkező önkormányzati utak megfelelő szilárd burkolattal való ellátása.

Az utak felújítási, kátyúzási feladatai minden évben rendszeres munkálatokat jelentettek, illetve ezek folyamatos elvégzése a nagyobb értékű beavatkozások szükségességének idejét hosszabbítja meg.

A meglévő **parkok, zöldterületek** fenntartására az elmúlt időszakban a szükségesnél kevesebb erőforrást biztosított a költségvetés. A közfoglalkoztatott munkások segítségével a gondozási feladatot sikerült ugyan ellátni, de fejlődést ezen a területen csak szerény mértékben lehetett elérni.

A gondozási feladatoknál a szűkre szabott pénzügyi feltételek, a racionálisabb munkavégzésen keresztül okozhatnak javulást a zöldfelületek állapotában. A szakmai szempontból indokolt beavatkozást minden évben el kellett végezni. A feladatok

jelentős része az anyagi lehetőségek szűkössége miatt a város belső területeire koncentrálódott.

A játszóterek és egyéb közösségi terek állapotváltozásában az elmúlt időszakban elkezdett korszerű eszközök felhasználásával végrehajtott rekonstrukció komoly változásokat eredményezett. Ezek közül a jelentősebbek az alábbiak:

Játszóterek

- | | |
|------------------------------|---------------|
| 1. Salgótarján, Acélgyári út | hrszt: 3539/5 |
| 2. Salgótarján, Báthori út | hrszt: 3004 |
| 3. Salgótarján, Erdész út | hrszt: 1579/2 |
| 4. Salgótarján, Berczel út | hrszt: 16514 |
| 5. Salgótarján, Csokonai út | hrszt: 6069/3 |
| 6. Salgótarján, Dolinka | hrszt. 3678 |

Kültéri közösségi terek:

- | | |
|--|----------------|
| 1. Salgótarján, Acélgyári út | hrszt: 3522/3 |
| 2. Salgótarján, Baglyasi városrész | hrszt: 636 |
| 3. Salgótarján, Zagyvaróna, Csalános út | hrszt: 9016 |
| 4. Salgótarján, Déryné út | hrszt: 6793/7 |
| 5. Salgótarján, Eresztvényi út 4. | hrszt: 040/3 |
| 6. Salgótarján, Salgó út | hrszt: 3139 |
| 7. Salgótarján, Pécskő út | hrszt: 4158 |
| 8. Salgótarján, Eperjes telep | hrszt: 1071 |
| 9. Salgótarján, Tóstrand | hrszt: 2415 |
| 10. Salgótarján, Zagyvapálfalva, Gorkij krt. | hrszt: 6677/24 |
| 11. Salgótarján, Vásártér | hrszt: 3923 |
| 12. Salgótarján, Szerpentin út | hrszt: 4527 |

A Tóstrand környezete jelentős megújításon esett át. A tavat feltöltő patak felett egy új acélból készült gyalogos híd készült a korábbi fahíd helyett, így továbbiakban is biztosított ezzel a tó körüli séta lehetősége. A tó körül gyalogjárda, kis játszótér, szalonnasütő helyek kerültek kialakításra, amelyek a sétálni, pihenni vágyók lehetőségeit bővítették ebben a gyönyörű környezetben. Élettel telt meg a környezet, hiszen egyre több polgár veszi igénybe a terület biztosította lehetőségeket.

A város 13 **temető**vel rendelkezik. A régi központi temető betelt, további parcellák kialakítása nem lehetséges, ezért a Közgyűlés lezárta és csak a rátemetés engedélyezett. Salgótarján a megyei jogú városok közül azon kevesek közé tartozik, ahol egy kivétellel minden temető városi tulajdonban van.

A temetők megfelelő állapotúak, de a felhasználható temetkezési hely egyre kevesebb különösen a peremterületeken. Az új városi köztemető jelenlegi kifarcellázott területe egyre kevesebb temetkezési lehetőséget teremt. A sírhelyek számának bővítését azokon a helyeken kell végrehajtani, ahol ez a fajlagos kivitelezési költségek figyelembevételével mellett a legolcsóbb.

Egy korábbi időszakban a temetői feladatot érintően az új központi temetőben került sor jelentősebb beruházásra. Új parcellák kialakításával, a mélyebben fekvő területek víztelenítésével a temetések zavartalansága biztosítható volt. További parcellák kialakítására az új temetőben van lehetőség, emellett alternatív temetési lehetőség biztosításával hosszabb távon fenn lehet tartani a zavartalan közszolgáltatást.

Az önkormányzat **vízgazdálkodási** feladata a csapadékvíz elvezetésre, patakok, árkok fenntartására, valamint a közkifolyók működtetésére irányul. A csapadékcsatorna rendszer működtetését a Csatornamű Kft. évente kötött vállalkozási szerződés alapján végzi. A rendelkezésre álló csatornatisztító berendezéssel a csatornák ütemes tisztítása biztosítható.

A patakok, árkok fenntartása az utóbbi időszakban a közfoglalkoztatottak bevonásával valósult meg. Ezt a feladatot tovább kell folytatni. Az árkok tisztítása a lakosságnak is érdeke különösen a város peremterületein, hiszen a nagy esőzések miatti pincebeázások, alacsonyabb területeken a lakás elöntések elsősorban a nem megfelelően kezelt árkok állapota miatt következett be.

A működő városi közkifolyók fenntartása az önkormányzat feladata. Ahol még nincs az ingatlanokon vezetékes víz, ott a megfelelő minőségű ivóvizet az önkormányzat közkifolyó fenntartásával biztosítja. A városnak ivóvíz tekintetében ellátatlan területe nincs.

A **köztisztasági feladat** a város közterületeinek tisztítására terjed ki. A jelenlegi ellátási szint fenntartása nagy erőfeszítést követel meg a VGÜ Kft.-től, amely ezt a feladatot végzi. Szívós erőfeszítés eredményeképpen az illegális személerakók jelentős részét

sikerült felszámolni. A teljes megszüntetéshez a település lakosságának az összefogására is szükség lenne.

A hulladékok elhelyezését Salgótarján Megyei Jogú Város tulajdonában lévő 2001. évben elkészült európai színvonalú szilárd hulladéklerakó oldja meg. Ennek feltétele a szelektív hulladékgyűjtés, figyelemmel az Európai Unió kötelezettségeire is, amely szerint jelentős mértékben csökkenteni kell a lerakón elhelyezett hulladékmennyiséget. A komplexen működtetett szelektív hulladékgyűjtés, hulladékszállítás, szétválogatás 51 település társulási összefogásában 2014-ben átadott projekt befejezésével valósult meg. Az elmúlt időszakban további 7 önkormányzat csatlakozott a társuláshoz.

Salgótarján városának, illetve a társult önkormányzatok tulajdonában lévő ingatlan és eszközrendszer hosszú távon tudja biztosítani a térség kötelező közzolgáltatásának feltételrendszerét.

Ahhoz, hogy a tulajdonosok a hulladékkezelési ingatlanokon, eszközökön a tulajdoni jogukból adódó felújítási és pótlási kötelezettségeiknek az elvárt színvonalon eleget tudjanak tenni, az amortizáción alapuló bérleti díj megkövetelése lenne kívánatos.

A **közvilágítás** a város területén megfelelő ellátási szintet biztosít. A korábbi időszakban a korszerűtlen lámpatestek energiatakarékosra való cseréje megvalósult egy külső vállalkozás bevonásával. Az elmúlt időszak legjelentősebb hálózatfejlesztése a 21-es főközlekedési út városközpontot elkerülő szakaszának megépítésével összefüggésben valósult meg. A közútbővítés teljes hosszában önkormányzati tulajdonban kiépítésre került a megfelelő közvilágítás. Ezen túlmenően a szükséges helyeken került sor világítótestek elhelyezésére.

A **lakásüzemeltetés** 903 db önkormányzati tulajdonú lakásra terjed ki.

Megnevezés	2016.év (eFt)	2017. év (eFt)	2018. év (eFt)	2019. év (eFt)
Önkormányzati bérlakások működési költségei	196.770	209.214	220.544	198.969
Bérbeadással kapcsolatos költségvetési bevétel	156.509	157.743	162.456	165.845
Fedezetlenség	-40.261	-51.471	-58.088	-33.124

Mivel a lakbérbevételek önmagukban nem elégségesek a működési kiadások finanszírozására, ezért a nem lakás célú ingatlanok bérleti díjának felhasználásával lehet a feladatot ellátni. Ez azt jelenti, hogy a 2019. évben a bérlakások működtetésével kapcsolatosan megjelent bevételt 33.124 ezer forinttal kellett kiegészíteni, hogy a keletkezett működési költség finanszírozásra kerüljön. A racionális költséggazdálkodás következményeként a fedezetlenség javulást mutat ugyan, de még mindig jelentősnek értékelhető.

A lakásüzemeltetést a Salgó-Vagyron Kft. végzi.

A korábbi időszakokban a bérlakások megvásárlása kapcsán a vételi szándék a jobb műszaki állapotú és magasabb komfortfokozatú lakásokra irányult, így a gyenge minőségű, alacsonyabb komfortfokozatú lakások működtetése, fenntartása, az önkormányzatnál maradt. A műszaki állapot tekintetében kivételt képeznek a Gorkij lakótelepen az öregek és fiatalok háza, a rekonstrukción átesett városközponti garzonház és a város déli részén a korábbi szobabérlők háza, a Hősök úton megépített 40 db bérlakás, illetve az Alagút út 10. szám alatti lakások.

Az önkormányzati bérlakás állomány a 900 darabot meghaladja. Egy része nagyon rossz állapotú, felújításuk gazdaságosan nem valósítható meg. A lakható lakások nagy része 1 szobás, azonban az ennél nagyobb lakásokra irányuló kereslet sokszorosa a bére adható lakások számának.

A jelenlegi bérbeadási gyakorlat törekszik arra, hogy olyan bérlőkkel kerüljön sor a bérleti szerződés megkötésére, akik jövedelmük alapján biztosítani tudják a bérleti díj és a rezszi költségek kifizetését. A korábbi években keletkezett kintlévőségek állománya csökken, de még mindig jelentősnek mondható.

Továbbra is gondot jelent a műszakilag helyre nem állítható kolónialakások megszüntetése, illetve az elfogadható műszaki szintre helyreállítható kolóniák felújítása annak érdekében, hogy a megroppant fizetőképességű bérlők részére végső soron lakható kolónialakás legyen felajánlható.

A **nem lakás célú helyiségek üzemeltetése** az önkormányzati tulajdonban lévő 220 db helyiségre (üzlethelyiség, garázs, pince stb.) terjed ki, amelyen belül az üzlethelyiségek száma 83 db. Az üzlethelyiségek bérleti díjbevétele fedezi a működtetés és felújítás

költségeit, sőt a többletforrások a lakásüzemeltetéshez is biztosítanak fedezeti forrásokat.

Megnevezés	2016.év (eFt)	2017. év (eFt)	2018. év (eFt)	2019. év (eFt)
Önkormányzati tulajdonú nem lakás célú helyiségek működési költségei	71.424	82.023	88.669	83.721
Önkormányzati tulajdonú nem lakás célú helyiségek működési bevételei	129.786	125.722	129.839	144.414
Fedezeti többlet	+58.362	+43.699	+41.170	+60.693

Az üzlethelyiségek értékesítése kapcsán fontos szempont kell legyen a rentabilitás. Értékesíteni csupán a rentabilisen nem működtethető üzlethelyiségek kerülhetnek szóba, amennyiben az önkormányzatnak más közfeladat ellátására a továbbiakban nincs szüksége.

Közfoglalkoztatás évek óta eredményesen működik. Az elmúlt években több ezer munkanélküli végezhetett hasznos munkát a város közterületeinek fenntartásában és nem utolsó sorban a saját boldogulása érdekében. Minden évben jelentős létszám dolgozott a város zöldterületeinek, egyéb közterületeinek folyamatos fenntartásán, a patakok és vízfolyások tisztításán.

A jelenlegi Kormány közfoglalkoztatási politikája alapvetően megváltozott a korábbi időszakokhoz képest, így ennek megfelelően határozták meg a közfoglalkoztatás feltételrendszerét. A cél, hogy akit csak lehet a közfoglalkoztatás világából a versenypiacon történő munkavállalás világába irányítsanak át. Mivel az országban jelentős nagyságrendű munkavállaló hiányzik, a közfoglalkoztatás feltételrendszerének szigorításán keresztül kívánják áttérlni a versenyszektorba a használható munkaerőt. Ez azonban azt is jelenti, hogy a közfoglalkoztatásban már csupán azok maradtak, akiket a versenyszektor nem kíván alkalmazni.

Az önkormányzatnak a közfoglalkoztatást a megváltozott feltételrendszer ellenére sem szabad feladnia, hiszen felelőssége van ezek iránt a polgárok iránt is, azonban

alapvetően át kell gondolni a városban történő alkalmazhatóság területeit, illetve a nagyságrendjét.

A koronavírus járvány következménye a közfoglalkoztatás igénybevételi rendszerét átmeneti időszakra várhatóan erőteljessé teszi, azonban mihelyt a gazdálkodás konszolidálódik, és visszaáll az eredeti kerékvágásba, a munkavállalók is elsősorban a nagyobb jövedelmet biztosító vállalkozói szférába térnek vissza.

4. Az önkormányzat gazdasági helyzete

4.1. Vagyoni helyzet

Az önkormányzat vagyona a nemzeti vagyon része, törzsvagyonból és üzleti vagyonból áll.

A forgalomképtelen törzsvagyon körébe tartoznak:

- a) helyi közutak és műtárgyaik,
- b) a helyi önkormányzat tulajdonában álló terek, parkok,
- c) a helyi önkormányzat tulajdonában álló – külön törvény rendelkezése alapján részére átadott – vizek, közcélú vízi létesítmények, ide nem értve a vízi közműveket,
- d) levéltári anyagok,
- e) köztemetők
- f) mind az a vagyon, amelyet törvény forgalomképtelenné nyilvánít,
- g) közterületek
- h) illetve a felsoroltakon túl mind az a vagyon, amelyet a Közgyűlés nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű forgalomképtelen nemzeti vagyonnak nyilvánít.

A korlátozottan forgalomképes törzsvagyon körébe tartozik a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvényben meghatározottakon túlmenően:

- a) műemlékek, műemlék jellegű ingatlan,
- b) védett természeti terület és természeti érték,
- c) kulturális javak,
- d) a piac és vásárcsarnok céljára szolgáló ingatlanok.

Forgalomképes üzleti vagyonba tartozik mindazon vagyon, amely központi jogszabály, vagy az önkormányzat rendelete alapján nem tartozik a törzsvagyon körébe.

Az önkormányzat értékelésében a vagyoni helyzet alakulásának bemutatása fontos információ, hiszen megmutatja a különféle vagyoni kategóriákban lévő vagyon értékállományát, amely hosszú távú lehetőségként jelentkezik az önkormányzat jövőbeni gazdasági feltételei között.

Salgótarján ingatlanvagyonának forgalomképesség szerinti megoszlása az alábbi:

Ingatlan forgalomképessége	2016. év		2017. év		2018. év	
	Összes értéke (Br. eFt)	Vagyoni arány	Összes értéke (Br. eFt)	Vagyoni arány	Összes értéke (Br. eFt)	Vagyoni arány
Forgalomképtelen	9.995.754	38%	11.321.727	38%	11.042.736	39%
Korlátozottan forg. képes	12.627.889	48%	12.724.964	49%	13.254.016	47%
Forgalomképes, üzleti	3.608.938	14%	3.094.395	13%	3.827.683	14%
Mindösszesen	26.232.581	100%	27.141.086	100%	28.138.980	100%

A vagyontömeg a vizsgált időszakban növekedést mutat abból adódóan, hogy több pályázaton szerepelt sikeresen az önkormányzat, így a megvalósult projektek erőteljesen emelték a vagyon értékét. A későbbi időszakban is várható a vagyontömeg bővülése, hiszen a 2020. évi önkormányzati költségvetésben is jelentős fejlesztési projektek szerepelnek, amelyek befejezése szintén emeli az önkormányzati vagyontömeget.

Az önkormányzati vagyon növekedése a vizsgált időszakban alapvetően a forgalomképtelen és a korlátozottan forgalomképes vagyon esetében figyelhető meg. Az üzleti vagyon esetében nem látható jelentős bővülés, amely azt jelenti, hogy a későbbi években az üzleti vagyon anyagi forrásként csupán korlátozottan vehető figyelembe a városfejlesztési elképzelések forrásainak megteremtésében.

A problémát az jelenti, hogy saját erőforrás hiányában a vagyonbővülés alapvetően új projektek megvalósulásából, elsősorban külső pályázati források felhasználásával jött és jön létre, nem pedig a „nyereséges” gazdálkodásból adódóan.

Az önkormányzat vagyona után éves szinten elszámolt amortizáció 600-700 millió forint nagyságrendű. Mivel a meglévő vagyontárgyak működőképességének megőrzését biztosító amortizáció visszapótlására csupán kevés erőforrás irányul, hosszútávon a vagyonelemek felújítását és pótlását a használhatóság leromlása fogja kikényszeríteni.

Az önkormányzati működés jövőbeni zavartalan fenntartása szempontjából ez nagyon rossz következmény, hiszen az önkormányzat éves költségvetései nincsenek felkészülve az azonnali beavatkozások finanszírozására. Meg kell valósítani a tervszerű felújítást és pótlást az eszközök folyamatos használhatóságának fenntartása érdekében.

Fontos szempont lehet a későbbi évekre vonatkozóan, hogy földterületeket csupán fejlesztési célok megvalósításához lehessen értékesíteni, illetve vagyoneledásból, bérbeadásból befolyó bevétel felhasználása elsősorban felhalmozási célú beavatkozásokra irányuljon.

4.2. Pénzügyi helyzet

Salgótarján város gazdálkodását stabil pénzügyi folyamatok jellemezték a kedvezőtlen körülmények ellenére is.

A 2015. évtől az önkormányzati működés elsődleges és legnagyobb jelentőségű forrását a helyi adóztatásból származó bevételek jelentik, így különösen a működési feladatellátása szempontjából alapvetően lényegi kérdés a helyi adóztatási logika helyes meghatározása volt. Abból adódóan, hogy a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Hatv.) határozza meg az alapvető szabályokat, az önkormányzatnak csupán másodlagos jogi szabályozási szerep jut.

A folyamatosan csökkenő tervezési mozgástér különösen a költségvetés működési szektorát érintően azt eredményezte, hogy a feladatok ellátására szolgáló bevételek nem növekedtek olyan mértékben amennyire a költségek növekedése megkövetelte volna. Ebből adódóan az ellátás színvonala egyre inkább visszaszorult.

Megnevezés	2016. év tény (eFt)	2017. év tény (eFt)	2018. év tény (eFt)	2019. év terv (eFt)	2020. év terv (eFt)
Költségvetés kiadási főösszege	5.711.124	6.621.872	9.441.453	15.240.814	13.155.350
Működési szektor kiadási főösszege	5.269.512	5.319.376	6.186.233	7.181.903	6.846.672
Felhalmozási szektor kiadási főösszege	441.612	1.302.496	3.255.220	8.058.911	6.308.678
Hitelfelvétel	90.707	38.919	312.303	1.125.917	649.059
Felhalmozási arány a költségvetési főösszeg %-ában	8 %	20 %	35 %	53 %	48 %

Az egyes évek költségvetési főösszegei 5,7 milliárd forinttól a 2020. évben tervezett 13,2 milliárd forint között szóródott, illetve folyamatosan növekedést mutat, alapvetően a pályázattal elnyert projektek megvalósulása miatt.

A működési költségvetések teljesítése az éven belül igénybevett likviditási hitelek kivételével többletet mutatnak, amely azt jelenti, hogy stabil fedezeti helyzetet sikerült fenntartani.

A működés kiadása, figyelemmel a 2020. évi tervezési adatot is 30%-os növekedést mutatnak 2016. évhez képest. Ezt erőteljesen befolyásolja az elkezdett projekteknek a működési költségvetést érintő kiadása is.

A felhalmozás aránya a költségvetés kiadási főösszegén belül a 2016. évi 8%-ról a 2020. évre tervezett 48%-ra növekedett, ami azt jelenti, hogy a város vagyona erőteljesen növekszik.

Az önkormányzat éves költségvetéseiben meghatározott fő célok alapvetően megvalósultak, illetve a megvalósulásuk elkezdődött. Az önkormányzat gazdálkodásának kialakított feltételrendszere biztosította a szükséges forrásokat a kiadások finanszírozásához, miközben a központi költségvetés szintjéről a kezdeményezés ellenére rendkívüli kiegészítő forrás nem segítette a fedezeti feszültség feloldását. Ennek ellenére a bemutatott időszakban a költségvetések egyensúlya biztosított volt, likviditási problémák csupán éven belül jelentkeztek. A bevételi többletek, kiadási megtakarítások és tartalékok biztosították a gazdálkodás pénzellátását.

Az önkormányzatnak a Polgármesteri Hivatallal együtt 6 intézménye van figyelemmel arra, hogy 2013. január 1-től az oktatási intézmények működését az állam magához vonta, ugyanakkor a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és a Dornyay Méla Múzeum működtetését az önkormányzat kapta meg.

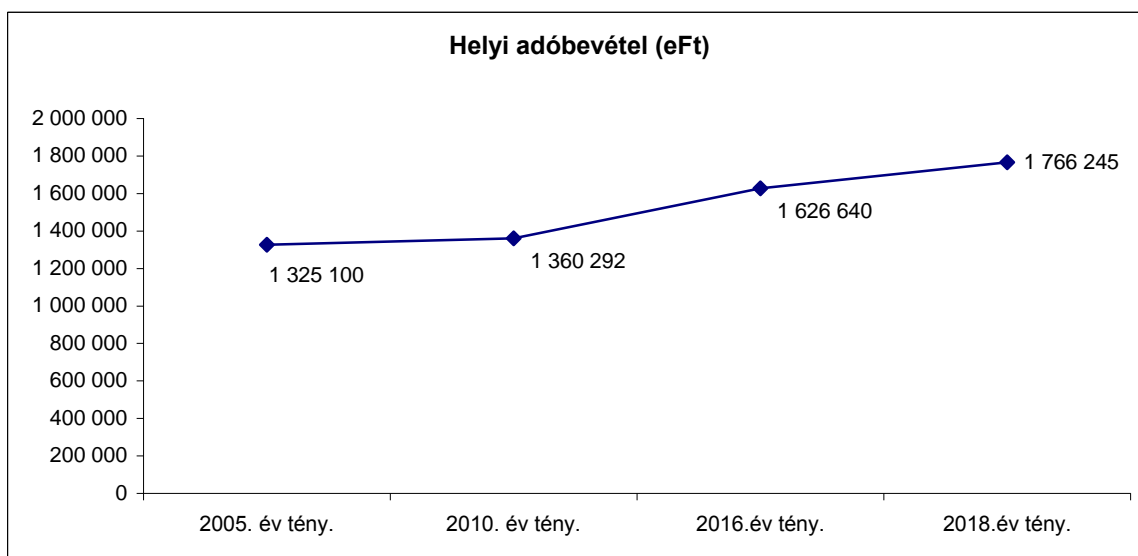
A vizsgált időszakban bekövetkezett racionalizálás, takarékosabban megszervezett közfeladat ellátás következményeként a közalkalmazottak és a köztisztviselők engedélyezett létszáma a 2016. évi 443 főről 2020. évre 376 főre csökkent.

4.2.1. Bevételek

Az összes működési bevételen belül a saját bevételek aránya 2016-ban 42,4 %-ról 2017-re 36,2 %-ra, illetve 2018-ra 34,8 %-ra változott.

A saját bevételek alakulásában a helyi adókból származó bevétel a meghatározó.

Adónemek	2005. év (eFt)	2010. év (eFt)	2016. év (eFt)	2018. év (eFt)
Építményadó	332.762	306.409	451.071	517.777
Iparüzési adó	989.377	1.047.830	1.171.793	1.243.971
Idegenforgalmi adó	2.831	6.053	3.776	4.497
Vállalkozók komm. adója	130	-	-	-



Az adóbevétel a 2005. évben 1.325 millió forintról 2016. évre 1.627 millió forintra, 2018. évre 1.766 millió forintra változott, amely a 2020. évi tervezett adatok szerint 1.958 millió forintra növekszik. A helyi adóknak egyre nagyobb a szerepe a működési költségvetés bevételi oldalán, hiszen a 2005. évi 14,2%-ról 2016. évre 26,4%-ra, illetve a 2020. évi költségvetésben már 27,2%-ra növekszik.

Tervezési szinten a 2015. évtől a helyi adóbevétel előirányzatán meghatározva olyan nagyságrendű bevétel tervezésére került sor, amely feltételezte, hogy a Kormány is érdekelt az önkormányzati működés zavarmentes fenntartásában. A 2016. évben adóbevétel jogcímen a helyi önkormányzatok működőképessége megőrzését szolgáló kiegészítő támogatás megelőlegezésére 400 millió forint tervezésére került sor. A rászorultság ellenére a Kormány csupán 158 millió forint kiegészítő támogatás folyósítására tartotta érdemesnek a várost. A 2018. illetve a 2019. évben nem látta a Kormány indokoltnak Salgótarján támogatását az önkormányzata működőképessége

megőrzését szolgáló rendkívüli kiegészítő támogatás jogcímen, amely azt mutatja, hogy az igénylés elbírálását nemcsak szakmai szempontok befolyásolták.

A későbbi évek bevételi helyzetére erőteljes hatással lesz a koronavírus járvány következményeként a vállalkozói teljesítmény átmeneti visszaesése, illetve esetleges cégbezárások miatti helyi adóbevétel kiesés.

A költségvetés működési szektora egyik meghatározó eleme az önkormányzat működésének általános támogatása jogcímen jelentkező állami támogatás. A központi forrás folyamatosan csökkenő arányt jelent a működés bevételi oldalán, a 2016. évi 42,9 %-ról 2020. év tervezett adatai szerint 34,3%-ra csökken.

A felhalmozási szektor meghatározó eleme a pályázati forrásokkal támogatott projektek támogatási forrásai, amelyek a 2016-2019 között 9 milliárd forintot tettek ki.

Az összes bevételen belül jelentős nagyságrendet képviselnek a finanszírozási bevételek (maradvány) összegei, mely 7-35% arányban mozgott a vizsgált időszakban.

4.2.2. *Kiadások*

Az önkormányzat költségvetési kiadásainak jelentős részét az intézmények működési kiadásai teszik ki. A 2012. évtől a Polgármesteri Hivatal költségvetése is része az intézményi költségvetésnek.

Az intézmények működtetésére (személyi juttatás, munkaadót terhelő járulék és szociális hozzájárulási adó, dologi kiadás) 2017-ben tervezett 2.430 millió forintról a 2020. évi terv szerint csupán 2.568 millió forintra, 6%-kal növekedett.

Össességében kijelenthető, hogy az intézmények működésének fenntartásához – a különböző feladatokra kapott állami támogatások mellett – egyre nagyobb összegű önkormányzati saját forrásra is szükség van annak ellenére, hogy a takarékos és hatékony gazdálkodást elváró előirányzat-meghatározás a működőképességet fessegeti.

A városüzemeltetési feladatok (helyi utak, hidak fenntartása, kerékpárutak karbantartása, parkfenntartás, temetőfenntartás, vízgazdálkodás, köztisztaság, közvilágítás) ellátási színvonalának fenntartására, amelyek jelentősen befolyásolják a

polgárok mindennapi közérzetét, 2017-ban 350 millió forintot (az összes működési kiadás 4,7 %-a) használtak fel ténylegesen, illetve a 2020. évi költségvetési terv szerint 414 millió forintot (az összes működési kiadás 6,1 %-a) különítettek el.

Az önkormányzati szinten megjelenő felújítási és beruházási összegeket erőteljesen meghatározták a pályázati források, illetve az önkormányzat és az intézmények anyagi lehetőségei.

Az intézmények saját költségvetésükben 2016. évben felújításra 8,6 millió forintot, beruházásra 90 millió forintot költöttek.

Az önkormányzati kategóriában felújításra 227 millió forint, beruházásra 30 millió forint felhasználása történt. Ebben az időszakban az előző önkormányzati ciklus pályázati forrásai már nem jelentkeztek a rendszerben, illetve az új ciklus pályázati forrásai még nem vettek részt erőteljesen a finanszírozásban.

A 2020. évi terv szerint az intézményi költségvetésekben megjelenő felújítási lehetőség 34 millió forint, illetve beruházásra 99 millió forint az elkülönített összeg. Az önkormányzati kategóriában kimutatva felújításra 2.573 millió forint, míg a beruházási feladatokra 3.303 millió forint a felhasználható előirányzat.

Az adatok azt mutatják, hogy az Európai Unió, illetve hazai pályázati támogatások nélkül az önkormányzat és intézményei a saját erőforrásaikra támaszkodva nem tudnának annyi forrást allokálni amennyi a műszaki szükségességből indokolt felújítási és beruházási kiadások finanszírozásához kellenének. Ez azonban azt is jelenti, hogy az önkormányzat rendkívüli módon kiszolgáltattott a pályázatok elbírálóinak, ami azt eredményezi, hogy nem a Közgyűlés által szükségszerűen elképzelt fejlesztési cél a meghatározó, hanem a pályázati kiírás szerinti cél, amely sok esetben nem esik egybe az önkormányzat valós érdekeivel.

Összességében a társadalmi gazdasági feltételek elemzése szintetizálásaként az alábbiakban lehet összefoglalni Salgótarján erősségeit, gyengeségeit, a városfejlődés lehetőségeit és veszélyeit.

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • Meghatározó térségközponti szerep • Összeköttetés az autópálya hálózattal négy nyomtávú gyorsúttal 	<ul style="list-style-type: none"> • A felhagyott, elhanyagolt gyártelepek nem alkalmasak közvetlenül beépítésre • A barnamezős építési telkek

<ul style="list-style-type: none"> • Jó színvonalú oktatás • Egyetemi felsőfokú mérnökinformatikus, mérnökasszisztens képzés • Befektetésre alkalmas építési telkek a felhagyott gyártelepek helyén, ahol a termelő infrastruktúra rendelkezésre áll • Kedvező úthálózat, összeköttetés Szlovákiával • Vasúton történő teherszállítás lehetősége • Az ingázó munkavállalók magas száma akik, ha lehetőség nyílna helyben vállalnának munkát • Befektetésre alkalmas építési telek viszonylagos olcsósága • Olcsó lakás, lakóház, családi ház telek • Jó minőségű kulturális kínálat és sportolási lehetőségek • Itt működik a megyei kórház 	<p>magántulajdonban vannak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Parkolási nehézségek a belvárosban • Elöregedő népesség • Kevés a turisztikai szálláshely • Kevés a befektetésre alkalmas önkormányzati ingatlanvagyon • Felújításra szoruló középületek, közterületek • Kevés a megfelelő tudású szakmunkás • A vasúti teher és személyszállítás korszerűtlen • Az egészségügyi ellátás színvonala nem magas • Magas a vállalkozókat terhelő ivóvíz ára • Nincs szálloda • A vásárlóerő alacsony szintje
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • A térség önkormányzatainak összefogásán alapuló befektetési, illetve tőkevonzó stratégia kialakítása és működtetése • A letelepedett cégek bővítik tevékenységüket • A rendelkezésre álló barnamezős ipari befektetési területek kormányzati segítséggel történő megszerzése, amely befektetőket vonzhat a városba • Fiatalok letelepedése a városban az olcsó lakás és családi ház kínálat miatt • A turizmus bővülése vendégszám bővülést okoz • Megújuló energiaforrások térnyerése • Környezettudatos szemlélet elterjedése 	<ul style="list-style-type: none"> • Tovább csökkenő lakónépesség • A fiatal korosztály (16-30 évesek) elvándorlása • Vasúti teher- és személyszállítás közlekedési infrastruktúrája fejlesztésének elmaradása • Személygépjármű közlekedés káros bővülése • Kormányzati segítség elmaradása a felhagyott gyártelepek, telkek felvásárlására

III.

A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS FŐ CÉLJAI ÉS FELADATAI

Abból kell kiindulni, hogy a társadalom, figyelemmel az önkormányzati törvény, illetve az ágazati törvényekben meghatározott feladatokra, megrendeli, illetve elvárja azoknak a közszolgáltatásoknak az elvégzését, amelyeket az önkormányzatoknak el kell látni.

Az önkormányzat ezen kihívásnak a rendszerváltás óta folyamatosan egyre szűkülő feltételrendszerben tudott megfelelni. Salgótarján az 1990-es rendszerváltozás nagy vesztese, hiszen az akkor működő kohászat, nehézgép gyártás, építőanyag-ipar folyamatosan leépült, hiszen a privatizáció nem fejlődést, hanem visszafejlődését, elvándorlást, munkanélküliséget eredményezett. Az 1990. év óta mindegyik Közgyűlés minden tőle telhetőt megtett a rendszerváltozást követő hátrányos következmények enyhítésére, azonban az anyagi erőforrások, illetve a befektetési piac peremére való sodródás miatt a közgyűlési döntések nem lehettek eredményesek, hiszen nem tudtak munkahelyeket teremteni, miáltal a helyi adóbevétel, amely egy település életképességét mutatja, folyamatosan és egyre erőteljesebben maradt el a hasonló népességű megyei jogú városokétól.

Ki lehet jelenteni, hogy kormányzati segítség nélkül Salgótarján ma már nem tud megfelelően fejlődni, nem tudja megtartani népességét. Ez egyben Salgótarján kiszolgáltatottságát is jelenti, hiszen az éppen hatalmon lévő kormányzat politikai megítélésétől függ a fejlesztés/fejlődés előrehaladása, vagy a leépülés, illetve a népességmegtartó képesség erősödése/csökkenése. Ennek tudomásulvétele mellett sem lehet ebbe a helyzetbe beletörődni éppen amiatt, hogy ez a körülmény nem az önkormányzati Közgyűlések hibájából alakult ki.

Az előzőekre is figyelemmel a településfejlesztés fő célja tehát, hogy segítse elő a város termelőágazatainak fejlődését, az infrastruktúra, a lakosság életkörülményeit leginkább meghatározó ellátási feszültségek mérséklését, járuljon hozzá vonzáskörzetében az ellátó szerep további erősítéséhez, végső soron a népesség megtartásához.

A város és térsége gazdaságfejlesztési folyamatába az önkormányzatnak a korábbiakhoz képest fokozottabban kell kapcsolódnia, jelentős szerepet vállalva a reálszféra szereplői közötti koordinációban, valamint a szükséges szabályozási feltételek biztosításában.

Határozottan el kell mozdulni abba az irányba, hogy Salgótarjánban kialakuljon egy karakteres gazdasági tér, amelynek fő jellemzői az alábbiak:

- Az adottságok, feltételek, elvárások összehangoltsága, amelynek alapján elmozdulás történik:
 - = a város anyagi, szellemi és térszerkezeti erőforrásait hasznosító gazdaságában,
 - = a kiegyensúlyozott, hosszabb távon is stabil foglalkoztatási struktúra kialakulásában,
 - = a városkörnyék településeinek bevonásában a város gazdasági vérkeringésébe, egy egészséges térségi együttműködési rendszerben.

- A gazdasági tér integrációja, kialakítva:
 - = az együttműködést az ellátásban, termelésben, foglalkoztatásban,
 - = az együttműködést az oktatás, fejlesztés területén.

A szabályozóknak alapvetően a Településrendezési Terv előírásai alapján kell működniük, amely nem jelent beavatkozást a gazdasági folyamatokba, de város rövid és hosszú távú érdekeinek elsőbbséget ad.

A korábbi Közgyűlések erőfeszítései ellenére az önkormányzat nem tudott kitörni abból a hátrányos helyzetből, amelybe a 90-es években sodródott alapvetően önhibáján kívül. Ezt mutatja, hogy Salgótarjánban jelenleg az előállított nemzeti össztermék egy főre vetített értéke nem éri el az országos átlagot, hasonlóképpen a megyei mutatóhoz *(Nógrád megye GDP termelő képessége a 2004-2017 közötti időszakban nemhogy közelebb került volna a bennünket megelőző Hajdú-Bihar megyéhez, hanem a leszakadás fokozódott. Amíg a 2004. évi Nógrád megyei GDP az ország egy főre jutó GDP-jének 53% volt, ami 2017-re 43%-ra csökkent, addig a Hajdú-Bihar megye GDP-je a 2004. évi 43%-ról 2017-re 55%-ra növekedett.)*

Salgótarjánban is jelentek meg az elmúlt időszakokban állami és Európai Uniós források az infrastruktúra, a gazdaság fejlesztése és a foglalkoztatás helyzetének javítása érdekében, azonban ez nem volt elégséges ahhoz, hogy a megyei jogú városok átlagos fejlettségét közelíteni lehessen.

A jelenlegi önkormányzati költségvetési szerkezet sebezhetősége abban áll, hogy túlságosan nagyok a kormányzati befolyásoltságú bevételek, hiszen ennek változása fejlődést, vagy visszaesést eredményezhet a településen.

Annak ellenére, hogy a város a különféle elnyert kormányzati és pályázati forrásokkal jól gazdálkodott, a munkanélküliségi ráta a munkaképes korú állandó népességhez viszonyítva még mindig elfogadhatatlanul magas, ugyanakkor azoknak a munkavállalóknak a száma is jelentős, akik a helyi munkalehetőségek hiányában a városon kívül adják el a munkaerejüket.

Az előzőek ellenére a hátrányos helyzetből való felzárkózás tehát változatlanul igényli, megkerülhetetlenné teszi a kormányzat speciális anyagi szerepvállalását és emellett jelentős állami beruházások megvalósítását. A kormányzat erőteljes szerepvállalása a kiszolgáltatottságot növeli, így nem minden elemében felel meg az önkormányzati önállóság követelményének, de mint külső feltételt determinációként kell értékelni.

A megvalósítandó feladatok pénzellátásában némely területen együtt jelennek meg az Európai Unió, a kormányzati és az önkormányzati pénzeszközök, abból adódóan is, hogy sok esetben a központi pályázati célok megvalósítása sem nélkülözi az önkormányzat anyagi hozzájárulását, illetve a jelentősebb önkormányzati beruházások megvalósítása sem lehetséges pályázati források nélkül.

A fentiekben felvázolt, folyamatos feladatot jelentő településfejlesztési irány mellett és azokkal párhuzamban, de hosszabb távon karakteres célnak lehet tekinteni Salgótarján, mint Önfenntartó, Modern, és Szerethető Város megteremtésének programját. Ez a program már elindított, de több cikluson átívelő fejlesztési elképzelés abból a vízióból kiindulva, hogy Salgótarján Megyei Jogú Város saját erőforrásaira támaszkodva önmagát fenntartani képes, modernizált város legyen, amely funkcióját tekintve elsősorban lakó- és szolgáltató központként szolgál a létesített tudásközpontok által a városba vonzott kutatók, vállalkozások alkalmazottai, valamint a település és a térsége lakossága számára.

A hosszú távú program stratégiai célja, hogy a város – eddig hátrányként kezelt – adottságait, szemléletváltozás révén erőforrásként kezdje el használni, és a jövedelemtermelés illetve költségcsökkentés szolgálatába állítani, így alakítva ki a modern önfenntartó város modelljét. Ezen túl cél minél több tudásközpont kialakítása és az azokat segítő képzés, oktatás, valamint rekreációs környezet fejlesztése révén, a várost jelenleg sújtó elvándorlás megállítása, sőt a folyamat visszafordítása a városba vonzott szakképzett népesség révén.

A stratégiai célok megvalósítása igen szerteágazó feladatot jelent az önkormányzat számára, amelyek jelentős része megjelenik a Salgótarján Megyei Jogú Város és Magyarország

Kormánya között a Modern Városok Program (a továbbiakban: MVP) megvalósítására vonatkozó megállapodásban.

A helyi MVP-t részletező kormányhatározat sok más várossal ellentétben, döntően egymásra épülő komplex projekteket tartalmaz, mivel a fent ismertetett stratégia cél szimpla, pontszerű és egymással össze nem függő, egymást nem vagy csak kismértékben erősítő beavatkozásokkal nem érhető el.

Az alábbi pontokban több a helyi MVP-ben szereplő projekt megvalósítása, a kormányzati ígéret beváltása is feladatként jelenik meg annak érdekében, hogy

- a város erőforrásait (üresen álló belvárosi épületek, barnamezős területek, keletkezett hulladék) a jövedelemtermelés, illetve a költségcsökkentés szolgálatába állítsa, nem mellékesen jelentősen javítva a környezet állapotát a városban élők és itt letelepülni szándékozók részére egészségesebb vonzóbb környezetet teremtve,
- a város kivételes természeti környezetét szintén erőforrásként használva lehetőséget teremtve különböző turisztikai és sport, valamint egyéb kulturális, rekreációs célú beruházások révén a vonzó város megteremtésére. A sportfejlesztések az elsősorban kombinatív (öttusa és triatlon) és speciálisan az ilyen környezetet használó (hegyi kerékpározás, tájfutás, hosszútáv úszás, búvárúszás stb.), valamint valamennyi egyéb nagy létszámú sportági szakszövetség számára komplex edzőtábori szolgáltatások igénybevételét biztosítják, emellett a város polgárai, és az idelátogató vendégek rekreációs igényei szintén kiszolgálásra kerülnek. A város és térsége turisztikai beruházásai szintén meglévő erőforrásra támaszkodnak, az Unesco Globális geopark hálózati tagsággal rendelkező Novohrad-Nógrád Geopark értékeire, amelyek fejlesztésének hasznáiból a történelmi Nógrád megye több mint 60 magyarországi településén túl, a határ túloldalán rekedt további 30 felvidéki település (Füleki és térsége) is részesedhet közvetve.
- a gazdasági élet szereplőivel együtt olyan projekteket kívánatos útra indítani, amelyek valamilyen speciális tudásanyag bázisán további fejlesztéseket indukálnak mind a város gazdasági életében, mind a képzési, oktatási rendszeren belül, így jelentősen hozzájárulhatnak a város és térsége népességmegtartó erejének növeléséhez, a jelenlegi elvándorlási folyamat megállításához, esetleges visszafordításához.

1. Fejlesztési elképzelések

Az általános fejlesztési elképzelések a főbb irányokat jelölik ki.

A konkrét fejlesztési elképzelések az adott témakörhöz kapcsolódóan határozhatóak meg.

A már most látható konkrét beavatkozásokat az önkormányzat 2020. évi költségvetéséről szóló 5/2020. (II.20.) önkormányzati rendelet 2. melléklete mutatja, amelyből több projekt a következő években fejeződik be. Ezeket a beruházásokat és felújításokat determinációként kell kezelni a gazdasági program későbbi évekre vonatkozó tartalmának meghatározása szempontjából.

1.1. Ipar

A helyi iparral, illetve vállalkozásokkal kapcsolatos elképzelések megvalósítása azért fontos feladat, mivel a vállalkozások közvetve-közvetlenül a város fejlődését segítik, javítják a termékekkel, szolgáltatásokkal való ellátottságot, munkahelyeket teremtenek, adóbevételekhez juttatják az önkormányzatot.

Salgótarjánban, a gazdasági teljesítményben betöltött fontos helyük, továbbá a foglalkoztatásban betöltött kiemelkedő szerepük miatt az ipari kis és középvállalkozások fejlődésére kiemelt figyelemmel kell lenni.

A versenyképesség erősítésében meghatározó szerepe van a hozzáadott érték növekedésének. A város elsősorban a nagy hozzáadott értéket termelő, magas műszaki színvonalú vállalkozások megtelepedésében érdekelt. Ehhez segítséget kell kérni a kormányzattól, hiszen célzott állami támogatás nélkül az iparban működő versenyképes vállalkozás várhatóan nem tartja megfelelőnek a Salgótarjánba való település lehetőségeit.

Figyelemmel kell kísérni, illetve amennyiben igényli a gazdasági társaság, az önkormányzat saját lehetőségein keresztül segítse a MVP keretén belül az öblösüveggyártás bővítéséhez a miniszterelnök által megígért állami támogatás folyósítását.

A helyi iparfejlődés számára az ipari park adta lehetőségeket kell elsősorban kihasználni, hiszen az önkormányzat közvetlen befolyásolása e területre terjed ki. Ezen túlmenően azonban bárki tulajdonában lévő, a barnamezős befektetésekre alkalmas telkekről, felhagyott gyártelepekről olyan nyilvántartással kell rendelkezni, amely befektetők számára fontos információkat tartalmaz.

Ez a folyamat az önkormányzat kezdeményezésére már 2017-ben megindult és alapját képezi a MVP keretében a kormányzattal megkötött megállapodásnak és az ezt részletező 1388/2017. (VI.27.) Korm. határozat érintett pontjának.

Az önkormányzat, a kormányzat által a feladat elvégzésére kijelölt minisztérium és az állami tulajdonú vagyongazdálkodó, -hasznosító és üzemeltető szerv közötti tárgyalások sajnos a vártnál lényegesen lassabban haladnak. Ennek oka egyrészt a központi szerveknél folyamatosan tapasztalható személycserék és feladatátcsoportosítások, valamint a projekt tartalmát érintő nézetkülönbség, miszerint az önkormányzatnak (a kormányhatározatban is megfogalmazottakkal teljes összhangban) az összes, a városban található barnamezős terület projektbe történő bevonása a célja, amíg a kormányzati partnerek részéről az elsődleges célnak nem az összes terület bevonása, városrehabilitációval szorosan összefonódó gazdaságélénkítés és egyéb közérdekű, közhasznú fejlesztés megvalósítása, hanem kizárólag üzleti alapon megvalósítandó, profitorientált projektnek tekintik. Ezeknek az okoknak a következtében egyrésztől számos, a város számára fontos célterület 'kiesik' a projektből, másrészt még a kormányzat számára is projekthelyszínnek tekinthető területek esetében is a projekt megvalósíthatóságát komolyan veszélyeztető időhátrány alakult ki. Ez azonban azt is eredményezi, hogy az áremelkedések miatt az önkormányzat anyagi szerepvállalására erőteljes igény mutatkozik.

A helyi közösség érdekében a közhatalom szabályozási lehetőségeinek felhasználásával pozitív, illetve negatív hatású befolyással kell ösztönözni a jelenleg kihasználatlan befektetésre alkalmas építési területek felhasználását ipartelepítésre, munkahelyteremtésre.

A Salgó Vagyon Kft-nek népszerűsíteni kell az ipari parkot, amelyhez az önkormányzat honlapja is felhasználható. Fel kell hívni a figyelmet a gazdasági övezet nyújtotta pénzügyi előnyökre. Ezt hivatott segíteni a Salgó Vagyon Kft. által 2018-ban elindított és azóta is üzemeltetett, többnyelvű www.salgotarjaninvest.hu internetes oldal, amelynek folyamatos bővítése, karbantartása, aktualizálása és népszerűsítése, többek között az önkormányzat honlapján is történő meghivatkozása egyre fontosabb feladattá válik.

Az önkormányzat honlapján bemutatkozási lehetőséget kell biztosítani a helyi vállalkozásoknak is.

1.2. Idegenforgalom

A turizmus földrajzi terekhez kötődik. A turisztikai termékelemeknek adott településen és térségben kell összehangolt egységet alkotniuk. Az idegenforgalom az a terület, ahol

még jelentős kihasználatlan lehetőségek vannak. A viszonylagos érintetlenségükből kifolyólag az egészséges, kevésbé terhelt természeti környezet iránti rekreációs, turisztikai és lakókörnyezeti igény iránti kereslet felértékelődő erőforrássá válnak a város és környék számára.

A természeti és táji adottságok egyedülálló lehetőségeket biztosítanak az érdeklődők számára.

Fejleszteni kell Salgótarján turisztikai arculatát. Amennyiben pályázati források segítenek, kerékpárutak, gyalogtúra útvonalak, kialakításával kell kapcsolódni a térség hasonló fejlesztéseihez.

A lehetőségekhez képest támogatni kell az idegenforgalom, illetve a város látogatottságát, megismerését segítő rendezvényeket, biztosítani kell, hogy a rendezvények időpontja, programja írott formában és elektronikusan az önkormányzat honlapján is megjelenjen.

Lehetővé kell tenni, hogy az önkormányzat honlapján a turisztikával és idegenforgalommal foglalkozó vállalkozások is megjelenjenek.

Az idegenforgalom terén kiugrási lehetőséget jelenthetnek azok a kormányzat által ígért attrakció- és egyéb fejlesztések, amelyek előkészítő dokumentációját az önkormányzat az elmúlt években elkészítette. Ez kiterjed a Novohrad-Nógrád Geopark, mint a világ első határon átnyúló UNESCO globális geoparkjának fejlesztési lehetőségeire, az „Üveglandia Ipartudományi Kalandpark” volt Öblös üveggyár területén történő megvalósításának lehetőségeire, valamint a közvetett módon ide sorolható Tóstrandí Sport- és Rekreációs Centrumra is. Sajnos barnamezős területek ipari- és egyéb célú hasznosítására vonatkozó MVP-s programhoz hasonlóan ezen projektek esetében is komoly hátráltató tényező a kormányzati partnereknél szinte állandónak mondható személycserék és feladatátcsoportosítások problémája.

1.3. Infrastruktúra

Az infrastrukturális fejlesztések pozitív irányba befolyásolják a település fejlődését. A város jelenleg rendelkezik megfelelő mennyiségű és minőségű alapinfrastruktúrával, így bővítése konkrét városfejlesztési projekthez, ipar vagy szolgáltatásfejlesztéshez kapcsolódóan jelenhet meg.

A feladatok közül kiemelt fontosságú a közúthálózat, a csatornahálózat, a vízvezetékrendszer, a szennyvízcsatorna rendszer, a közvilágítás. E szolgáltatások

megfelelő színvonala biztosítja a település zavarmentes működését és a fejlesztéseken, munkahelyteremtésen keresztül a város fejlődését.

A fejlesztések iránya és területe az ipar, kereskedelem és szolgáltatásfejlesztéshez kapcsolódóan jelentkeznek.

A lakosságot érintő fejlesztés az életminőség javításán keresztül járul hozzá az élhetőbb, szerethetőbb város kialakulásához. Ezen belül kiemelt szerepet kapnak azok a fejlesztések, amelyek a Modern Városok Program keretén belül megvalósultak, vagy a későbbiek során fognak megvalósulni.

2. Salgótarján településfejlesztési politikájának fő céljai és elérésük módja

1. A gazdaság élénkítése, munkahelyteremtés
2. A versenyképes tudás és műveltség növelése
3. Kultúra, közművelődés, sport feltételek racionalizálása
4. A szociális gondoskodás racionalizálása
5. Az egészségügyi alapellátás stabilizálása
6. A lakásellátás minőségi mutatóinak javítása
7. A közlekedési feltételek javítása
8. Városüzemeltetési politika célkitűzései, illetve egyes közszolgáltatások színvonalának lehetőség szerinti javítása

2.1. A gazdaság élénkítése, munkahelyteremtés

Az önkormányzat önállóan e feladatban nem tud átütő módon megjelenni, azonban kiegészítő eszközeivel segíteni tudja az új vállalkozások megtelepedését és a régiek fejlődését.

Az önkormányzat vagyonhasznosító vállalkozása segítségével folytatni kell a már megkezdett ipari területfejlesztési tevékenységet, ezen belül konkrétan az ipari park lehetőségeinek kihasználását.

Ezen túlmenően kívánatos lenne a felhagyott, beépítetlen építési területek bevonása a városfejlesztés lehetőségeinek bővítésébe. Mivel ezek a telkek magán, vagy valamely társaság tulajdonában vannak, amennyiben a felhasználását a jövőben pályázati cél igényli, illetve a tulajdonos nem kívánja a saját fejlesztéséhez felhasználni, kezdeményezni kell az önkormányzat érdekkörébe való bevonását. Ehhez mindenképpen állami támogatások szükségesek, hiszen az önkormányzatnak az anyagi lehetőségei korlátozottak.

Azon építési telkek esetében, amelyeket vállalkozásfejlesztésre nem kívánnak felhasználni a tulajdonosok, a helyi adóztatáson keresztül kell ösztönözni a telkek hasznosítására, hasznosításra való átadására. Az önkormányzat tulajdonában álló befektetésre felajánlható építési telkek korlátozottsága miatt ezek teremtenék meg a lehetőséget a nagyobb méretű, és jelentős gazdasági potenciállal rendelkező vállalkozások betelepülésének.

A település versenyképessége erősítésében meghatározó szerepe van a hozzáadott érték növekedésének. A hozzáadott érték azonban csak az emberi tőke, a szervezeti kultúra javulása és a fejlett tudásbázisra építő innovációs és kutatás-fejlesztési tevékenység és együttműködés fejlődése révén növekedhet.

Az emberi erőforrás a helyi gazdaság versenyképességének, ezáltal a város növekedésének meghatározó tényezője. Salgótarjában jelenleg alacsony a foglalkoztatás, ami arra utal, hogy emberi erőforrások számottevő része nem hasznosul, vagy nem itt hasznosul. Ez veszteséget okoz és növeli a szociális transferekre fordított kiadásokat. A versenyképesség javításának feltétele, hogy többen dolgozzanak, és kevesebben szoruljanak szociális segélyezésre.

Bár az önkormányzat csupán közvetett módon tud a munkahelyteremtésben szerepet vállalni, a képzési rendszeren keresztül használható tudás biztosításával a foglalkoztatás szélesedhet. Ehhez az önkormányzatnak az iskolai képzéseket fenntartó szervezettel kialakítandó szoros kapcsolaton keresztül el kell érni, hogy az iskolákból kikerülő munkavállalók a helyi vállalkozások munkaerőigényeinek megfelelő minőségű képzettséggel rendelkezzenek.

A gazdasági marketing szempontjából a potenciális befektetők felkutatása és érdeklődésük felkeltése érdekében folyamatosan aktualizált önkormányzati kínálatot, azok jellemzőit és paramétereit célszerű az önkormányzat honlapján bemutatni. Ezt a marketinganyagot több nyelven az interneten is elérhetővé kell tenni. A városban működő vállalkozásoknak az önkormányzat honlapján való megjelenése megfelelő fórum lehet a saját bemutatásukra, miáltal még jobban összekötődnek Salgótarján városával. Mint a fentiekben is említésre került, ebben az egyik fontos eszköz a **www.salgotarjaninvest.hu** internetes oldal.

A testvérvárosi kapcsolatokat is fel lehet használni, hiszen a találkozók számos alkalmat teremthetnek a potenciális üzleti partnerek egymásra találására, egymás tájékoztatására. Ezzel is elősegíthető a betelepedés mellett döntő vállalkozások felkutatása. Külföldi és hazai szakmai kamarákkal, minisztériumokkal, gazdasági ügynökségekkel és nagykövetségekkel építhető ki kapcsolat annak érdekében, hogy az ott élő kis- és közepes vállalkozásokat befektetésre, együttműködésre ösztönözzék.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

a. Közműkapacitások, közműhálózat bővítés a kkv-k fejlesztése, új vállalkozások meglepedése, a helyi versenyképesség, a hozzáadott érték növekedése érdekében.

A bővítés önkormányzati felügyelet mellett a közmű tulajdonosa és/vagy a vállalkozás erőforrásai bevonásával történhet amennyiben a vállalkozás letelepedése, a termelés bővítése indokolja.

Nagyobb kapacitású közműbővítő beavatkozás, az önkormányzat szabad forrásainak korlátozottsága miatt csupán pályázati források segítségével valósulhat meg a közterületen.

b. A termelés és szolgáltatás fenntartása és bővítése érdekében megfelelő mennyiségű és minőségű munkavállaló képzésének irányába történő elmozdulás.

Ahhoz hogy a termelésüket, szolgáltatásaikat bővítő vállalkozások számára megfelelő számú és képzettségű munkavállaló álljon rendelkezésre, mind a társaságokat (szervezeteket), mind a munkavállalókat arra kell ösztönözni, hogy ráfordításaikkal, illetve részvételükkel segítsék elő a megfelelő tudás megszerzését. Ennek érdekében a vállalkozóknak, illetve a munkavállalóknak közvetlenül vagy közvetetten megrendelőként kell fellépni az oktatás piacán.

Ehhez szükség van a tanulás lehetőségeinek fejlesztésére, hozzáférhetővé tételére. Az egész életen áttartó tanulás feltételeinek megteremtéséhez szükség van a felnőttképzés és a szakképzés összehangolt rendszerének kialakítására szervezeten az állami fenntartású, illetve a civil szféra kínálatán keresztül. Ebben az önkormányzat szerepe jelentős.

c. Az önkormányzat honlapját képessé kell tenni a közigazgatási határon belüli vállalkozások szakmai bemutatására

A vállalkozások megjelenése a város honlapján a marketing előnyök mellett a városhoz való kötődést fokozza. A megjelenési fórum erősíti az önkormányzat és a cégek részéről az egymás megértését az elképzelések bemutatását, illetve a közzétett információk naprakészségét ösztönzi.

2.2. *A versenyképes tudás és műveltség növekedése*

A versenyképes tudás és műveltség bővülése, az egyén tudásának, képzettségének, készségeinek és kompetenciáinak, valamint alkalmazkodóképességének egész életen áttartó fejlesztését igényli. Ehhez fontos cél, hogy az oktatási és képzési rendszer biztosítsa a gazdasági keresletnek megfelelő munkaerőt, és folyamatosan alkalmazkodjon a munkaerő-piaci igényekhez. Az összhang megvalósulásában meghatározó szerepe van a képzési rendszer tartalmi és szervezeti fejlesztésének.

Az ember képzettségének növelése, készségeik javítása és az egész életen áttartó tanulás támogatása – amellet, hogy alapvető feltétele a sikeres munkaerő-piaci részvételnek – a szociális hátrányokat is csökkenti, hiszen az embereket felruhazza a mindennapi élet egyéb területein is nélkülözhetetlen szociális készségekkel és kompetenciákkal.

Salgótarjánban az önkormányzati gazdálkodás során mindig a súlyának megfelelően kezelték a gyermekintézményi hálózatot és az ellátás színvonalát. A korábbi évek hatékonyság növelésére, racionalizálásra irányuló intézmény átalakítási tevékenységnek köszönhetően a jelenlegi hálózat nemcsak hogy megfelel az ellátási követelményeknek, hanem szabad kapacitással is rendelkezik. Cél, hogy a szabad kapacitások felszámolásra kerüljenek, figyelemmel a későbbi évek demográfiai helyzetének változására is.

Az óvodák gyermeklétszámát érintő fogyás megállt az elmúlt időszakban, jelenleg 800-860 fő körül stagnál. Az esetleges későbbi létszámcsökkenést a születések számának állandósága mellett kisebb mértékben a negatív elvándorlási különbözet okozza. Az egy csoportra, illetve egy óvoda pedagógusra jutó gyermekek száma alacsonyabb az országos átlagnál. Olyan óvodai hálózat kialakítása célszerű, amely igazodik a népességi folyamatokhoz, és területi elhelyezkedését tekintve is a követelményeknek megfelel.

Az esetlegesen indokoltá váló férőhelyszám csökkentésnél a területi ellátás igényeire figyelemmel kell lenni.

Az intézményhálózat pénzügyi, épület-fenntartási feladatainak takarékosabb és hatékonyabb ellátása vizsgálat és intézkedés tárgyát kell hogy képezze a közeljövőben.

Az általános iskolai és a középiskolai oktatás feladatait az állam magához vonta. Ez azonban nem jelentheti azt, hogy az önkormányzatnak ne lenne felelőssége az önkormányzat közigazgatási területéről származó gyermekek képzésének figyelemmel való kísérésében.

Mivel az iskolában megszerzett kompetenciák határozzák meg a tanulók továbbtanulási, illetve a munkaerő-piaci elhelyezkedési lehetőségeit, az önkormányzatnak tudnia kell, milyen felkészültségű, milyen lehetőségekkel rendelkező tanulók kezdik meg a továbbtanulást a középiskolai, felsőfokú tanintézetekbe, figyelemmel a jövő munkaerő-piaci igényeire, vagy lépnek ki a munkaerőpiacra.

A helyi gazdaság fejlesztése egyidejűleg fogalmazza meg a jól képzett, konvertálható tudással rendelkező szakemberek iránti igényt, és a felzárkózás fontos feltételeként a leszakadó rétegek oktatásba való bekapcsolódását, a munkaerő piaci képzések átgondolt rendszerének működtetését. A jövőben a munkaerőpiac létszámigényének teljesítése az általános iskola és szakképzést figyelembe véve csak a roma népesség célzott, speciális oktatásán keresztül bővíthet, hiszen a Kormány politikája elveti a migrációs munkaerő-bővítést.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése már az előző ciklusban, 2018. november 30. napján a 172/2018. (XI.30.) határozatával elfogadta Salgótarján Megyei Jogú Város nevelési-oktatási fejlesztési együttműködésének koncepcióját (a továbbiakban: koncepció).

Az együttműködés fő célja olyan módszerek, technikák, megoldási javaslatok kimunkálása, mely elősegíti, hogy az általános iskolát befejező tanulók rendelkezzenek az alapvető kompetenciákkal, melyek alkalmassá teszik őket arra, hogy nemüknek, fizikai állapotuknak, érdeklődési körüknek megfelelő oktatási intézményekben, minimum szakmát adó intézményben tudjanak továbbtanulni, és a nem tanköteleskor elérése után is folytassák tanulmányaikat, szakmát szerezzenek.

A szociális hátrányok leküzdését leghatékonyabban az iskolázottság, a képzettség növelésével lehet biztosítani. Kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy a hátrányos

helyzetű gyerekeket és családjukat már nagyon korán segíteni lehessen a gyermekek későbbi iskolai sikeressége érdekében.

A felzárkóztatást éppen ezért minél korábban, bölcsődés, óvodás korban el kell kezdeni. Az általános iskolákban a képességüknél, szociális helyzetüknél fogva hátrányosabb helyzetben lévők részére kell megoldást keresni arra, hogy az általános iskola elvégzésével felkészültebben, alaptudással rendelkezve nyíljon lehetőségük minimálisan egy szakma elsajátítására.

A koncepció átfogó képet és részletes elemzést ad Salgótarján Megyei Jogú Város területén élő illetve tanuló 0-16 éves korosztály helyzetéről. A problémák feltárása után javaslatokat fogalmaz meg a fejlesztési irányokról.

A fejlesztési célok megvalósításához, a végzettség nélkül lemorzsolódás megelőzéséhez, valamint a piacképes szakma elsajátításához egy széles körű helyi, önkormányzati és intézményi együttműködés szükséges, melyekhez anyagi források bevonása is indokolt. Az önkormányzat nagyon fontosnak tartja a koncepcióban megfogalmazott okok és problémák megszüntetését és a fejlesztési irányokban megfogalmazottak megvalósítását.

Mivel az általános és a középiskolai oktatás állami fenntartásba vétele nem terjedt ki az iskolaépületekre, amelyek továbbra is az önkormányzat tulajdonában vannak, ezért az ingatlanvagyonnal kapcsolatos tulajdonosi kapcsolat a továbbiakban is fennáll. Ebből adódóan a tulajdonos feladata, hogy felügyelje a vagyon használatát, hiszen a felelőssége továbbra is fennáll a vagyon állagának és értékének megőrzése, védelme érdekében. Ezzel kapcsolatos ellenőrzést a használó köteles tūrni.

A felsőoktatás Salgótarjánban az elmúlt időszakban jelentős változáson esett át. A Budapesti Gazdasági Főiskola Pénzügyi és Számviteli Kar Salgótarjáni Intézete 2013-ban megszűnt, ami jelentős érvágást jelentett a város gazdasági életében. Ez azért is fájdalmas volt, hiszen így Salgótarján lett az egyetlen megyeszékhely, ahol nincs felsőfokú oktatási intézmény.

Ennek a hiánynak a pótlására történt erőfeszítés eredményeként sikerült megállapodni az Óbudai Egyetemmel, aki 2016-ban létrehozta a Salgótarjáni Képzési Központot. Ezzel Salgótarján visszakerült a felsőfokú képzések térképére.

Az Óbudai Egyetem szerepvállalása az Észak-magyarországi régióban a fiatalok számára biztosítja, hogy a lakókörnyezetükben folytathassák felsőoktatási tanulmányaikat, tovább javítja a végzettek helyben maradásának lehetőségét, és a

gazdasági szereplőket arra bátorítja, hogy a térségbe települve új vállalkozásokat hozzanak létre.

A hallgatók széles körű természettudományos, társadalomtudományi, műszaki, informatikai és gazdaságtani ismeretekre tehetnek szert, melyek alkalmasak a helyi munkáltatók képzési igényeinek kielégítésére. Ennek érdekében az önkormányzat a továbbiakban is együttműködik, illetve együttműködésre törekszik az intézettel.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

a) Az óvodai ellátás struktúráját a város és térsége minőségi és mennyiségi igényeihez kell igazítani.

Mivel a településeknek elsősorban a saját közigazgatási területén belül élő gyermekek ellátásában van felelőssége, indokolt elmozdulni a költségviselés tekintetében abba az irányba, hogy a városkörnyékről bejáró gyermekek után az illetékes önkormányzatok anyagilag kapcsolódjanak be a feladat ellátásába, a felmerülő költségek finanszírozásába a kölcsönös előnyök és a szülői elvárásoknak való megfelelés érdekében.

b) Az önkormányzat elvárásaként, a Tankerület és a Salgótarjáni Szakképzési Centrum gondozásában évente készüljön összefoglaló értékelés, elemzés a középfokú képzésből kikerülő tanulók képzettségéről, kompetenciáiról, ami bemutatja a munkaerő-piaci igényekhez igazodó elvárás teljesítését.

Az önkormányzat Közgyűlésének, mint a várost menedzselő politikai szervezetnek, illetve a felügyeletük alatt működő gazdaságoknak, mint a piac szereplőinek, érteniük kell a munkaerő-piacra kikerülő munkavállalók felkészültségét, kompetenciáit, annak érdekében, hogy a város jövőjét érintő városfejlesztési, munkahely-teremtési elképzelések ne kerüljenek ellentmondásba a rendelkezésre álló munkaerő felkészültségével.

c) Az önkormányzat tulajdonában lévő, de az állam által használt általános és középiskola-épületek műszaki ellenőrzését a működtető szervezet bevonásával meg kell szervezni, és a vagyon állagának, értékének megőrzésével, védelmével kapcsolatos karbantartási beavatkozást elő kell írni a vagyon használója számára.

Az önkormányzat ez esetben nem tudta előírni, hogy a kezelő/használó a kezelésre átadott vagyonon a vagyon felújításáról, pótlólagos beruházásáról legalább az átadott

vagyoni eszközön elszámolt értékcsökkenésnek megfelelő mértékben köteles gondoskodni. A vagyon használójának bevonásával, az épület legalább évenkénti műszaki ellenőrzésével, a vagyon állagának, értékének megőrzésével kapcsolatos hiányosságot azonban fel kell tárni és a helyreállító műszaki beavatkozást elő kell írni a vagyon kezelője számára.

2.3. A kultúra, közművelődés, sport feltételeinek racionalizálása

A kulturális feladat magába foglalja a közkulturális infrastruktúrát és tudástőkét, a művészeti szakmai területek tevékenységét, szervezeteit, alkotásait, valamint az ingatlanok védelmével kapcsolatos közfeladatok ellátását.

A kulturális örökség egyfajta kulturális „hozzáadott értéként” közvetlenül vagy közvetetten humán vagy gazdasági erőforrásnak számít. Salgótarján fejlődésének szempontjából egyaránt fontos a védelme annak érdekében, hogy hosszú távon is erőforrás maradjon.

A művelődés, a műveltség fejlesztése csökkenti az életminőség területi egyenlenségeit.

A művelődés intézményrendszerének sajátossága, hogy részben piaci alapon, illetve a városhoz kötődően működik. Különösen az ellátó rendszer magasabb szintjei (Zenthe Ferenc Színház Nonprofit Kft., Salgótarjáni Rendezvény és Médiaközpont Nonprofit Kft., Balassi Bálint Megyei Könyvtár, Dornay Béla Múzeum) a meghatározóak.

Az intézményi struktúrában megszervezett feladatellátás esetében a munkamegosztás szerint a polgároknak közvetlenül biztosított szakmai szolgáltatást az elkülönült intézmények végzik, amelyeknek a Költségvetési Intézmények Gazdasági Szolgálat (a továbbiakban: KIGSZ) végzi a közvetlen működtetési költségeit (pl. közüzemi költségek) finanszírozását.

A kulturális, közművelődési feladatok ellátása szükséges a művelt, kultúrált, intelligens salgótarjáni polgárok szellemi fejlődéséhez.

Az intézményhálózat finanszírozásának tartalmi elemeit valóságossá kell tenni, az általános működés mellett a jól beazonosítható szakmai tevékenységet kell önkormányzati támogatással fedezni.

Érzékelhető a civil szerveződések kulturális tevékenysége is, amelyek között a koordinációnak lesz egyre nagyobb szerepe az átfedések kiküszöbölése érdekében.

A kulturálódás és közművelődés alapvető feltételei a Salgótarjáni Rendezvény és Médiaközpont Nonprofit Kft. (a továbbiakban: REMEK) szervezet keretein belül állnak részben rendelkezésre. Az épület, eszköz és a személyi feltételek biztosítják az elvárható színvonalat.

Az iskolán kívül az ifjúsággal intézményes formában a REMEK szervezetén belül elkülönülten megjelenő SITI foglalkozik. Az ifjúsággal kapcsolatos feladatok ellátásának tervszerűségét fokozni szükséges, annak érdekében, hogy ne csak a pillanatnyi helyzet, hanem tudatos és mérhető feladatellátás valósuljon meg. Külön figyelni kell arra, hogy az ifjúságot érintő, az egyénre veszélyes mentális és fizikai negatív hatások a szervezet keretein belül ne jelenjenek meg.

Az ifjúság szórakozását biztosítja az Apolló mozi épületének lehetősége is. A működtetés az előző önkormányzati ciklusban (2015-ben) megkötött szerződés alapján, vállalkozói szerepvállalással valósul meg. A lakossági visszajelzések alapján a működtető a portfóliójába tartozó szolgáltatásokat magas színvonalon, a lakosság meglegedésére nyújtja.

Az önkormányzat könyvtári szolgáltatása, a megyei feladatok ellátása mellett, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár kapacitásával valósul meg. Mivel a klasszikus könyvtári szolgáltatás visszaszorulóban van, a jövőben célszerű egyéb kulturálódási lehetőség feltárásával, megszervezésével a könyvtár épületét multifunkcióssá tenni.

A város múzeuma, olyan pótolhatatlan színtere a nemzet és város önazonosságának, hogy fenntartásuk megkülönböztetett jelentőséggel bír.

A múzeumi szolgáltatás a kulturálódás része, amely a Dornyay Béla Múzeum lehetőségein keresztül valósul meg.

A múzeum gyűjtési profilja kezdetektől Nógrád megye politika-, társadalom-, és gazdaságtörténete (bányászat-, ipartörténet) tárgyi és dokumentációs emlékeinek gyűjtése volt. Figyelemre méltó a múzeum képzőművészeti gyűjteménye is, amely többek között nógrádi kötődésű alkotók művei, valamint Mihályfi Ernő gyűjtő 20. századi alkotók műveiből álló gyűjteménye említendő.

A múzeum kiállítóhelye a Bányászati Kiállítóhely is.

Az összegyűjtött emlékek kulturált bemutatása mellett a kulturálódásnak ezt a formáját indokolt egyre közelebb vinni a fiatal generációhoz, az iskolákhoz.

A Bányászati Kiállítóhely fejlesztésével, Európában is egyedülállóan bemutatva a Salgótarjáni bányászok fejlődését, olyan színvonalon célszerű a kiállítást megszervezni, amely az országhatáron kívül is említésre érdemes attrakcióként jelenhet meg.

A Bányászati Kiállítóhely fejlesztése tehát egy több irányú, több elemből álló fejlesztési csomag, amelynek előkészítését az önkormányzat az elmúlt 2-3 évben megkezdte, illetve elvégezte. Ennek részét képezi az eredményesen lezárult közbeszerzési eljárás fázisában tartó bányászati tematikájú, interaktív látogatóközpont, az ún. Gyermekmúzeum projekt. Kivitelezése a tervek szerint 2020-ban elkezdődhet azonnal, amint a Kormány jóváhagyja az önkormányzat által több mint fél éve benyújtott, saját forrásokon belüli átcsoportosításra vonatkozó kérelmet. A Bányászati Kiállítóhely fejlesztésének része a föld alatti akna megkezdett és folyamatos bővítése, illetve egy függőleges akna kialakításával egy második, egyéb turisztikai típusú szolgáltatásokkal is ellátott kijárat létesítése, amelyhez a tervek elkészültek és a szükséges ingatlant az önkormányzat már megvásárolta.

Salgótarjában jelenleg is több olyan művész él, akinek a munkássága országosan elismert, de jelenlétük a városban nem érződik olyan mértékben, mint ahogy ez kívánatos lenne. Az egyre szűkösebb önkormányzati mecénatúra ellentételezésére erőteljesebb moderátori tevékenységgel az intézményeket, vállalkozásokat kell mecénási szerepre ösztönözni, annak érdekében, hogy a településnek rangos képzőművészeti alkotói legyenek.

A város arculatának alakítása során nem lehet feledni, hogy az idegenforgalomnak csak az lehet a vonzó terep, ahol a látvány, a kulturális tartalom, csábító erővel hat. Ebben nagy szerep jut a hagyományos, rendszeresen megrendezésre kerülő fesztiváljellegű eseménysorozatnak.

A zene és néptánc kultúra hagyományosan magas színvonalú, amelynek megtartása és a folyamatos működés biztosítása alapvető érdek. A zene és táncművészeti iskola szakmai tevékenységét olyan irányba kell fejleszteni, hogy a művészeti utánpótlásnak valódi képzési bázisa legyen.

Az önkormányzat sportfeladatainak ellátása alapvetően a szabadidősport, a gyermek- és ifjúsági sport, az utánpótlás-nevelés, a nők és a családok, a hátrányos helyzetű csoportok, a fogyatékosok sportolási lehetőségeinek biztosítására irányul. Az önkormányzati feltételek alapvetően a REMEK által fenntartott sportlétesítmények rendelkezésre bocsátásán keresztül állnak rendelkezésre. A REMEK kezelésében, tulajdonába tartozó sportlétesítmények működéséhez kapcsolódó általános költségvetési támogatás mellett a különféle sportesemények megrendezéséhez feladatfinanszírozás keretében jelenhet meg önkormányzati forrás.

A tömeges részvétellel zajló sportrendezvények, sportprogramok szervezésén keresztül az egészséges, sportos életmód kialakításának segítése, népszerűsítése, rekreációs lehetőségek biztosítása olyan feladat, amely önkormányzati szerepvállalás nélkül nem tud megvalósulni.

Az önkormányzat az önkormányzat sportfeladatairól és a helyi sporttevékenység támogatásáról szóló önkormányzati rendeletben rögzített formában térítésmentes létesítményhasználatot biztosít az eredményesen működő csapat- és élsportolókkal rendelkező egyesületek felnőtt és utánpótlás korosztályai, az iskolai testnevelés és a városi diáksport, diákolimpiai sportolók, rendezvények számára.

Mivel az önkormányzat anyagi lehetőségei korlátozottak, indokolt a különféle sportesemények megrendezéséhez kapcsolódóan a civil vállalkozói szféra bevonása is a megvalósításba.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

a) A város helyi, országos, illetve nemzetközi szintű rendezvényeinek átgondolása és újrastrukturálása kiemelt szakmai feladata kell hogy legyen a REMEK Kft-nek.

A nagyrendezvények színvonalának emelésével elérhető, hogy a város bekerüljön abba a virtuális rendezvénynaptárba, ahol érdemes megjelenni más térségekből, az ország egyéb területeiről résztvevőként, vagy Szlovákia közelsége miatt, a határ túlsó oldaláról is.

b) A Salgótarjáni Bányamúzeum fejlesztésének folytatása

A bányászati kiállítóhely látogatásának folyamatossá tételével jelentősen növelhető a látogató csoportok száma.

- c) ***Kezdeményezni kell az illetékes minisztériumnál, hogy az Európában is párját ritkító mélyművelésű bánya kiállítóhely fenntartása a költségvetési törvényben címzett támogatást kapjon.***

A rendszeres célzott állami támogatás tudja biztosítani, hogy a színvonal emelésével nemzetközi szinten is jegyezzék a bányai kiállítóhelyet, mint meglátogatásra érdemes attrakciót.

- d) ***Együttműködés a civil művészeti, kulturális szervezetekkel a városi kulturális-művészeti feladatok ellátása, közös megvalósítása és finanszírozása érdekében.***

A civil művészeti, kulturális szervezetekkel való szorosabb szakmai, illetve anyagi együttműködés színesebb kínálatot és több forrást biztosíthat a kulturálódási lehetőségek kiterjesztésében.

- e) ***Új középtávú sportkoncepció és sportrendelet megalkotása.***

Új szabályozással a huszonegyedik század kihívásainak, a város polgárainak elvárásaihoz jobban megfelelő keretrendszer valósulhat meg.

Az önkormányzaton kívüli gazdasági szereplők, szponzorok erőteljesebb bevonásával az anyagi lehetőségek bővítésével az igényekhez jobban igazodó kínálatot lehet biztosítani.

2.4. A szociális gondoskodás racionalizálása

A helyi szociálpolitika célkitűzése a településen meglévő egyenlőtlenségek mérséklése és az esélyegyenlőség megteremtése. Népeségmegtartásra gyakorolt hatásán keresztül kedvezően hat a versenyképesség, a környezet, a kulturális és épített örökség fenntarthatóságára.

Az önkormányzathoz kötődő ellátórendszer fejlesztésének hatékony végrehajtása érdekében erősíteni szükséges az intézményrendszer működésének a többi humán ágazattal való szoros együttműködésének koordinációját.

Salgótarjában a szuburbanizációs és dezurbanizációs folyamatok felerősödésével együtt járó slumosodás (fizikai és társadalmi erodálódás) és a lakóhelyi szegregáció problémáira kell választ adni. A leromló városrészek a szociális problémák (munkanélküliség, inaktivitás) nagyobb igényt jeleznek a szociálpolitikai megoldásokra.

A városi lakosság elöregedése miatt növekszik a szociális ellátórendszer iránti igény, így önmagában is növelni kell az időseket érintő szociális ellátás mennyiségét és

színvonalát, hogy a szociális ellátáshoz való hozzáférésben az esélyegyenlőség elve érvényesülhessen.

A szociális ellátásokat igénybevevők körében erősíteni kell az egyéni felelősségérzetet és a szociális helyzet javítására irányuló öntevékenységet. Előnyt kell kapjanak azok, akik saját maguk is jelentős erőfeszítéseket tesznek helyzetük jobbítására. A közvetlen pénzbeli segélyezési formák helyett a közvetett formák kapjanak nagyobb szerepet.

A támogatási rendszeren belül a pénzbeli támogatások arányát úgy kell változtatni, hogy az életminőséget közvetlenül és ellenőrizhetően javító formák kerüljenek előtérbe.

Determinált adottságként kell tudomásul venni, hogy az önkormányzatok viszonylatában ellátandó szociális gondoskodásból is kivonult az állam, hiszen a 2020. január 1-jétől a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 36/A.§-a rendelkezése szerint a helyi iparüzési adóból származó bevételt elsőként a helyi közösségi közlekedésre felhasznált összeg felüli részét a települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozó szociális ellátások finanszírozására kell felhasználni.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

a) *Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlésének a szociális ellátásról szóló 6/2015. (II.19.) önkormányzati rendeletének korrekciója.*

A szegényekről, a hátrányos helyzetűekről való gondoskodás az állam alapvető kötelezettsége, amit vagy kormányzati, vagy helyi szinten szabályoz, illetve valósít meg. Mivel olyan sokféle élethelyzet van, hogy azok differenciált kezelése univerzalitásra törekvő kormányzati szabályozással nem követhető. A szubszidiaritás elve, a helyismeret igénye így az önkormányzati kezelés mellett szól. Ebből adódóan az önkormányzat a saját erőforrásaiból, az általa megalkotott szabályozás szerint gondoskodik a rászorult egyénekről, családokról. Ebből levezetve, illetve a célzott támogatás hatásának növelésében az öngondoskodás elvárása nem megkerülhetetlen szempont az önmagukról gondoskodni nem tudó, nem akaró egyének és családok segítésének megítélésében.

Annak érdekében, hogy a rászorultak ne szoruljanak ki a támogatási rendszerből, illetve mások esetleg indokolatlanul ne kapjanak támogatást (potyautasok), az önkormányzat erőforrásaiból finanszírozott támogatási rendszert finomítani kell a társadalmi szolidaritás megtartása mellett.

Az önkormányzat saját erőforrásiból finanszírozva a rendelet korrekciója során figyelemmel kell lenni arra, hogy

- a támogatásokon belül előnyt kell biztosítani azon családoknak – egyéneknek -, akik saját erőfeszítésükkel is részt vállalnak helyzetük megváltoztatásában,
- meg kell követelni, hogy a pénzbeli támogatás esetében a juttatás folyósítása csupán folyószámlára való utaláson keresztül történjen,
- a lakásfenntartás támogatási rendszerében a szociális rászorultság alapján megállapított támogatások hatékony felhasználásával el kell érni a lakbérhátralékok növekedésének megtörését, a működési költségekre irányuló differenciált támogatások biztosításával a közüzemi hátralékok csökkenését,
- a köztemetésben részesülő elhunytat csupán szórásos eljárás alkalmazásával lehet eltemetni, kivéve, ha hatósági (rendőrségi) dokumentum alapján az elhunyt nem hamvasztható. Amennyiben az elhunytnak megváltott sírhely áll rendelkezésre, ez esetben a hamvak ide is elhelyezhetőek.

b) *Meg kell vizsgálni, hogy önkormányzati és/vagy vállalkozói szerepvállalással, az idősellátásban magas szintű lakóotthoni elhelyezés megvalósítására van-e lehetőség.*

Kedvezményes árú építési telek, vagy épület felajánlásával célszerű elősegíteni, hogy a fizetőképes idős polgárok számára magas szintű ellátást biztosító lakóotthon létesüljön. Azon időskorú személyek, akik meg tudják fizetni a lakóotthoni elhelyezés összegét és a havi szolgáltatási díjat, illetve amennyiben a hozzátartozók ezeket a költségeket vállalják, ezen lakóotthonba való elhelyezéssel a szociális öregotthonokra nehezedő nyomást mérséklődik.

2.5. *Az egészségügyi alapellátás stabilizálása*

Az egészségi állapot, mint a humán erőforrás meghatározó eleme, elsősorban a város versenyképességének növeléséhez járulhat hozzá, és pozitívan hat a felzárkózás esélyeire.

Az egészségi állapot javításában a legfontosabb a megelőzés erősítése. Ennek érdekében alapvető fontosságú egyrészt az egészséges, mozgás gazdag életmód feltételrendszerének, szükséges infrastruktúrájának, másrészt a jól működő, korszerű egészségügyi alapellátásnak az elérhetősége. Ezért fontos a háziorvosokkal való ellátás és szolgáltatási színvonal megkülönböztetett figyelemmel kísérése.

Az egészséges életmódra nevelés kulcsfontosságú, melyhez szükséges más területek (oktatás, sport, művelődés, szociális feladat stb.) együttműködésének koordinálása.

Az önkormányzatnak jogszabályilag meghatározott kötelezettsége polgárai részére az egészségügyi alapellátás és ez által az egészséghez való jog biztosítása.

Az egészséggel összefüggő elképzelés nem korlátozódhat az egészségügyi ellátás definiálására, hanem a kapcsolódó önkormányzati feladatok koordinációját is igényli.

A gyógyítás lehetőségei mindig korlátozottak, a megelőzés és az emberi környezet formálásának szinergizmusa eredményezhet valós megoldást.

A feladatok között a legfontosabb, hogy az állampolgárt be kell vonni, aktív részesévé kell tenni egészsége megőrzésében, illetve helyreállításának folyamatában. A megelőzés szempontjainak szem előtt tartásával kell figyelemmel lenni a vállalkozói orvosokkal ellátott alapellátás működési feltételeire. Lakóhelytől függetlenül egyenlő esélyt kell biztosítani mindenki számára az orvoshoz fordulásban, el kell érni, hogy egészségi állapottól függetlenül rendszeressé váljanak az állampolgár találkozásai az orvossal.

Az önkormányzatnak erőteljesen figyelemmel kell kísérnie a szolgáltatók működését, különös figyelemmel arra, hogy alkalmazzák-e a korszerű technológiákat és eljárásokat, és alkalmazkodnak-e a változó szükségletekhez.

Folyamatosan gondoskodni kell a rendelők elhasználódott, elavult eszközeinek pótlásáról, akár vállalkozói, akár önkormányzati épületről és eszközről legyen is szó. Ezt az önkormányzatnak meg kell követelni.

Amellett, hogy a vállalkozó házi orvosoktól elvárás a rendelőkben a megfelelő műszaki színvonal fenntartása, az elmúlt időszakban az önkormányzat is tette a dolgát, hiszen az általa finanszírozott fejlesztések segítségével a betegellátás feltételrendszere javult. A jelentősebb infrastrukturális fejlesztések az alábbiak helyeken valósultak meg:

- A 11. fogorvosi körzetben (Szerpentin út 19. sz.),
- A 16. felnőtt körzetben (Beszterce tér 1. sz.),
- Új orvosi rendelők, ügyeleti, védőnői helyiségek kialakítása (Vásártér, Úttörők út 17-19. sz.)
- Új felnőtt és gyermekorvosi rendelők, védőnői helyiségek kialakítása (Arany János Általános Iskola Szürke épülete)

Az egy házi orvosra jutó betegforgalom 11800 esetszámot meghaladva azt mutatja, hogy az orvosok terhelése jelentős.

Már a középtávon is várható a házi orvosok számának csökkenése figyelemmel az életkorokra, amely további terhelésnövekedést okoz a hálózatban tovább dolgozó egyes orvosokra nézve. Az ebből adódó helyzet megnyugtató kezelésére lehetséges megoldás a szolgáltatás centrumokba való ellátásnak megszervezése lehet. Meg kell vizsgálni, hogy ezen centrumokban megszervezhető-e kevesebb orvossal nagyobb nővérasszisztenciával működő nagy körzetek.

Szorgalmazni kell az emberközpontú, költségkímélő ellátások kiépülését. Az egészségügy és a szociálpolitika határterületén a költségracionalitás érvényre juttatásával az igényekhez igazodó választékot indokolt kínálni a házi ápolás és a gondozást is nyújtó lakóotthonnal (amely utóbbi a lakásállomány mobilitásában is szerepet játszhat). Figyelemmel kell lenni a város regionális szerepére és hatására is. A kiegészítő szolgáltatás létrehozása és működtetése kapcsán, amennyiben önkormányzat a befektető, a kölcsönös előnyök alapján indokolt lehetőséget biztosítani – önkéntes társulások keretében – a vonzáskörzeten belül lévő társönkormányzatok bekapcsolódására.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

- a. Meg kell szervezni az orvosi rendelők rendszeres ellenőrzését, hogy rendelkeznek-e a szükséges eszközökkel, és az épület műszaki állapota a követelménynek megfelelően megfelel-e a gyógyítási funkció előírásainak, illetve alkalmazzák-e a korszerű technológiákat, eljárásokat.***

Amennyiben a szakmai fejlődés változásának folyamatosan megfelel az orvosi rendelő épület műszaki és eszközrendszere, a korszerű gyógyítás megvalósulhat az alapellátás területén is. Meg kell követelni, az orvosi rendelők tulajdonosaitól az orvosi ellátás fejlődéséből adódó épület és eszközkorszerűsítést, amelyet ellenőrizni kell, hiszen a feladat elvégzésének kötelezettje az önkormányzat. A korszerű eljárások bevezetése hatékonyabbá, racionálisabbá teszi a gyógyítási tevékenységet.

- b. Meg kell vizsgálni a városrészekben több körzet befogadására alkalmas alapellátó körzetközpontok kialakításának technikai feltételeit, lehetőségeit, a kialakítás és***

működés pénzügyi feltételrendszerét, olyan kiegészítő szolgáltatás megvalósítási lehetőségével (pl. gyógyszertár), amely komplexebbé teszi az ellátást.

A folyamat az elmúlt ciklusban megtervezett és elindított fejlesztésekkel megkezdődött, folytatásához a következő EU-s költségvetési ciklushoz kapcsolódó fejlesztési források egy részét továbbra is ilyen irányban szükségszerű majd felhasználni.

Miközben a szétaprózott, személyi feltételeit érintően egyre nehezebben működtethető egészségügyi ellátóhálózat feladatai városrészi egészségügyi központokba történő megszervezése fajlagosan költségtakarékosabban elvégezhető, ellátócsoportha szervezéssel várhatóan kevesebb orvossal is működtethető a kötelező alapszolgáltatás. Figyelemmel kell lenni arra, hogy az orvosi körzetek körzetközpontba való elhelyezése jelenleg csupán az önkormányzat működtetésében lévő orvosi rendelőkre terjedhet ki.

c. A szociális gondoskodáshoz tartozóan, amennyiben befektetési szándék realizálódik fizetős időotthoni ellátás megszervezésére, célszerű a lakóotthonban megszervezni az itt élők részére az egészségügyi ellátást, a házi ápolást és gondozást.

A magas szintű időotthoni ellátás komplexitásához az egészségügyi alapellátás helyben történő biztosítása, valamint az egészségügy és a szociálpolitika határterületén lévő házi ápolás és gondozás is hozzátartozhat, amennyiben a pénzügyi fedezetet a kötelezettek biztosítják.

2.6. A lakásellátás minőségi mutatóinak javítása

Salgótarján lakásállománya 2018. év végén mintegy 18.036 db lakásból állt, amely a megyei állomány közel 20,2%-a. A laksűrűségi mutató mérséklődött, legutóbb 2018. év végén 100 lakásra 186 lakos jutott. A mutató értéke a Nógrád megyei adatot (212/100 lakás) tekintve jónak mondható.

Az önkormányzat területén lévő lakásállomány mennyiségi mutatóit illetően tehát, figyelemmel a lakosság számára, kedvezőnek értékelhetők, hiszen az országosan és megyei szinten számítva egy lakásra eső személyek számát tekintve is a mutató alacsonyabb.

Az életkörülmények alakulásában a jövőben is meghatározó jelentősége lesz annak, hogy a településen milyen irányban változik a lakásellátás helyzete. Abból adódóan, hogy a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény alapján az önkormányzati bérlakások jelentős része értékesítésre került, az önkormányzat lakásellátásban elfoglalt szerepe csökkent ugyan, de felelőssége nem tudott változni alapvetően, illetve minőségét tekintve alakult át.

Az ellátási felelősség lényegében azon esetekben erőteljesebb, ahol a jövedelmi viszonyok alapján a privát szektor bérleti feltételeit vállalni képtelen rétegek elhelyezéséről van szó. A lakhatás szociális támogatásának figyelembe vétele mellett sem lehet cél a nem rentábilis működtetés.

A minimális cél az, hogy az önkormányzati bérlakások és a nem lakás céljára szolgáló helyiségek együttes bérleti díjbevétele nyújtson fedezetet az önkormányzati bérlakások és a nem lakás céljára szolgáló helyiségek működési költségeinek, illetve a szükséges felújítási, pótlási költségek finanszírozására. A két feladatnak együttesen önfenntartónak kell lenni annak érdekében, hogy a kiadási szükséglet az önkormányzat más költségvetési erőforrásait ne terhelje. Hosszú távon törekedni kell arra, hogy bérlakások bevételi fedezzék a kiadásokat, a nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérleti díjai pedig haladják meg a kiadásokat, hozzájárulva a költségvetés egyensúlyi pozíciója javításához.

Az önkormányzat a bérlakás állomány szerkezetének (kolónialakások számának csökkentése) változtatásában érdekelt, illetve olyan lakásmobilitási feltételekben, amelyek lehetővé teszik, hogy a város polgárai saját tulajdonú, vagy a jövedelmi viszonyaik alapján vállalható minőségű bérlakásban lakhassanak.

Az önkormányzati lakásállomány minőségi összetételének javulása a kolónialakások ütemes megszüntetésén keresztül történhet. A megszűnő lakások helyett, amennyiben szükséges, figyelemmel a pályázati lehetőségekre is, magántulajdonú lakásoknak bérlakás céljára történő megvásárlása a leggazdaságosabb, illetőleg a legcélravezetőbb megoldás.

Az önkormányzat érdekelt családiház építésére alkalmas telkek számának növelésében is, hiszen várhatóan a jövőben megjelenő onkológusok, menedzserek, egyéb minőségi szakemberek esetleges ilyen típusú igényeinek is meg kell felelni. Sőt, ebbe az irányba

történő elmozdulás a kívánatos, hiszen, ha valaki családi házat épít, hosszabb távon tervez Salgótarjánban élni.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

a. A bérlakás mobilitás erőteljesebbé tételére intézkedéseket kell tenni annak érdekében, hogy a bérlők a jövedelmi viszonyaik alapján meghatározott bérlakásban lakjanak.

Bérleti szerződés csak határozott időtartamra köthető bérleti díjelőleg kikötése mellett.

A szociális alapú bérlőkijelölés esetében minden alkalommal vizsgálni kell a bérlő igazolható jövedelmi viszonyait és a bérlet működtetési költségeit. Amennyiben a bérlő jövedelme az esetlegesen számításba vehető szociális támogatással együtt sem biztosítja a bérleti időtartamra megnyugtató módon a finanszírozási forrásokat, a bérleti kijelölés nem realizálható. Bérleti szerződés, a fizetési hátralék elkerülése érdekében csak olyan lakásra köthető, ahol igazolható módon a bérlő képes a megélhetési költségek mellett a lakás működtetési kiadásait biztonsággal finanszírozni.

b. Meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy amennyiben szükségképpen több bérlakásra van szükség, az igényt lakásvásárlással kell teljesíteni, hiszen új építésű költségeitől a piacon történő vásárlás olcsóbb.

Lakások elbontása következményeként, illetve a jövedelmek alapján meghatározott bérlői elhelyezés/lakáskiutalás mozgásának eredményeként a megvásárolt magasabb komfortfokozatú lakásokban a fizetőképes bérlők kapjanak lehetőséget, így a hátralékos állomány mérsékelhető.

c. Meg kell vizsgálni a minőségi családi ház építésére alkalmas telkek bővítésének lehetőségét annak érdekében, hogy építésre alkalmas telkek álljanak az önkormányzat rendelkezésére az esetlegesen ide települő magasan képzett szakemberek fogadására.

A város fejlődéséhez szükség van magasan képzett menedzserekre, orvosokra, egyéb szakemberekre. Az önkormányzatnak tudnia kell biztosítani azt a lehetőséget, hogy ha a város érdekében meghatározó szakember kíván itt letelepedni a családjával együtt, legyen olyan telekkínálat, amelyet fel lehet ajánlani számára.

d. A kiürített kolónialakások lebontását folytatni kell.

A kolónialakásokban lakók irányított áthelyezésével befektetésre megfelelő építési telkek alakíthatók ki. Ehhez a bontásra tervezhető lakásokat fel kell mérni, és megfelelő lakásgazdálkodással fel kell szabadítani.

e. Megtartandó kolónialakások lakhatóságának biztosítása.

A jövedelmi viszonyok alapján megvizsgált, minimális fizetési képességekkel rendelkező bérlők elhelyezésére annak érdekében, hogy egyáltalán lakhassanak valahol, végső esetben kolónialakás ajánlható fel. Az önkormányzattól elvárható minimális lakhatási követelmények biztosítása a kolónialakások igénybevételével biztosítható.

Figyelemmel a bérlők jövedelmi viszonyaira, illetve a bérleti és egyéb közüzemi költségek teljesítésére irányuló bérlői fizetőkészségre, meg kell határozni, hogy a jelenlegi kolónialakás állományból, figyelemmel a lakás műszaki felkészültségére, mennyit célszerű a későbbi időszakokban lakható állapotban tartani a minimális lakhatási feltételek biztosítása érdekében.

2.7. Ivóvízellátás

A város vezetékes ivóvízzel való ellátása a közkifolyókat is figyelembe véve 100 %-os. A szolgáltatást az ÉRV Zrt. biztosítja, aki számára a vezetékhalózatot tulajdonló önkormányzat bérleti díj ellenében bocsátja rendelkezésre a csőhálózatot.

A vízhálózat nem mindenhol felel meg a követelményeknek. A több évtizede alkalmazott anyagok mára elavultak, sok a csőtörés és az elfolyó víz. A vízhálózat rekonstrukciója biztosítaná azt a műszaki beavatkozást, vezetékcserét, amely a vízminőség javulásában, az elfolyó vízmennyiségben is megjelenne.

A város néhány területén elszórva – alapvetően az épületek műszaki alkalmatlansága miatt – a vízellátás közkifolyón keresztül valósul meg.

Amennyiben a műszaki és környezetvédelmi feltételeknek való megfelelés biztosítható, illetve a szükséges önkormányzati források mellérendelhetőek, szorgalmazni kell az épületeknek a vezetékes hálózatba való közvetlen bekötését.

A lakhatási feltételek javítása érdekében, ahol a műszaki feltételek adottak, a vízvezeték hálózat bővítése indokolt, amennyiben a keletkező szennyvíz kezelését megfelelő módon el lehet végezni.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

- a) A rendelkezésre álló szennyvízgyűjtő hálózat feltételeinek figyelembe vétele mellett azokon a területeken, ahol gazdaságosan megvalósítható és a városfejlesztési tervekkel sincs szemben, a lakások közvetlen ivóvízellátásának bővítésével a komfortosabb létfeltételeket fokozni kell.***

Mivel a környezetvédelmi szempontoknak való megfelelés mára megkerülhetetlen szemponttá vált, a lakások közvetlen ivóvízzel való ellátása szimbiózisban kell legyen a szennyvízcsatornába való bekötéssel vagy a hálózat bővítésével. Csak akkor bővíthető a vezetékes ivóvízhálózat, ha a keletkező szennyvíz kezelése a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően megoldott.

- b) Kiemelt figyelemmel kell lenni a vízhálózat-rekonstrukcióra irányuló pályázatok felkutatására.***

Az önkormányzat tulajdonában lévő ivóvízhálózat műszaki állapota, a folyamatos felújítás megköveteli azoknak a pályázatoknak a felkutatását, amely nélkül átfogó hálózat-rekonstrukcióra nem kerülhet sor. Az Európai Unió következő tervezési ciklusában egyik kiemelten támogatott terület a környezetvédelem lesz, így e tekintetben jelentős pályázatok fognak megnyílni, amelyeken való részvételre fel kell készülni.

2.8. Szennyvízkezelés, tisztítás

A szennyvíztisztító telep szennyvíztisztítási eszközkapacitása hosszú távon képes a város igényeinek megfelelni. A rendelkezésre álló kapacitás lehetőséget biztosít minden jelentkező ingatlan bekapcsolására a szervezett szennyvízkezelési rendszerbe. A csatornahálózatra való rákötéseket illetően folyamatos feladat a következő időszakban, hogy lehetőség szerint minden ingatlan, amely a vezetékes csatornahálózat területén helyezkedik el és nem rendelkezik az előírásoknak megfelelő zárt szennyvíztárolóval, rá legyen csatlakozva a gyűjtőhálózatra.

Salgótarján területén a szervezett szennyvízgyűjtést és kezelést az ÉRV Zrt. végzi, aki a feladat ellátása érdekében az önkormányzattól bérlő a csatornahálózatot és tisztító telepet.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

a) A jelenlegi csatornahálózat területén az ÉRV bevonásával fel kell mérni a még be nem kötött ingatlanokat, és amennyiben nem rendelkezik szabályos szennyvíztárolóval, el kell érni a bekötést a gyűjtőhálózatba.

Nem engedhető meg, hogy a keletkező szennyvizek szennyezzék a környezetet, az élővizeket. Ha szükséges a Kormányhivatal eljárásán keresztül kell kötelezni az érintett ingatlantulajdonosokat, csatornahálózatba való bekötésre.

b) A csatornahálózat, illetve a szennyvíztisztító telep használatáért az ÉRV Zrt. által fizetett bérleti díjból a jövőben a csőhálózat, illetve a tisztítótelep felújításához, a csatornával ellátott terület bővítéséhez elkülönített számlán forrásokat kell felhalmozni.

Az önkormányzat abban érdekelt, hogy a csatornahálózatba bekötött ingatlanok száma növekedjen figyelemmel a környezetvédelmi elvárásokra is. Mivel a következő időszakban a környezetvédelem előírásainak való megfelelés egyre erőteljesebbé válik, anyagi oldalról is fel kell készülni a pályázati lehetőségek kihasználására. Fel kell mérni a város még ellátatlan területeit, és amennyiben pályázati lehetőségek megnyílnak tovább kell bővíteni a szennyvízcsatorna-hálózatot, ha szükséges saját forrás felhasználásával is.

2.9. Szilárd hulladékgyűjtés

Az intézményes hulladékgyűjtést – a Szelektív Nonprofit Kft., mint a Közszolgáltató alvállalkozójaként – az önkormányzat tulajdonában lévő VGÜ Nonprofit Kft. végzi, amelyben Salgótarján önkormányzata mellett a térség további 57 önkormányzata is tulajdonos. A hulladék összegyűjtésének és szállításának feltételei biztosítottak. A hulladékok ártalmatlanítására, kezelésére az európai szabványoknak is megfelelő hulladéklerakó került kialakításra, így a hulladék-elhelyezés feltételei a térség számára hosszú távon megfelelőek.

Az elmúlt időszakban a szervezett térségi hulladékgyűjtés érdekében a Kelet-Nógrád Térségi Hulladékgazdálkodási Társulás keretén belül (a továbbiakban: Társulás) 51 önkormányzat összefogásában pályázati forrásokkal támogatott beruházás megvalósítására került sor, így komplex szelektív hulladékgyűjtésre, válogatásra kerül sor. A Társuláshoz a projekt megvalósulását követően további 7 önkormányzat csatlakozott. A Társulás tulajdonában megvalósult telep technológiailag szorosan összekapcsolódik a Salgótarján önkormányzatának tulajdonában lévő hulladéklerakó teleppel, hiszen a szelektív szétválogatás után a maradék szilárd anyag a lerakón kerül elhelyezésre.

A közszolgáltatási díjat a Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő Zrt. szedi be majd osztja szét a Közszolgáltatók és rajtuk keresztül az alvállalkozók között. A gazdálkodási problémát az jelenti, hogy a rezsicsökkentés miatt befagyasztott lakossági díjak nem nyújtanak fedezetet a felmerülő költségek finanszírozására.

Mivel a kommunális hulladékgyűjtés jogszabályi rendelkezés szerint kötelező közszolgáltatás kategóriájába tartozik, az összegyűjtés, elszállítás, elhelyezés a társult települések teljes területén biztosított.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

a) Meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy a szállítási körzeten belül a vállalkozókat és a közületeket illetően a hulladékgyűjtés eltérő költségei miatt a településeken meghatározott szolgáltatási árban a költségdifferenciák megjelenjenek.

A Kelet-Nógrád Térségi Hulladékgazdálkodási Társulás területéről a hulladék összegyűjtése településenként eltérő költséget okoz, hiszen a szállítási távolság, illetve a domborzati viszonyok miatti nagyobb karbantartási, felújítási, gépjárműpótlási igény miatt eltérő szolgáltatási díjfizetés előírása indokolt. Egyetlen településen lévő vállalkozás sem várhatja el, hogy más településen fizessenek indokolatlanul többet annak érdekében, hogy néhány helyen az indokoltnál kevesebbet térítsenek.

b) Ki kell dolgozni, hogy a Salgótarjáni, illetve a Kelet-Nógrád Térségi Hulladékgazdálkodási Társulás tulajdonában álló hulladékkezelő telep használatáért az amortizáció alapján legyen meghatározva a bérleti díj, amely elkülönített számlán való felhalmozása biztosítani tudja a tulajdonosi kötelezettségből adódó felújítási és pótlási költségek finanszírozását a telep életciklusa alatt.

Mind Salgótarján önkormányzatának, mind a Kelet-Nógrád Térségi Hulladékgazdálkodási Társulásnak anyagilag fel kell készülni, hogy a tulajdonában álló hulladékkezelő telepen a szükségessé váló felújítási és pótlási kötelezettséget finanszírozni tudja. A telepek életciklusa alatt az amortizáció figyelembevételével meghatározott bérleti díj lehet a forrása az elhasználódás miatti kötelező beavatkozásnak. Ehhez azonban érvényesíteni kell a közgazdaságilag, illetve a Nemzeti Adó és Vámhivatal által is elfogadhatónak ítélt bérleti díjkövetelést.

c) Az elmúlt években az önkormányzat által előkészített, az önfenntartó város alapjait megteremtő, Salgótarján energiaellátását szolgáló, megújuló energiatermelési és szolgáltatási rendszer fontos alapanyaga az állami tulajdonú, újrahasznosítható hulladék, így a minisztériumnak átadott szakértői anyagok alapján szükséges folytatni azokat a minisztériumi tárgyalásokat, amelyekben a salgótarjáni smart grid mintaprojekt elérése a cél.

A mintaprojektre vonatkozó előkészítő anyagok után következő magas szintű tárgyalások az elmúlt 1 évben megakadtak, azonban bizakodásra adhat okot a közeljövőben megvalósuló, hasonló típusú európai projektek ígéretes helyzete, valamint az, hogy már Magyarországon sem egyedülálló ez a gondolat, hiszen nemrégiben egy másik megyei jogú város a salgótarjáni modellhez kísértetiesen hasonlító projekt megvalósításához kiemelt állami támogatásban részesült.

2.10. Az önkormányzat tulajdonában álló gazdasági társaságok működésének racionalizálása, az általuk végzett feladatok hatékonyságának növelése.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata különféle gazdasági társaságokban jelentős üzletrészekkel rendelkezik.

Részesedés megnevezése	Tulajdoni hányad %-ban	Önkormányzat mérleg szerinti tulajdoni értéke (forint)
Salgó Vagyon Kft.	100	210.490.000
VGÜ Kft.	99	9.900.000
Salgó és Környéke Vízmű Kft.	62.73	129.410.000

Salgótarjáni Csatornamű Kft.	100	25.500.000
Salgótarjáni Rendezvény- és Médiaközpont Nonprofit Kft.	100	3.000.000
Novohrad- Nógrádi Geopark Nonprofit Kft.	41,33	1.240.000
Salgótarjáni Foglalkoztatási Nonprofit Kft.	100	3.000.000
Salgótarjáni Városfejlesztő Kft.	100	3.000.000
ÉRV Északmagyarországi Regionális Vízmű Zrt.	0,00045	10.000
SBTC Sport Kft.	20	600.000
Zenthe Ferenc Színház Nonprofit Kft.	100	3.000.000
Összesen		389.150.000

Salgótarján Megyei Jogú Város önkormányzata azért vett részt a társaságok tőkésítésében mint tulajdonos, mert az önkormányzat életére jelentős befolyással vannak, illetve önkormányzati közfeladatot látnak el.

Az önkormányzati részvétellel működő gazdasági társaságokat indokolt vizsgálni az alábbi szempontok szerint:

- milyen változások, intézkedések szükségesek, hogy képesek legyenek az általuk ellátott feladat jövedelmező ellátására;
- a javuló jövedelmezőség biztosítsa az önkormányzat működési és fejlesztési támogatás csökkentését;
- hogyan javítható működésük által a lakosság számára nyújtott közszolgáltatás színvonala;
- fejlesztésükhöz adottak-e a feltételek (árak, piac, fejlesztési forrás, egyéb feltételek);
- társasági formájuk megfelelő-e;
- tevékenységük megfelel-e az önkormányzat tulajdonosi érdekeinek, tevékenységi körük bővítése vagy szűkítése indokolt-e?

Mivel az önkormányzatnak a 100%-os tulajdonában lévő vállalkozásokra van meghatározó befolyása, e tekintetben a célkitűzések a következők:

- a közszolgáltatások minél magasabb színvonalon történő ellátása;
- a szabad kapacitásuk terhére egyéb – nyereséget eredményező, nem kötelező tevékenységek ellátása;

- a gazdasági társaság önfenntartó képességének elősegítése, költséghatékony működés biztosítása;
- a kötelezettségvállalás tekintetében erősebb tulajdonosi kontroll bevezetése.

Az önkormányzat 100%-os tulajdonában 6 gazdasági társaság van, amelyek alapvetően önkormányzati feladatot látnak el. A gazdasági társaságok teljesen önállóan, egymástól elkülönülten végzik az alapító okiratban számukra meghatározott feladatokat. A szétaprózott cégstruktúra azt is jelenti, hogy a működtetéshez tartozó általános költségek külön-külön jelennek meg a társaságok szintjén (pl. könyvelés, bérszámfejtés, anyagbeszerzés, pályázat előkészítés, lebonyolítás, humánerőforrás gazdálkodás stb.).

A gazdasági társaságokon keresztül a jövőben elvégzendő feladatellátást újragondolva, olyan végrehajtási eszközrendszer, struktúra kialakítására kell törekedni, amely a költséghatékonyágán keresztül a jelen kor kihívásainak jobban megfelelően teljesíti az önkormányzat érdekeit, figyelemmel az előzőekben említett vizsgálati szempontokra is. A REMEK Kft. jövőbeni helyének és szerepének vizsgálata erősíti meg, vagy határozza meg a feladatellátás gazdálkodási formáját.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

a) A jövő kihívásainak jobban megfelelő, racionálisabb, hatékonyabb működést eredményező megoldást kell bevezetni a jelenlegi önkormányzati Kft-k és intézmények által ellátott feladatok esetében.

A lehetőségek felvázolásához és a majdani döntések meghozatalához szükséges vizsgálatok során minden önkormányzati cég és intézmény szinte összes feladatát, a rendelkezésre álló humán, pénzügyi és egyéb- erőforrást számba kell venni, és ha a vizsgálatok szerinti szükségesség úgy kívánja, akkor az eddigi gyakorlattól eltérően, az optimalizálás érdekében, a jelenlegi működési rendtől és struktúrától eltérő, új alapra helyezett megoldásokon is érdemes elgondolkodni.

2.11. Városüzemeltetési politika célkitűzései, illetve az egyes közszolgáltatások színvonalának lehetőség szerinti javítása

A polgárok közérzetét alapvetően befolyásolja a városüzemeltetési feladatellátás színvonala. Ezen túlmenően nem mindegy, hogy a szolgáltatások milyen hatékonysággal kerülnek elvégzésre, hiszen az önkormányzati források korlátozottan állnak rendelkezésre.

Az alapvető településüzemeltetési feladatok túlnyomó része az önkormányzat tulajdonában álló vállalkozásokon keresztül valósul meg.

A szolgáltatások rendszerébe hatékonyan kapcsolódhat be a privát szektor, amennyiben biztosítani tudja hosszú távon az elvárható színvonalat versenyképes áron.

A cél elérése

Az önkormányzat a közszolgáltatásokat a legmegfelelőbb színvonalú munkát végző szolgáltatóval kell végeztesse, figyelembe véve

- a gazdaságosság,
- a hatékonyság,
- az eredményesség követelményeit.

A növekvő költségvetési kiadással és némely esetben csökkenő költségvetési bevétellel járó közfeladatok esetében vizsgálni kell, hogy a közszolgáltatások elvégzése más szolgáltatóval, illetve más módon nem lehetséges-e?

Kiemelt feltétel kell legyen, hogy olyan térítési díj, illetve az ellenszolgáltatásért biztosított közszolgáltatásokért olyan ellenérték kerüljön megállapításra, amely igazodik a felmerült költségekhez.

2.11.1. A közlekedési feltételek javítása

A város fejlettebb régiókhoz való felzárkózásának legfontosabb eszköze a közlekedési infrastruktúra fejlesztése. Azzal, hogy az elmúlt időszakban befejeződött a 21-es számú főközlekedési út négy nyomtávra való bővítése Hatvan városáig, és bekapcsolódott az M3-as autópálya hálózatába, Salgótarján elérhetősége javult, ami növelte a tökevonzó képességet, és mint határváros a nemzetközi gazdasági kapcsolatok felértékelődésének is lehetőséget teremtett.

Az önkormányzati úthálózat fenntartására az önkormányzat eddig is jelentős költségvetési forrásokat fordított. Az utak jelenlegi állapota és a burkolt útfelületek növekedése miatt a kátyúzásra fordítandó pénzeszközök növekszenek. Az anyagi erőforrások szűkössége miatt a műszakilag indokolt felújítások nem tudnak a műszaki szükségesség ütemében megvalósulni, így egyes szakaszokon már csak nagyobb felületű aszfaltszőnyeg terítésével lehet a minőséget biztosítani. A felújítások ütemezésénél el kell szakadni a városkörzetenkénti igényektől és a közlekedési szükségleteket kell figyelembe venni.

A város területén a belterületi és a külterületi utak közül összességében 101,365 km út nem rendelkezik szilárd burkolattal. Az anyagi lehetőségek függvényében a burkolt utak mennyiségét növelni kell, és a földutak nagyjavításával a közlekedési feltételeket javítani szükséges.

A város nem rendelkezik megfelelő számú parkolóval, miközben a gépjárművek száma dinamikusan növekszik. Ebből adódóan némely helyen jelentős zsúfoltság alakul ki, amelyet fokoz az, hogy többen nem parkolás, hanem gépjármű napközbeni elhelyezésére veszik igénybe a parkolóhelyeket. Ezen a későbbi években változtatni kell, illetve a közlekedésszervezési igények alapján a parkolás forgási sebességét növelni szükséges.

Salgótarjánban a 2020. év nyitóadatként nyilvántartott gépjárművek (nem csak személygépkocsi) száma összességében 15127 db. A statisztikai adatok elemzése szerint a közlekedés az összes CO² kibocsátásban 25-30 %-os nagyságrendet jelent. Ez a terhelés elsősorban a közlekedési lámpák környezetében, illetve a belvárosban jelentkezik.

A széndioxid terhelést statisztikai adatai, kg CO²/km/utas mértékegység szerint vizsgálva megállapítható, hogy amíg a közepes személygépkocsi 0,133 kg CO²-öt, addig a buszok 0,069 kg CO² bocsátanak ki kilométerenként és utasonként. Egyértelmű tehát, hogy az önkormányzatnak elsősorban a tömegközlekedést, másodsorban a belváros forgalmi rendjének javítását, harmadsorban a nem szennyező egyéni közlekedést (kerékpárhasználat) kell prioritizálnia a közlekedésszervezési beavatkozások során.

A közlekedést érintő beavatkozásokat úgy kell elvégezni, hogy azok fokozottan figyelembe kell vegyék a gyalogosok és kerékpárosok igényeit és a parkolási problémákra is ajánlást tegyen.

A helyi tömegközlekedés megfelelő megszervezése fontos feltétele annak, hogy élhető várossá lehessen beszélni. Egyszerre kell az ellátási színvonalat tartani/növelni, miközben a legkevesebb költségáfordítás az elvárás különösen abból adódóan, hogy az állam lassan teljesen kivonul ebből a szolgáltatásból, hiszen a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 36/A.§ arról rendelkezik, hogy a településnek a helyi iparüzési adóból származó bevételt elsőként a helyi közösségi közlekedési feladat ellátására kell felhasználni.

A költséghatékonyságra való törekvésként kell megjeleníteni annak az elvárásnak, hogy egyre több elektromos meghajtású busz vegyen részt a tömegközlekedésben. Ennek alapját képezi az a program, amely az önkormányzat javaslata alapján részét képezi a MVP-vel kapcsolatos, kormányzattal megkötött megállapodásnak, miszerint szükséges megvizsgálni Salgótarján tömegközlekedésének elektromos alapokra helyezését. Az önkormányzat ezen pontnak, illetve az önfenntartó város alapjait megteremtő, Salgótarján energiaellátását szolgáló, megújuló energiatermelési és -szolgáltatási rendszer kidolgozásának részeként elkészítette az ehhez szükséges vizsgálati dokumentációt. Ezt a dokumentációt az önkormányzat több körben átadta az illetékes minisztériumoknak. Habár a tárgyalások során az önkormányzat felé kommunikált kormányzati álláspont eddig országos szintű megoldásokra irányult, ez az álláspont módosulni látszik más középvárosoknak szóló, egyedi e-tömegközlekedési támogatások következményeként. Az önkormányzat célja, hogy a város mérete, lakosság száma és domborzata miatt is ideális próbaterületnek számító mintaprojekt-helyszíneként itt valósulhasson meg először a teljes egészében elektromos alapokra helyezett tömegközlekedés.

A város területén a közművek, illetve egyéb kábelek jelentős része a járdákban került elhelyezésre. Amennyiben valamilyen oknál fogva bővíteni, cserélni, áthelyezni kell, fel kell bontani a járdát, és mivel jelenleg aszfaltburkolattal vannak a járdák túlnyomó része ellátva, foltokban jelennek meg a beavatkozások.

Lehetőség van arra, hogy amennyiben a Közgyűlés rendeletet alkot arra vonatkozóan, hogy a járdabontás után a helyreállítás meghatározott burkolattal legyen helyreállítva, a szolgáltatónak az előírás szerinti burkolatot kell elkészíteni. Az így megjelenő költségek a beruházás, felújítás költségei között kerülnek elszámolásra, illetve ezt a burkolati vagyont a beruházónak térítésmentesen az Önkormányzatnak át kell adni.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

- a) Az önkormányzati erőforrásokból megvalósuló útépitéseknek, felújításoknak a következő időszakban is folytatódnia kell. Ennek megvalósításához a lehetséges pályázati forrásokat igénybe kell venni.***

A 21. században elvárható, hogy az önkormányzati utak, terek olyan műszaki állapotba legyenek, amelyek megfelelnek a lakosság, illetve a vállalkozások érdekeinek is. Minimumelvárás a vállalkozások részéről, hogy a termelő telephelyeket, szolgáltatási helyeket elfogadható minőségű úton lehessen

megközelíteni, hiszen jelenleg jelentős részben a közúton történik az alapanyagok és az árúk szállítása.

- b) Az önkormányzati utak állagmegóvására a következő időszakban is megfelelő figyelmet kell fordítani annak érdekében, hogy a műszaki állapot megőrizhető legyen.***

A kátyúzás rendszeres feladata az önkormányzatnak. A megfelelő minőségben elvárt kátyúzás az út használhatóságát jelentős mértékben meghosszabbítja mielőtt a nagyobb volumenű aszfaltszőnyeg terítésre kerülne sor. Ez gazdaságossági elvárás. Ugyancsak gazdaságossági elvárás, hogy az újonnan aszfaltszőnyeggel ellátott utak konszolidációs repedéseit, hasonlóképpen az autópályákon tapasztaltakhoz, szalagszigeteléssel le kell zárni.

- c) Az elsősorban a belvárosban jelentkező parkolási problémák megoldása.***

Ennek megoldására szükséges potenciálisan új parkolónak használható területek feltérképezése, beruházási javaslatok kidolgozása, valamint a meglévő parkolók üzemeltetésére szakmai javaslat kidolgoztatása.

Mindemellett az ezen a téren történő fejlesztésként meg kell vizsgálni, lehetséges-e, hogy a parkolási jog megváltását a mobilparkolás előírásával tegyék lehetővé. Az elektronikai eszközök ma már az autótulajdonosok rendelkezésre állnak.

- d) A helyi tömegközlekedés sugaras közlekedésszervezési feltételeinek megteremtése amennyiben pályázati források a célt támogatják, figyelemmel a rendelkezésre álló vagyoni lehetőségeire.***

A cél a sugaras közlekedésszervezés lehetőségének a megteremtése, amelynek egyik módja lehet az a Modern Városok Programban az önkormányzat javaslatára szerepeltetett projekt, amelynek keretében a Kereskedelmi- és Vendéglátóipari Szakközépiskola új építéssel történő áthelyezését követően az iskola piac melletti jelenlegi helyszínén kialakításra kerülne egy új buszpályaudvar P+R parkolókkal. A projekt előrehaladása jelenleg sajnos több ponton akadályoztatva van, amelyben a legjelentősebb probléma, hogy az iskola új helyszínéül javasolt volt Öblösüveggyári füves terület az MVP-ről szóló kormányhatározat barnamezőket rekultiváló programpontja alapján 'szabadítható fel', amely programpontot viszont a

minisztérium (álláspontunk szerint a kormányhatározat érintett pontjával ellentétesen) csak profitorientált gazdasági beruházás megvalósítására értelmez.

Amennyiben pályázati forráslehetőségek lehetővé teszik, meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy a jelenlegi pályaudvar a távolsági tömegközlekedés igényeinek kiszolgálása mellett intermodális csomóponttá való fejlesztésére milyen megoldás lehetséges annak érdekében, hogy a helyi tömegközlekedés érdekeinek is megfeleljen, illetve kapcsolódjon a vasúti közlekedéshez.

e) Döntési javaslatot kell készíteni a belváros gyalogjárdáinak, tereinek egységes városképi megjelenésének előírására.

Szabályozással elérhető, hogy a belváros területén belül egységes járda- és közterület-burkolatok jelenjenek meg. Az egységes városképi megjelenés mellett a későbbiekben burkolatbontással járó közmű-beavatkozások egyszerűbben költségtakarékosabban végezhetőek el.

2.11.2. Parkfenntartás, zöldterület fenntartás

A város területén található parkok, zöldterületek fenntartását megbízási szerződés alapján a Foglalkoztatási Nonprofit Kft. végzi. Az elmúlt időszakban a kiemelten kezelendő parkok elfogadható színvonalon lettek kezelve, a rendszeres munkálatok a szezonális körülményekhez igazodtak. A gondozási feladatot csak közfoglalkoztatott munkások segítségével tudta a Kft. ellátni.

Meg kell említeni, hogy az utóbbi időszakban kihelyezett virág/növényládák szép színfoltjai lettek a belváros közterületeinek. Ezt a színvonalat a későbbiekben is fenn kell tartani.

A parkgondozás feladatainak ellátásában célszerű nagyobb szerepet adni a vállalkozói szférának. A kiemelt parkfelületek fenntartásának versenyeztetés keretén belüli vállalkozásba adása a munka elvégzését, illetve racionalitását hatékonyabbá teheti.

A Beszterce lakótelepi tó környezetében az előző években jelentős karbantartás, illetve rekonstrukció történt (gyalogjárda építés, gyermekjátszótér építése, fedett piknikező, szalonnasütő helyek kialakítása, padok javítása, festése, kerítése, zöldfelület rendezése). A tavat feltöltő patak felett acél gyaloghíd készült, amely a továbbiakban is lehetővé

teszi a tó körüli sétát, illetve egyre többen veszik igénybe ezt a természeti környezetet futás céljára.

A játszóterek felújításának keretén belül korszerű faeszközök alkalmazásával a város szinte minden térségében újjáépült sok játszótér. Ebből kiemelésre érdemes a Pécskő utcában elkészült a 21. századi elvárásnak megfelelő játszóudvar, illetve a Beszterce lakótelepen a központi tér rekonstrukciójához tartozóan megvalósult játszópontok, amelyek az elmúlt időszak tapasztalatai szerint közkedveltek a szülők és a gyermekek körében.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

- a) A város kiemelt parkjainak fenntartására fokozott figyelmet kell fordítani. A rendszeres növénytelepítéssel, a szökőkutak működőképesen tartásával kellemes pihenésre alkalmas környezetet kell az évszakoknak megfelelően fenntartani.***

Fel kell karolni, illetve támogatni kell a lakóközösségek azon tevékenységét, amely a lakóterületek parkjainak fenntartására, színesebbé tételére irányulnak. A saját kétkezi munkájukkal rendbetartott parkok a lakókörnyezetben élő polgárok összetartozását erősítik, illetve a közösség öröme a park megvédésében is közvetlen érdekeltséget teremt.

- b) Meg kell vizsgálni a kiemelten kezelendő parkok fenntartásának versenyztetés útján történő megvalósítását. Amennyiben kedvezőbb feltételrendszer alakítható ki a vállalkozói szféra bekapcsolódására lehetőséget kell adni.***

Amennyiben a kölcsönös előnyök alapján ki lehet alakítani a privátszféra bekapcsolódását a közfeladat ellátásába, a város népességmegtartó képességét is erősíteni lehet. Ha az önkormányzat megrendelőként jelenik meg, közvetett módon a munkahelymegtartásban vállal szerepet.

- c) Folytatni kell a Beszterce lakótelepi tó körüli terület fejlesztését.***

Ez a fejlesztés részben külön kezelendő az Modern Városok Programban megvalósítandó Tóstrandi Sport- és Rekreációs Központtól, mivel tartalmaz ugyan azzal közös elemeket, ez mégis sokkal inkább egy meglévő 'attrakción' már megkezdett, elsősorban a salgótarjáni lakosságnak szóló fejlesztési elem.

A Beszterce lakótelepi tó környezete egyre kedveltebbé válik a pihenni, sétálni, futni akaró polgárok számára. A gyönyörű természeti környezetben történő séta, illetve futás feltételeit magasabb szintre emelve jelentős vonzóerőt jelent a rövid kikapcsolódásra, sportolásra vágyó polgárok számára. A fenn említett MVP programban szereplő, a tóstrand területet teljes egészében körül ölelő, gumiborítású futópálya és aszfaltozott kerekpáros pálya kialakításának területi feltételei részben kialakításra kerültek/kerülnek a strand kerítésének beljebb helyezésével és a távhővezetékek föld alá történő átépítésével.

Az MVP-s projektcsomag tárgyalásai során nyilvánvalóvá vált, hogy a Tóstrand Sport- és Rekreációs Központ megvalósításának szakaszolása szükséges, amelyben a helyi lakosság számára kiemelten fontos gumiborítású futópálya és aszfaltozott kerekpáros pálya megépítése az első ütem részét kell hogy képezze.

Emellett természetesen az önkormányzat által engedélyes szinten megtervezett projekt más elemei is (pl.: strand áthelyezése és átépítése, tóhoz tartozó építmények teljes körű felújítása stb.) kiemelt jelentőséggel bírnak a terület fejlesztésében.

d) A korszerű faeszközökkel felújított játszóterek ellenőrzését fokozni kell és a szükséges karbantartást, esetleg cserét el kell végezni.

A folyamatos és fokozott ellenőrzés nem csupán a gyermekek balesetvédelme miatt fontos szempont, hanem az időben elvégzett karbantartás, és pótlás költségkímélő is, hiszen a halogatott beavatkozás általában jelentősen nagyobb kiadást követel meg a későbbiek során.

2.11.3. Temetőfenntartás

A városban 13 temető található, amelyből 12 az önkormányzat tulajdonában van. A temetők megfelelő állapotban vannak, de a felhasználható sírhelykapacitás egyre kevesebb.

Az üzemeltetés szervezeti háttere megfelelő, hiszen stabil, szakmailag felkészült Foglalkoztatási Nonprofit Kft. végzi a feladatot.

A temető megfelelő színvonalú fenntartása a polgárokat érzékenyen érintő feladat, hiszen érzelmi és kegyeleti szempontok szerint kerülnek megítélésre. A temetők üzemeltetője által kínált szolgáltatás csupán minimális a temetkezési feladatban, gyakorlatilag csupán koordinátori szerepköre van a hozzátartozó és a temetkezési vállalkozó között. A temetők üzemeltetőjének a temetkezési szolgáltatásban történő

fejlesztése a szolgáltatói kínálat bővítésében lehetséges (sírásás, temetések felvétele, halott szállítás, temetések lebonyolítása).

Az új köztemető kivételével temetési parcellák kialakítására nincs lehetőség, illetve az urnafalas temetés bővítésére is korlátozottak a lehetőségek. Jelentősebb területbővítéssel együtt járó temetőbővítés az új központi temetőben lehetséges.

Tényként kell jelenleg tudomásul venni, hogy a sírhelyek értékesítésből származó bevételek továbbra is minimálisak, miközben a temető-fenntartási és üzemeltetési költségek állandóan növekednek. Ebből származó ellentmondás kezelésére, új temetőkonceptiót célszerű kidolgozni, amely megfelel a jelenlegi, illetve a jövőben várható temetkezési szokások változásainak, az árviszonyok átalakulásának, amelyeket a családok gazdasági lehetőségei, illetve az utódoknak a városból történő elvándorlása erőteljesen határoznak meg.

A temetkezési tevékenységet jelenleg több önkormányzaton kívüli vállalkozás látja el. Lehetőséget kell biztosítani a temetőket üzemeltető cég részére a szolgáltatások bővítésére, annak érdekében, hogy egységesebb és rendezettebb legyen a temetkezési tevékenység, ésszerűbb, színvonalasabb sírhelygazdálkodás valósulhasson meg.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

a) Ki kell dolgozni az új temetőkonceptiót

A mai kor elvárásainak megfelelő keretrendszer és szabályozás szükséges, kitekintéssel a jövő várható változásaira is, hiszen a temetkezési szokások az elmúlt időszakban a gazdasági kényszer, illetve az elvándorlás miatt jelentősen változtak. A koncepció célként tűzheti ki, hogy az önkormányzat temetési bevétele és a szolgáltatás kiadási költségei között ne növekedjen a fedezetlenség.

b) Meg kell vizsgálni, hogy a hamvasztásos temetés feltételeit urnafal bővítéssel minden üzemelő temetőben folyamatosan biztosítani lehet-e. Azokon a helyeken, ahol lehetséges a bővítés és az igények is alátámasztják a beruházást, az ütemes megvalósítást meg kell kezdeni.

A családok pénzügyi lehetőségeinek változása, illetve az elvándorlás miatti ésszerűség szükségessé teszi az urnafal kapacitások bővítését. Ahol a megépítés

lehetőségei adottak növelni kell az urnahelyek számát, annak érdekében, hogy az elhunytak elhelyezésére a városi lakóhelyük temetőiben történő elhelyezést lehessen felajánlani.

2.11.4. Köztisztaság

Az önkormányzat közterületeinek tisztítása hozzájárul a polgárok mindennapi életének komfortérzetéhez. A közterületek tisztítását alapjában véve a VGÜ Kft. végzi, kisebb részben a közhasznú foglalkoztatás keretén belül kerül ellátásra.

A környezettudatos, a tisztaságot értéknek felfogó életvitel a tiszta és egészséges környezet kialakítását segíti elő, ami a lakosság és a környezet közötti harmonikus viszony megteremtését eredményezi.

Jelentős erőfeszítések ellenére a város tisztasága némely esetben nem éri el az elvárható szintet. Az anyagi források szűkössége jelentősen befolyásolja az elvégzendő feladat mennyiségét és minőségét. Jelenleg a feladat ellátását mindenki az önkormányzattól várja. Ahhoz, hogy a köztisztaságban látható változás következzen be, a köztisztasági rendelet előírásainak megfelelően a lakások, üzletek tulajdonosainak, bérlőinek az ingatlan körüli köztisztasági feladatukat folyamatosan el kell végezni. Ehhez fokozott ellenőrzést kell biztosítani, amely ezen túlmenően kiterjed azon területeken végzett szolgáltatói munkára is, amely nem a külső tulajdonosi, bérlői feladatellátás kategóriájába tartoznak.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

a) Folyamatosan végezni kell a közterületek tisztán tartását, amelyen belül kiemelt figyelemmel kell lenni a belvárosra. A nagyobb gyalogosforgalommal terhelt területeken növelni kell a gépi tisztítás arányát.

A belvárosban, különösen azokon a területeken, amire egyébként is nagyobb figyelem irányul, kiemelten kell a közterületeket gondozni. A gépi tisztítás arányának növelése a hatékonyságot jelentősen emeli.

b) Szigorúan érvényt kell szerezni a köztisztaság fenntartásáról szóló 43/2001. (XII.17.) Ör. számú rendelet előírásának, amely szerint a lakások, üzletek tulajdonosainak, bérlőinek az ingatlan körüli köztisztasági feladatukat el kell végezni.

Azokon a területeken, ahol a köztisztaság fenntartása nem az önkormányzat feladata, erőteljes ellenőrzéssel el kell érni, hogy a közterület tisztántartásáról a rendeletben meghatározott jogosult rendszeresen végezze el a feladatokat. Ezzel a polgárokat közvetlenül érdekelté lehet tenni a tiszta és egészséges lakókörnyezet megteremtésében, miközben az önkormányzat költségvetésére nehezedő kiadási nyomás csökkenthető.

2.11.5. Közvilágítás

A közvilágítás a városi közlekedés feltételei mellett, a közbiztonság szempontjából is rendkívüli fontosságú.

A közvilágítás a város területén általánosságban megfelelő. A korábbi időszakban a korszerűtlen lámpatestek energiatakarékosra való cseréje megvalósult egy külső vállalkozás bevonásával. Az elmúlt időszak jelentősebb hálózatfejlesztése a 21-es főközlekedési út várost elkerülő szakaszával összefüggésben valósult meg.

A szükségessé váló lámpatestek cseréjéről folyamatosan gondoskodni kell, különös figyelemmel a gyalogátkelőhelyek környezetére.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

a) Rendszeresen ellenőrizni kell a város területén működő lámpatesteket, és amennyiben az elhasználódás, vagy meghibásodás miatt szükséges a cseréje, egységes típus alkalmazását kell megkövetelni, illetve a fényerő tekintetében figyelemmel kell lenni a jogszabály rendelkezésére, valamint a lakosság elvárására.

A közlekedésbiztonság mellett a közbiztonság, illetve a lakosság közérzete elvárásainak is meg kell felelni a közvilágítás üzemeltetése során.

Mivel a fényerő szoros összefüggésben van a polgárok komfortérzésével, a lámpák cseréje során a szabályozás szerinti szükséges fényerő biztosítása mellett a polgárok komfortérzése, illetve elvárása kell hogy meghatározó legyen. Néhány esetben a nagyobb fényerő biztosítására irányuló lakossági igény magasabb költségeit tudja fedezni a takarékos lámpatestek alkalmazása miatti kiadás-megtakarítás.

3. Adópolitika

A helyi adók megléte háromszintű jogalkotás következménye, a legmagasabb jogforrás az Alaptörvény, ezt követi az Országgyűlés által elfogadott Htv., valamint a Közgyűlés által

elfogadott helyi adórendelet. Ebből adódik, hogy hosszabb távra szóló, időtálló adópolitikát meghatározni nem egyszerű feladat abban a jogi környezetben, amikor az állam által az önkormányzat felé delegált közfeladatok folyamatos átalakuláson mennek keresztül. Mivel a helyi adóztatásnak nem a helyi gazdálkodás szabályozási eleme a meghatározó, hanem a bevételszerzés, a helyi adórendeletnek a lényege veszik el. Csupán a tárgyi adók esetében van rá mód és lehetőség, hogy differenciálásra kerüljön sor az ingatlanok adóztatása, mint a mértéküket, mint a mentességeket és a kedvezményeket illetően.

Az önkormányzatnak szűk lehetőségei vannak helyi adókedvezmények nyújtásában, hiszen ezt annak a körnek lehet biztosítani, amit a helyi adókról szóló törvény megenged. Emellett a helyi adóztatásnak alkalmazkodnia kell a Kormány által meghatározott helyi adókról szóló törvény változásához, amely egyben biztosítja az EU jogrendjével való harmonizációt is.

A helyi adó az önkormányzat saját bevételének legjelentősebb és leglényegesebb eleme, hiszen mennyiségében elkerülhetetlenül szükséges a közfeladatok finanszírozását illetően, miközben jelentős hatással van az itt élő magánszemélyek és vállalkozók anyagi terheire.

Az egyéb vagyoni típusú bevételek csökkenése, illetve a normatív állami hozzájárulás nem kellő mértékű növekedése miatt Salgótarján helyi adóbevétele egyre fontosabb szerepet tölt be az önkormányzat kiadásainak finanszírozásában a helyi adókról szóló törvény esetleges módosulása ellenére is.

Az önkormányzat a helyi adóerő képesség növekedésében érdekelt, hiszen ez mutatja a vállalkozások fejlődésén keresztül a település életképességét. Salgótarján helyi adóbevétele a folyamatos növekedés ellenére a legalacsonyabb a megyei jogú városok sorában.

Fontos, hogy az alkalmazott helyi adópolitika stabil, kiszámítható, egyértelmű legyen, és világosan fogalmazza meg a kötelezettségeket. Sajnálatos, hogy a központi költségvetés forrásszabályozása következményeként az önkormányzati bevételek növelése miatt a helyi adóztatásra irányuló kényszer miatt nem tud érvényesülni az adóztatásnak azaz érték-meghatározó funkciója, hogy a település érdekében mely tevékenység kívánatos, és melyik nem.

Az elmúlt időszakban

- az iparúzési,

- az építményadó,
- az idegenforgalmi adónemből származott bevétel.

Az adó érték-meghatározó szabályozási funkcióját az építményadó I. besorolási övezetében határozottabban kell érvényre juttatni, hiszen a legfrekvenciáltabb helyeken az üzleti vállalkozások olyan helyzeti szinergiákat élveznek, amelyek más területeken nem jelentkeznek. Azok a vállalkozások kívánatosak ezen a területen, akik képesek az építményadó kötelezettségüket értékállóan teljesíteni.

Ennek ellenére meg kell fontolni, hogy az adóztatáson keresztül hogyan lehet támogatni azokat a város egyéb területein letelepedni szándékozó vállalkozásokat, akik a Salgótarjánt is érintő vállalkozási övezetben ruháznak be és ott olyan termelőépületeket hoznak létre, ahol termelő célú tevékenységet folytatnak.

Továbbra is fenn kell tartani azt az adómentességet, amely az 1 millió forint alatti adóalappal rendelkező vállalkozásokat érinti. Ez a mentesség a kis- és középszintű vállalkozásokat, azon belül is főként a mikro vállalkozásokat hozza kedvezőbb helyzetbe.

Mivel az önkormányzat saját működési bevételei jelentős mértékben nem emelkednek, az állami működési források nem bővülnek az elvárt feladatellátás költségfedezetének megfelelő mértékben, illetve mivel az állam az önkormányzat számára több tízmillió forintos bevételkiesést jelentő elvonást jelentett be a gépjárműadó vonatkozásában, ezért a közfeladat-ellátás finanszírozási forrásai átgondolást igényelnek.

Ez a szakmai munka a veszélyhelyzetben prognosztizált negatív hatások folyamatos monitoringozása mellett elkezdődött, és ugyan nagyon sok tényező még nem ismert, illetve nagyon bizonytalan, lehetőség szerint törekedni kell arra, hogy 2020. őszéig egy olyan javaslatcsomag első elemei kerüljenek kidolgozásra, amelyek figyelemmel a várhatóan jelentkező gazdasági visszaesés hatásaira, a prognosztizált szociális feszültségekre és a nehéz pénzügyi helyzetre tovább súlyosbító állami elvonás okozta forráshiányra, igyekszik Salgótarján működőképességét helyreállítani és biztosítani. Az előrevetítettek szerint minden eddiginél nehezebb pénzügyi helyzet okán ennek a vizsgálatnak a bevételi formák és fajták minden változatára ki kell terjednie a költségvetés egyensúlya érdekében.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

- a) **Át kell gondolni az önkormányzat adórendszerét, hogy a leghatékonyabban szolgálja az önkormányzat bevételi céljait figyelemmel az adóalanyok terhelhetőségére is.**

Az önkormányzat adópolitikájának, illetve változtatásainak biztosítania kell az önkormányzat számára felhasználható forrásokat, miközben az adóalanyok szempontjait figyelembe kell venni.

4. Vagyongazdálkodás, ingatlanfejlesztés, befektetés-ösztönzés célkitűzései

Az önkormányzat vagyona alapvetően az önkormányzati célok megvalósulását szolgálja. A vagyongazdálkodás célja az ingatlan és egyéb vagyoni portfóliók megtartása, növelése, fejlesztése, karbantartása, működtetésének biztosítása, összehangolása az önkormányzat feladat-ellátási igényeivel. A jövőben egyre fontosabb szerepet kell kapjon az önkormányzati finanszírozásban – különösen a nagyobb volumenű projektek önrészesítésének biztosításánál – a saját vagyongazdálkodásából származó bevétel, ezért szükséges a piacszerű gazdálkodás erősítése, a vagyongazdálkodás megőrzése, növelése.

Az önkormányzat tulajdonában jelenleg 1213 db forgalomképtelen, 157 db korlátozottan forgalomképes, illetve 1218 db forgalomképes ingatlan van.

Salgótarján ingatlanvagyonának jelentős részét a Salgó Vagyon Kft- kezeli.

A következő időszakban, mivel az önkormányzat közigazgatási határán belül az önkormányzat tulajdonában álló befektetésre alkalmas területek elfogytak, fontos feladat lesz a terület-és ingatlanfejlesztés. A tudatos ingatlanfejlesztéshez, vagyonnöveléshez pályázati lehetőségekre, illetve saját forrás biztosítására is szükség lesz.

Az állami vagyongazdálkodásról szóló 2007. évi CVI. törvény 36.§ (2) c) pontja megteremtette a lehetőséget arra, hogy az állami vagyongazdálkodás tulajdonjogának ingyenes átruházása megtörténhessen a helyi önkormányzatok részére a jogszabályban foglalt feladataik ellátásának elősegítése érdekében. Ez alapján Salgótarján Megyei Jogú Város korábban több állami ingatlan tulajdonba adását kezdeményezte, de nem kapta meg. A jövőben is élni kell ezzel a lehetőséggel, amennyiben a vagyongazdálkodás az önkormányzati célok elérését szolgálja.

Az elmúlt időszakban befejeződött, illetve a jelenleg is folyamatban lévő beruházások az önkormányzati vagyon valamennyi kategóriáját érintik (forgalomképtelen vagyon, korlátozottan forgalomképes vagyon, forgalomképes vagyon). Ezek a beruházások növelték az önkormányzati vagyon értékét, hasznosíthatóságát is. Az átgondolt fejlesztési célkitűzések mindenképpen elősegítik az önkormányzati vagyon rendeltetésszerű felhasználását, hasznosítását, hiszen a vagyonelemek elsődleges rendeltetése a közfeladatok ellátása.

Mivel a fejlesztések nem csupán gyarapítják az önkormányzat vagyonát, hanem javítják a város infrastrukturális adottságait is, amelyeknek pozitív hatása van a gazdaságra, a város kulturális életére, így a turizmusra is serkentőleg hatnak. A jövőben ezek közül a legkívánatosabb a barnamezős iparfejlesztés lehetőségének megteremtése érdekében a lebontott, felhagyott ipartelepek megszerzése és alkalmassá tétele a befektetések számára. Ehhez szükséges kormányzati támogatás, amely a Modern Városok Program keretén belül a Miniszterelnök úr támogatásával lehetőséget kapott.

A vállalkozói befektetések jellemzően térségi érintettségben valósulnak meg, így hatásuk is a térséget érinti. A befektetők telephely választási döntését befolyásoló tényezők jelentős része helyi, illetve regionális tényező. Mivel az állami beruházás-ösztönzés során előnyben részesülnek a társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségek, Salgótarján és környezete ebből a szempontból kedvezményezett kell hogy legyen a kormányzati megítélés tekintetében. A Kormánynak is kötelezettsége az elmaradott térségek fejlődése, amit jelentősen tud segíteni célzott munkahelyteremtő vállalkozás térségbeli letelepedésének anyagi támogatásával.

A városban és a térségben is igen jelentős a munkát keresők száma, amelyek többségében az alacsonyabb képzettségi körből kerül ki, ezért itt a nagyobb foglalkoztatási hatású beruházások kívánatosak. Abból adódóan, hogy a rendelkezésre álló, vállalkozást bővítő/elhelyező építési terület kevés, illetve a szállítási útvonalak is viszonylag hosszúak, az önkormányzati döntési kompetenciába tartozó építési területbiztosításnál célszerű előnybe részesíteni az anyagtakarékos, kis területigényű beruházásokat.

A későbbi években egyre inkább felértékelődik a köz- és magánszféra együttműködésén alapuló projektek megvalósítása, hiszen az önkormányzat felhasználható forrásainak korlátozottsága miatt magánbefektetések bekapcsolása fokozottan szükséges.

Salgótarján és térsége rendkívül kedvező turisztikai szempontból, hiszen emellett, hogy egyedülállóan szép domborzati környezet áll rendelkezésre, emellett ezen környezet kiváló feltételeket teremt a gyalogos, a hegyi kerékpáros, a lovas turizmusnak egyaránt. Fontos tehát a rendelkezésre álló turisztikai infrastruktúra és marketing összehangolt fejlesztése. Az önkormányzat a saját honlapján keresztül komplexen képes bemutatni az idegenforgalmi kapacitásokat és a szolgáltatás működésében a vendégek számára felajánlott minőséget.

Salgótarján belvárosának stílusa, rendezettsége alapvetően reprezentálja, mutatja be, hogy mennyire igényesen viszonyul a település ezen központi területhez, amellyel szinte minden ide látogató, vagy átutazó találkozik. A polgárok büszkeségét növeli, ha van mit megmutatni a világnak, vagy csak öröm itt időt tölteni. A jelenlegi helyzet még nem felel meg ennek a célnak, hiszen a lefóliázott, letakart kirakati üvegfelületek diszkontkereskedés érzését keltik, és azt jelzik, mintha a csillogó, elegáns kirakatokat nem igényelnék, és nem tartanák értéknek az itt élők. Mivel ez nem igaz, a város településképi védelméről szóló szabályozási rendszeren keresztül kell elérni, hogy a kirakati funkció betöltésére szánt üveg ablakfelületekről lekerüljenek a mindent letakaró fóliák, amelyeknek semmi keresnivalójuk nincs a belvárosi kirakatsfelületeken. Salgótarján a jelenlegi helyzettől jobbat érdemel.

Annak érdekében, hogy a város kedvező üzleti környezetet jelentsen a munkahelyteremtő vállalkozói igényeknek, megfelelő infrastruktúrával kell rendelkezni. A befektetni szándékozók legegyszerűbb támogatása az lehet, hogy a letelepedéshez a szükséges termelői infrastruktúra (elektromos energia, úthálózat, ivóvíz, illetve szennyvízcsatorna kapacitás) megfelelő színvonalon álljon rendelkezésre.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

- a) A kormányzati ígéretnek megfelelően, a Modern Városok Programban is foglaltak szerint, az állam pénzügyi segítségét kell kezdeményezni a felhagyott gyártelepek területének megvásárlásához, annak érdekében, hogy barnamezős munkahelyteremtő vállalkozások számára ki lehessen ajánlani.***

Salgótarjánban befektetésre alkalmas szabad, azonnal fogható terület korlátozottan áll rendelkezésre. Ennek bővítésére célszerű bevonni a felhagyott gyártelepek területét, hiszen ezeken a helyeken a közmű és energiakapacitás általában rendelkezésre áll, így

ennek kiépítésére nincs szükség. Mivel az önkormányzatnak a telkek megvásárlására nincs forrása, a Kormány célzott támogatásának megszerzését kezdeményezni kell.

b) Kezdeményezni kell az Arany János Általános Iskola mögötti építési telek megvásárlását.

A telek közművesítése, energiakapacitással történő ellátása korábban elkészítésre került, így a telek készen áll befektető számára, azonban a kiajánláshoz vissza kell vásárolni attól a befektetői csoporttól, aki korábbi időszakban a területet az ígérete ellenére nem építette be.

c) Meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogyan lehet a lakossági sportolás/szórakozás bővítése érdekében vállalkozói tőke bevonásával a Sportcsarnok belső udvarát beépíteni.

A privát tőke érdekelté tételével a Sportcsarnok belső udvarának beépítésében üzleti lehetőség nyílhat a szórakozás és a sportolás összekapcsolására, amennyiben pl. bowlingozásra alkalmassá válik ez a terület.

d) A településkép védelméről szóló 33/2017. (X.26.) önkormányzati rendelet módosítása annak érdekében, hogy a belváros körülhatárolt területén belül az épületek helyiségeinek kirakati funkciót betöltő üvegfelületei átlátható módon kirakatként funkcionáljanak.

A településkép védelméről szóló önkormányzati rendelet módosításán keresztül el kell érni, hogy a belváros körülhatárolt területén belül az épületeken elegáns kirakatok jelenjenek meg, hasonlóan, mint más megyei jogú város belvárosában. Mivel a belváros Salgótarján városának kirakata is egyben, olyannak kell kinéznie, amelyet érdemes megmutatni bárkinek, ahol érdemes időt tölteni, illetve a turizmuson keresztül a város jó hírét is kelti.

e) Salgótarján Megyei Jogú Város honlapján be kell mutatni a jelenleg rendelkezésre álló turisztikai kapacitásokat, illetve a rendszeres frissítésről gondoskodni kell.

A város honlapján az idegenforgalommal kapcsolatos adatok, kapacitások, elérhetőségek megjelenítése tájékoztatóreklámnak felel meg, hiszen a településről való érdeklődés sok esetben a honlap meglátogatásával kezdődik.

5. Nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak érvényesítése

A városi önkormányzat területén két nemzetiségi önkormányzat alakult, a Roma és a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat. A városi és a nemzetiségi önkormányzatok között a feladatok ellátására együttműködési megállapodás megkötésére került sor. Ezen megállapodás megfelelő keretet, és segítséget ad a nemzetiségi jogok érvényesülésének. A nemzetiségi önkormányzat önálló jogi személy, szuverén, döntéseit önállóan a kisebbségi érdekek alapján hozza.

A városi önkormányzat irodahelyiség, technikai eszközök rendelkezésre bocsátása mellett minden évben pénzbeli támogatással is segíti a feladatok ellátását. Ezen túlmenően célra orientáltan, felhasználási kötöttséggel különféle események, rendezvények megrendezéséhez támogatást biztosít, elősegítve ezzel a vállalt feladat sikeres megvalósítását.

Az érintett önkormányzatok közötti kapcsolatrendszer megfelelő, alapvető változtatás nem indokolt.

A továbbiakban is fenn kell tartani a nemzetiségi önkormányzatok állami támogatásának kiegészítéseként Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata által évenként folyósított általános pénzbeli támogatást, illetve konkrét feladat megvalósításához kötődően felhasználási kötöttségű pénzeszközök juttatásán keresztül elő kell segíteni a kisebbségi célok elérését.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

- a. A nemzetiségi önkormányzatokkal kötött együttműködési megállapodásban, amely évenként felülvizsgálatra kerül, továbbiakban is biztosítani kell a nemzetiségi önkormányzatok számára az eddig megszokott városi támogatást.**

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzatok között feszültségmentes kapcsolat működik. Ehhez jelentős mértékben járul hozzá a város eszközökben és anyagi juttatásban is megvalósuló támogatása. Ezt a helyzetet a továbbiakban is fenn kell tartani, hiszen a közös érdekek, közös célok együttműködést igényelnek.

- b. A nemzetiségi célok, programok megvalósításában a helyi önkormányzat anyagi céltámogatásával szerepet vállalhat, amennyiben a városi önkormányzat céljainak megvalósulását a kisebbség segíteni tudja.**

A város önkormányzata érdekelt abban, hogy a közös érdekelttség alapján a kisebbség olyan programokat valósítson meg, amely megfelel a helyi önkormányzat céljainak is, illetve kiegészíti azokat.

6. Környezetvédelem

Az önkormányzat fejlesztési céljainak és feladatainak meghatározásakor a környezetvédelmi szempontok szinte minden esetben meghatározó szerepet töltenek be.

Alapvető követelmény, hogy a már kialakult környezeti károsodások mérséklődjenek, kerüljön előtérbe a megelőzés, ne keletkezzenek újabb szennyező források. Fő figyelmet a levegő, a víz és a településkörnyezet védelmére kell fordítani.

Az élhetőbb települési környezet megteremtése érdekében elengedhetetlen a hulladékok mennyiségének csökkentése, továbbá a szelektív hulladékgyűjtés, hulladékkezelés kiteljesítése és a működésének ellenőrzése. A város által már felhagyott hulladéklerakó rekultivációja pályázati források segítségével már megvalósult, azonban az utánkövetésre figyelemmel kell lenni.

A belváros levegő-, por- és a zajszennyezés mérséklése érdekében szükség van a gépjármű forgalom csillapítására, kevesebb autó közlekedjen közvetlenül a központi területeken, inkább a gyalogosközlekedésnek kell nagyobb lehetőséget adni.

A lakosság egészséges ivóvízzel történő ellátásához elengedhetetlen a vizekbe jutó káros anyagok számottevő csökkentése, amelyet a város a szennyvízhálózat kiterjesztésével jelentősen elősegített.

A vízvédelemben a fő cél az élővizek védelme. Ennek érdekében a 2002. évben befejezett szennyvíztisztító telep megnövelt és korszerűsített kapacitásának hatékony működtetésével a kibocsátott szennyvíz szennyezőanyag tartalma az engedélyezett szint alatt tartható.

El kell érni, hogy a lakossági szolgáltatás területén, ahol még ilyen található, a szennyvizet felfogó emésztő és derítő műtárgyak felszámolásra kerüljenek. A későbbiek során, ha más lehetőségre nincs mód, csak olyan szennyvíztároló műtárgy építése/fennmaradása engedélyezhető, amely a környezetvédelmi szabványoknak megfelel.

Ezzel összefüggésben indokolt a folyékony hulladékok elszállításának, elhelyezésének és az ártalmatlanítás folyamatának rendszeres ellenőrzése.

Ha szükséges, intézkedésekkel el kell érni, hogy a gazdasági egységek a technológiai szennyvizeiket olyan mértékű előtisztítással kezeljék a telephelyről való kibocsátás előtt, hogy azok megfeleljenek a szennyezőanyag normáknak.

A zárt csapadékvíz elvezető csatornák folyamatos tisztítását a Csatornamű Kft-vel kötött szerződésnek megfelelően végeztetni kell. A felszíni vízvezető árkok, vízfolyások megfelelő műszaki szinten való tartásába a családi házas területeken a lakosságot is be kell vonni, illetve a kötelezettség teljesítését meg kell követelni.

A környezet rendben tartását a Foglalkoztatási Nonprofit Kht. szervezésében a közhasznú foglalkoztatás keretén belül közmunkások bevonásával a pályázati források rendelkezésre álló ütemének megfelelően kell végezni.

Fokozott figyelmet kell fordítani a közterületek tisztítására, és amennyiben a feltételek rendelkezésre állnak növelni a gépi úttisztítás arányát.

A város parkterületeinek fenntartásában a színvonalat indokolt megtartani, illetve a kiemelt parkok esetében fokozottabban kell gondoskodni rendben tartásukról.

Az önkormányzat felelős a közigazgatási területén hozott döntések következményeiért, az ott élő emberek és ökoszisztéma életkörülményeinek fenntartásáért. Az ebbéli felelősséget felismerve szükséges a város energiastratégiájának kidolgozása, figyelemmel a klímaváltozási kihívásokra is annak érdekében, hogy Salgótarján felkészüljön a klímaváltozásra, csökkentse környezeti hatásait, illetve ha lehetséges a jelenleginél jobb állapotban adja át a várost a jövő nemzedéke számára. Mivel Salgótarjánban az önkormányzat tulajdonában álló épületek, közintézmények alapvetően lapos tetővel vannak ellátva, figyelemmel kell lenni ezek esetében a napenergia jövőbeni erőteljes szerepvállalására az energiaellátás rendszerében.

A környezetvédelmi feladatok segítésére a 1994. évben környezetvédelmi alap létrehozására került sor. Az alapba befolyó pénzeknél ügyelni kell arra, hogy kizárólag környezetvédelmi célokra használják fel. Be kell tartani a környezetvédelmi alapról szóló 5/1994. (I.31.) Ör. sz. rendelt előírásait.

A levegővédelem érdekében törekedni kell arra, hogy a helyi tömegközlekedés megvalósítása egyre több elektromos meghajtású buszokkal legyen megoldva. Ennek

érdekében, az erre irányuló pályázatokon való részvételre fokozott figyelemmel kell lenni összefogásban a Volánbusz Zrt-vel.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

a) Faültetések számának jelentős mértékű növelése, a felmelegedést okozó légköri széndioxid megkötésére.

A fátelapítás egyszerű környezetvédelmi beavatkozás, hiszen egy fa a növekedése során hosszú távon folyamatosan köti meg széndioxidot.

b) Az óvodákban tovább kell erősíteni a környezettudatos nevelést. Tájékoztató kampányok keretében erősíteni kell a klímatudatos szemléletet.

Mivel a hatékony környezetvédelem nem rövid távú beavatkozást és életszemléletet követel meg, hanem egy újfajta viselkedési formát jelent, a jövő generációit ennek szellemében kell nevelni, hiszen ők a jövő letéteményesei, és az ő cselekedeteik határozzák meg az emberiség sorsát.

c) Sürgetni kell a Kormánytól az elektromos autóbuszokra való áttérést a Modern Városok Program megállapodásának megfelelően.

A völgyváros jelleg miatt itt megrekedő füst és portelhelés csökkentése érdekében rendkívül kívánatos az elektromos autóbuszok bekapcsolódása a szolgáltatásba. Ezen túlmenően a domborzati viszonyok miatt az elektromos meghajtású tömegközlekedés tesztelésére is rendkívül jó lehetőséget teremt.

d) A beruházások során fokozottan érvényesíteni kell a környezetet kímélő megoldásokat.

A beruházások során, a jövő generációja életterének biztosítása érdekében a környezetvédelmi szempontok megkerülhetetlen követelménnyé váltak. Csak a környezeti szempontoknak is megfelelő beruházások a kívánatosak.

e) Elő kell segíteni a kerékpáros és környezetkímélő közlekedési megoldásokat.

A kerékpáros és egyéb környezetkímélő közlekedés egyre lefogadottabb a településeken történő közlekedésben. Ezek feltételeinek folyamatos javítására állandóan figyelemmel kell lenni.

- f) *Elő kell segíteni a helyi és környékbeli termékek árusítását, ezzel is csökkentve a távolról ideszállított áruk mozgatásával járó környezetszennyezést.***

Amennyiben a helyi és a környékből származó termékek árusítása nagyobb szerepet kap az ellátás megszervezésében, a térség népességmegtartó képességének megtartása mellett a környezetvédelem is érvényesül.

- g) *Szorgalmazni kell az egyszer használatos műanyag zacskók kiváltását, ennek érdekében egyeztetéseket kell kezdeni a városban található kereskedelmi egységekkel.***

Jelenleg a szétesett műanyagtermékek mikroszemcséi már az élet minden területén jelen vannak. A műanyagzacskók visszaszorítása nagy lépés a műanyagalapú környezetterhelés csökkentésének.

- h) *Az önkormányzatnál szükséges klímaszakember foglalkoztatása, akinek útmutatásai alapján a napi működésben is alkalmazni lehet a környezettudatosságot.***

A klímavédelem nagyon bonyolult és komplex cselekvést jelent. Annak érdekében, hogy az önkormányzat megfeleljen ennek a kihívásnak, és pontos iránymutatással is szolgáljon a város polgárai számára, ehhez értő specialistára van szükség.

- i) *A hősziget-hatás csökkentése érdekében, növelni kell a városi zöldfelületeket.***

A jelenleg ismert klímodellek azt jelzik, hogy nyáron jelentősen növekedni fog a kánikulai napok száma, és az átlaghőmérsékletben is növekedés várható, amelynek a hatását a szilárd köztéri burkolatok fokozzák. Ennek ellensúlyozására a zöldfelületeket növelni szükséges.

- j) *A jelenleginél is jobban fel kell készülni az éghajlatváltozás következtében egyre gyakoribb rendkívüli időjárási jelenségek (hőségriadó, szárazság, csapadékkár) kezelésére.***

Az önkormányzatnak a rendkívüli időjárási jelenségek kezelésére tervekkel kell rendelkeznie. A naprakészen tartott beavatkozási, a polgárok viselkedését befolyásoló szabályozási, intézkedési rendszabályok átgondolt rendszere lehetővé teszi a rendkívüli jelenség bekövetkezési hatásainak hatékony kezelését. A polgárok jogos elvárása az önkormányzattól, hogy rendkívüli helyzet bekövetkezésekor határozza meg a követendő magatartást.

- k) *A települési szilárd hulladék szelektív gyűjtésének működését rendszeresen ellenőrizni kell, illetve a minőségi munkavégzés javítására szükség esetén intézkedni kell.***

Figyelemmel kell kísérni a szelektív hulladékgyűjtési tevékenységet, ez alapján meg kell határozni azokat az intézkedéseket, amelyek a rendszer működését folyamatosan igazítja a polgárok elvárásaihoz, figyelemmel a hatékonyság növelésére is. A lakosság egyre nagyobb körét be kell vonni a szelektív gyűjtés folyamatába.

- l) *A gépjárműforgalom csökkentése érdekében meg kell vizsgálni centralizált parkolóhelyek kialakításának lehetőségét és feltételrendszerét. Amennyiben a vizsgálat végrehajtható eredményre vezet, döntést kell hozni a későbbi megvalósításra.***

Különösen a belvárosban elvárás, hogy a későbbi időszakban váljék hangsúlyosabbá a gyalogos közlekedés, és csökkenjen a gépjárműforgalom.

A koncentrált parkolóhelyek nagyban hozzájárulnak a levegő-, a por- és zajterhelés csökkenéséhez, ami alapja is lehet a „jó közérzetnek”. A gépjárművek egyre nagyobb számának megjelenése együtt kell járjon a parkolási lehetőségek bővülésével. Amennyiben a felszíni lehetőségek beszűkültek, a felszín alatt kell biztosítani napközben a parkolást, illetve éjszaka garázsfunckcióval a közterületen elhelyezkedő gépjárművek száma csökkenthető.

- m) *A felszíni vízelvezető árkok, vízfolyások megfelelő műszaki állapotban való tartásához ezek ellenőrzését el kell végezni, és ebből adódóan a családi házas területeken az elfogadható műszaki szint fenntartásába a lakosságot is be kell vonni.***

A polgárok közérzetéhez hozzá kell tartozzon annak elvárása, hogy a nyíltvízi elvezető rendszerek megfelelően működjenek, amihez az egyes épületekhez tartozó vízfolyások működőképességének fenntartása érdekében az egyéneknek is szerepet kell vállalniuk. A patakokban felgyűlt hordalék eltávolítása a keletkező vizek gyors lefolyása mellett a tisztább környezet érzését is kelti.

- n) *Be kell vonni az ÉRV-t annak az elvárásnak a teljesítésébe, hogy a szennyvízcsatorna hálózatra a beköthető fogyasztási egységeket rákapcsolják.***

A város csatornahálózattal ellátott területein található fogyasztási egységek ellenőrzésére az ÉRV Zrt. jogosult. Az ellenőrzés alapján, akik még nem kötöttek rá a

szennyvízcsatorna hálózatra, az ÉRV Zrt-nek fel kell érni az ingatlanok tulajdonosait a bekötések elvégzésére. Végző esetben a Kormányhivatal kötelez a feladat elvégzésére.

o) El kell készíteni a város energiasztratégiáját, figyelemmel a klímapolitikai kihívásokra is, illetve a megújuló energia jövőbeni fokozott szerepvállalására.

A sztratégia megalkotása feltétele a klímaváltozásban rejlő kockázatok hatásai tervszerű csökkentésének. Rendelkezik a negatív hatások lehetőség szerinti megelőzéséről, a társadalmi értékrend megváltoztatására intézkedéseket foganatosít különösen az energiaracionalizálásra, a megújuló energiák hasznosítására, a zöld területek- és felületek fenntartására, a társadalmi önellenőrzés kiterjesztésére, a város életében a klímavédelmi szempontok érvényesülésének kiszélesítésére, a monitorozás, értékelés és visszacsatolási folyamatok erősítésére.

7. Salgótarján térségének településeivel való kapcsolat

Salgótarján és térsége a térségi önszerveződés legfontosabb színtere, ilyen értelemben a szubszidiaritás, a decentralizáció és a helyi partnerség meghatározó szintje. A térségi együttműködésnek elsődleges feladata, hogy biztosítsa a térségi szintű tervezést, térségi léptékben integrált projektek megvalósulását, a helyi szint érdekeinek összefogását és képviselését. Fontos a szerepe az elaprózottan jelentkező önkormányzati feladatellátás partnerségen alapuló hatékonyabb megszervezésében is.

Salgótarján súlya, szerepe a térség társadalmi-gazdasági életében meghatározó és ez a későbbi időszakokban is megmarad.

Középfokú ellátást biztosító intézményhálózat jórészt kiépült.

A város és térsége egymásra épül, így az optimális fejlődése sem képzelhető el a városkörnyék nélkül. Az önkormányzati feladatok ellátásában el kell mozdulni abba az irányba, amely a szolgáltatások végzésében olyan egymásra épülő hálózatot alakít ki, ahol leghatékonyabban valósulhat meg a munkahelyteremtés és a munkavégzés. A munkamegosztásban a hatékonyság és a célszerűség alapelve kell hogy meghatározó legyen.

A helyi és a térségi értékekre és adottságokra építve a települési környezet, valamint az oktatási és szakképzési infrastruktúrának az igényekhez igazodó fejlesztésével javítani szükséges a vállalkozások működésének feltételeit. Ehhez a térség összefogásával

megrendelést kell megfogalmazni a Salgótarjáni Tankerületi Központ, illetve a Salgótarjáni Szakképzési Centrum felé a térség vállalkozói igényei alapján.

Alapvetően közös érdek a város és a vonzáskörzet községei népességmegtartó képességének fokozása. Ezt szolgálja a községek alapfokú infrastrukturális ellátottságának javítása. A közös fellépés, a támogatható projektnagyság közös kimunkálása az Európai Unió források megszerzésében a későbbi időszakban egyre inkább elengedhetetlenné válik.

A cél elérésére irányuló cselekvési feladat

a. Kezdeményezés a kölcsönös előnyökön alapuló térségfejlesztési együttműködés szervezet és eszközrendszerének kialakítására.

Amennyiben az együttes fejlődést célul kitűző összefogási érdekelttség megteremtődik, a szabályozási jogi környezetet ki kell dolgozni, és el kell fogadtatni az érintett önkormányzatokkal.

A térségi közös fellépés legfontosabb célja a munkahelyteremtés, a térség népességmegtartó képességének növelése kell legyen, hiszen e nélkül nem a település, hanem a térség szakad le.

Az összefogáson alapuló, az erőforrások centralizálásával létrehozott pénzalap közös elhatározással történő felhasználása nagyobb lehetőséget biztosít munkahelyteremtő vállalkozásoknak a térségbe csábításában, mintha a települések külön-külön lépnének fel ennek érdekében.

Az összefogáson alapuló közös fellépés, a térségbe telepítendő munkahelyteremtő vállalkozások célzott kormányzati támogatásának megszerzése érdekében is nagyobb eredményességet tud elérni.

b. El kell érni, hogy a térség vállalkozásainak érdekei alapján közös fellépésre/megrendelésre kerüljön sor a Salgótarjáni Tankerületi Központ, illetve a Salgótarjáni Szakképzési Centrum felé annak érdekében, hogy az iskolákból a vállalkozások jövőbeni szakemberigényeinek megfelelő mennyiségű és minőségű munkavállaló kibocsátására kerüljön sor.

Munkahelyteremtő vállalkozás térségbe való vonzásához egyik meghatározó feltétel a megfelelő mennyiségű és minőségű munkaerő rendelkezésre állása. Az iskolákban történő képzésnek igazodni kell a vállalkozások várható munkaerőigényeihez. Ehhez a

társég önkormányzatainak, vállalkozásainak közös fellépése szükséges, figyelemmel a munkavállalók képzésének idősükségletére is.

c. Közös fellépés az Európai Unió, vagy kormányzati pályázatok megszerzése érdekében, figyelemmel a társég érdekeire.

A társég népességmegtartó képességének növelése, a munkavállalók helyben tartása érdekében a pályázatok piacán közösen nagyobb eredményességgel lehet fellépni. A közösen elnyert pályázat eredményeiből, alapvetően a közigazgatási területen érvényesített helyi adóbevételekből származóan a részvételi arány szerint részesedhetnek a társult tagok.

IV.

AZ ÖNKORMÁNYZATI GAZDÁLKODÁS FELADATAI, ESZKÖZRENDSZERE

Salgótarján városa működési, fejlődési céljainak elérését a nemzetgazdasági folyamatok alapvetően befolyásolják. A következő időszak pénzügyi feltételrendszerében továbbra is a központi költségvetések forrásszabályozásai a meghatározók.

Az aktuális költségvetési törvény forrásszabályozását determinációként kell értékelni az adott évben annak ellenére, hogy az önkormányzatokat a következő években érintő központi források alakulásáról nincs adat. Mivel a jövőbeni állami források nem ismertek, a meghatározható feladatellátás sem lehet teljes mértékben konkrét, alapvetően inkább célkitűzések és irányok megjelölésére kerülhet sor.

Az önkormányzat feladat-ellátási rendszere az elmúlt tíz évben jelentősen módosult az Országgyűlés döntései következményeként. Ez természetesen magával hozta az elvont feladatokkal kapcsolatos bevételek megvonását is (pl. normatív állami hozzájárulás, SZJA, gépjárműadó).

Az elmúlt időszakok költségvetési törvényeinek adatai azt mutatják, hogy miközben a feladatok állami ellátásba való vonása csökkentette az önkormányzat kötelezettségeit a bevételekkel együtt, a megmaradt és a továbbiakban is ellátandó feladatok finanszírozásához kapcsolódó állami források bővülése nem követte a költségek folyamatos növekedését. Ebből következően az aktuális évi költségvetés egyensúlya érdekében az önkormányzat saját

bevételeinek bővítése, vagy a kiadásainak csökkentése komoly kihívás elé állítja a Közgyűlést.

Az önkormányzati költségvetés költségvetés-politikai célja a későbbi években is a város fejlődését/fejlesztését is szolgáló pénzügyi egyensúly kialakítása, biztosítása. A költségvetési egyensúlyteremtés megalapozása és a fejlődést biztosító fejlesztések, pályázatok saját erő szükségletének megteremtése elengedhetetlen feltétele a jövőnek, ezért amennyiben szükséges és lehetséges, a város jövőbeni fejlődése érdekében a saját forrásokat koncentrálni kell. Emellett törekedni kell az EU-s, illetve a hazai forrásalapú pályázati lehetőségek kihasználására.

A költségvetés működési szektora feltételrendszerét, a szolgáltatást igénybevevők jelenlegi, illetve a következő évekre várható alakulásához igazítottan kell a nagy ellátó rendszerek esetében meghatározni.

Fontos annak figyelembevétele, hogy a következő időszakban a koronavírus járvány hatása jelentősen befolyásolhatja az önkormányzati költségvetések bevételi lehetőségeit és kiadási kötelezettségeit egyaránt.

1. Bevételek

A központi támogatások mérsékelt növekedése mellett az önkormányzat saját bevételei bővítésének lehetősége is korlátozott. A forrásorientált tervezés a bevételek növelését, új bevételi források feltárását, bekapcsolását követeli meg, hiszen az állami források nem kellő mértékű növekedése miatt keletkező fedezeti feszültséget a saját döntésen alapuló bevételekkel kell pótolni. A bevétel-növelési mozgástér e tekintetben szűk, illetve a fizetési kötelezettséggel érintettek fizetőképességtől is függ, hiszen ezen források biztosítását a gazdaság két pénztulajdonosától lehet csupán elvárni, akik nem mások mint a vállalkozások és a lakosság.

1.1. Működési bevételek

Központi költségvetési kapcsolatokról származó források

Az önkormányzat működési bevételeiben a *helyi önkormányzat működésének általános támogatása* jogcímen megjelenő források a meghatározóak, mivel a működési források 30-40%-át teszik ki. A kormányzat célja, hogy kisebb, de hatékonyabban működő állam/önkormányzatok keretein belül legyenek ellátva a közfeladatok. A központi költségvetési kapcsolatokról származó források (normatív állami hozzájárulás)

emelkednek ugyan, de a velük szemben elvárt feladatok kiadásainak költségemelkedését nem fedezik.

A 2020. évi önkormányzati költségvetésben ez a forrás csökkent. E bevétel nagyságát tudomásul kell vennie az önkormányzatnak, mivel az aktuális költségvetési törvény rendelkezik a központi forrás újraelosztásának mértékéről.

Az államháztartás rendszerének átalakítása eredményeként olyan állami szabályozó rendszer lenne kívánatos, amely biztosítja a kötelező önkormányzati feladatok ellátásához szükséges forrásokat, és legalább három évre előre a tervezhetőséget és a kiszámíthatóságot, a koronavírus járvány hatásainak kezelésére is tekintettel, hiszen ez erőteljesen befolyásolja az önkormányzatok mozgásterét.

Az átengedett központi adó jogcímen az önkormányzatnál jelentkező *gépjárműadó* helybenmaradó 40%-ának elvonása a járványügyi akcióterv keretén belül kapott szerepet. E bevétel elvonása a 2020. évi költségvetés szerint 82 millió forint bevételkiesést jelent. A 2021. évre vonatkozóan beterjesztett költségvetési törvénytervezet szerint az elvonás hosszabb távon fennmarad, így az új gazdálkodási helyzet kezelésére megoldást kell találni, hiszen a bevétel az önkormányzat számára megszűnik, miközben az adóbeszedéssel kapcsolatos költségeket továbbra is terhelik a település költségvetését.

Államháztartáson belülről és kívülről származó működési források

Államháztartáson belülről és kívülről származó források általában konkrét felhasználási célhoz kapcsolódóan jelennek meg évenként az önkormányzat költségvetésében. A bevétel nagyságát szerződések, megállapodások rögzítik. Abból adódóan hogy ezen bevételeket projektekhez kapcsolódóan, vagy elkülönült feladat finanszírozásával összefüggően határoznak meg, olyan determinációt jelentenek az aktuális költségvetés számára, amely nem szabad döntés függvénye.

Intézményi működési bevételek

A működési bevételek között fontos tétel az intézmények saját bevétele. Az intézményi saját bevételek rendszerét felül kell vizsgálni. Ennek ki kell terjedni a térítéskötelessé tehető feladatokra és a térítési díjak mértékére. A rendszeres bevételek esetében, amennyiben lehetséges az inflációs valorizálást a díjmeghatározás alapvető szempontjává kell tenni.

Az intézményi saját bevételek növelésében az intézményi önállóságot és érdekeltséget erősíteni kell.

A várakozói díj megfizetésének a veszélyhelyzet során alkalmazandó eltérő szabályairól szóló Kormányrendelet szerint az egész ország területén a közterületek várakozási területeinek használatáért nem kell parkolási-várakozási díjat fizetni. A rendelkezés 2020. április 6-ától érvényes. Mivel a veszélyhelyzet fennállásáig a szabályozás fennmarad, az önkormányzat költségvetésében bevételkiesését várható. Amennyiben a köztisztasági feladatok színvonalát a Közgyűlés nem kívánja csökkenteni, a bevételkiesési fedezetlenséget kezelni kell.

Helyi adók

A helyi adók az önkormányzati saját bevételein belül a leglényegesebb elemet jelentik, hiszen jelentős volument és forrásellátási biztonságot jelentenek az éves költségvetések finanszírozásában. Az önkormányzati kényszeradóztatás miatt az adónak az a szabályozási funkciója nem tud működni, amely a település gazdasági fejlődéspolitikájának irányába terelné az adózókat.

Az adóztatás hatását évenként elemezni kell. A meglévő adóterhek növelésének gátat szab a központi adók magas mértéke, a vállalkozások és a lakosság terhelhetőségének határa. A bevallási és befizetési kötelezettségek teljesítésének és valóságtartalmának ellenőrzésével, a gazdaság szereplőinek fejlődésével, valamint az inflációs hatások érvényesítésével az árbevételben, a bevétel növekedése elérhető.

Fel kell készülni annak a kockázatnak a kezelésre, amely abból következhet be, hogy megvalósul a helyi iparüzési adó csökkentésével kapcsolatos tervezet, amely a vállalkozások megsegítésére irányulóan az országosan tervbe vett gazdasági mentőcsomag részeként jelent meg korábban a Versenyképességi Tanácsülésén a Pénzügyminisztérium előterjesztésében. Ez alapján a december 20-ai adófeltöltési kötelezettség megszűnne, valamint a vállalkozások esetében az értékcsökkenés és a kutatásfejlesztésre fordított kiadás levonhatóvá válna az adóból. Salgótarján esetében ez hozzávetőlegesen 100-130 millió forint kiesést jelentene az önkormányzati költségvetés bevételi oldalán.

A koronavírus járvány hatására a következő időszakban a termelő szervezetek, vállalkozások jelentős termelés-visszaesést fognak elszenvedni, miáltal az önkormányzati helyi adóbevétel jelentősen csökken. A jelenlegi információk és várakozások globális válságot jeleznek, amely alapvetően fogja a következő egy-két évben megváltoztatni a nemzetközi és a hazai munkamegosztásban való részvételt.

Salgótarján önkormányzatát érintően több száz millió forint helyi adó bevétel csökkenést is számításba kell venni a következő évek költségvetési feltételrendszere meghatározása során. Meg kell találni a megoldást a megváltozott gazdasági környezethez való igazodáshoz, függetlenül attól, hogy a Kormány képes-e, akar-e, vagy milyen mértékben szándékozik segíteni az önkormányzati terhek kezelésében.

1.2. Felhalmozási bevételek

Az önkormányzati ingatlanok értékesítésének eldöntése során mérlegelni kell, hogy a rövid távú értékesítés, vagy a hosszabb távon kifizetődőbb tartós bérbeadás az, ami inkább megfelel az önkormányzat érdekeinek. A tartós bérletet a vagyon megőrzése, míg az eladást a mindenkori költségvetési hiány kényszere motiválja.

Ingatlanok, építmények esetében a vállalkozók segítésének szempontjait is figyelembe vevő bérleti formákat, tartós bérletet kell alkalmazni. Ez esetben is elvárás kell legyen az elszámolt amortizáción alapuló díjmeghatározás.

Az önkormányzati vagyon értékesítéséből a továbbiakban jelentős bevételre nem lehet számítani. Amennyiben értékesítési szándék jelenik meg, az értékesítés előtt a városfejlesztési célokkal összefüggő vizsgálatot kell végezni.

Amennyiben önkormányzati bérlakás értékesítésére kerül sor, figyelemmel kell lenni a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény rendelkezéseire, hiszen a keletkező bevétel csupán lakásfelújításra, vásárlásra, építésre használható.

1.3. Finanszírozási bevételek

Maradvány igénybevétele

Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 368/2011. (XII.31.) Kormányrendelet 155.§-a szerint önkormányzat és a költségvetési szerveinek pénzmaradványát az éves költségvetési beszámoló keretén belül kell megállapítani és a Közgyűlésnek jóváhagyni az államháztartási számvitelről szóló kormányrendelet

előírásainak megfelelően. A maradvány felhasználási kötöttséggel rendelkező része korábban már elhatározott feladatok megvalósítását segíti, a szabadon felhasználható összeg a költségvetés fedezeti feszültségét csökkentheti.

Törekedni kell arra, hogy a maradvány szabadon felhasználható részének egyre kisebb hányada vegyen részt a költségvetés tervezési hiányának megszüntetésében, és egyre nagyobb hányad finanszírozzon saját erőforrású felújítást és beruházást. Ezzel külső pályázati forrásoktól független belső forrás állhat rendelkezésre az elkerülhetetlenül indokolt felújítások, beruházások fedezetére.

A jövőben, a pályázati forrásokkal támogatott projektek befejezése, illetve az egyre feszesebben meghatározott költségvetési előirányzatok miatt, a számításba vehető maradvány összege is egyre kisebb lesz.

Hitelfelvétel

A működési terület likviditásának biztosítása érdekében csak olyan mértékben kerülhet sor hitel tervezésére, amely a tárgyév költségvetésében nem okoz visszafizetési nehézséget.

Felhalmozási hitel tervezését, igénybevételét a későbbi évek költségvetéseinek terhelhetősége, illetve a hitelképesség határozza meg, mivel ezen források a későbbi években keletkező bevételi többletek jelenbeli felhasználását jelenti.

A hitelcél meghatározásakor előnyt kell adni azon felhalmozási feladatoknak, amelyek a megvalósulást követően bérleti díjbevételi többletet, vagy működési költségmegtakarítást eredményeznek.

2. Kiadások

Az önkormányzati és egyéb ágazati törvényekből az önkormányzatra olyan mennyiségű feladatellátás hárul, amelyhez a szükséges anyagi eszközöket a központi költségvetés nem biztosította. Az egyre szűkülő források nem csupán a jogos fejlesztési igények megvalósításának szabtak határt, hanem a működési kiadások finanszírozásában is nehézséget okoztak. Elegendő forrás hiányában, a későbbi időszakban is a feladatellátás hatékonyságának fokozásával, a mellőzhető szolgáltatások felfüggesztésével, új struktúrájú ellátó rendszer kialakításával kell elérni, hogy a bevétel-meghatározott tervezés elvei érvényesüljenek, és a későbbi években is fenntartható költségvetési egyensúly alakuljon ki.

Az önkormányzati céloknak megfelelően a kötelező és az önként vállalt feladatok szigorú rangsorolásával rendszerszerű összefüggéseknek megfelelően kell meghatározni a tervezhetőség rangsorát.

2.1. Működési kiadások

Az önkormányzati költségvetésen belül a működés elsődlegességét biztosítani kell. Ez esetben a személyi juttatások és a kapcsolódó járulékok azok a jogcímek, amelyek jelentős részükben determináltak. Csökkentésük alapvetően csak akkor valósítható meg, ha az alkalmazottak létszáma is csökken.

A személyi juttatások növekedésénél a közalkalmazottakat és a köztisztviselőket érintő esetleges központi bérfejlesztés hatásait, illetve jogszabályi változás szerint a minimálbér és a garantált bérminimumra vonatkozó rendelkezéseket kell figyelembe venni.

A dologi kiadások számításba vételénél a közüzemi szolgáltatások költségeit az előző évek naturális átlagfogyasztási adatai alapján kell meghatározni. Az egyéb dologi kiadások esetében a reálérték megtartását lehet célként kitűzni.

Mivel a működési bevételek előzetes kalkulációja azt mutatja, hogy a rendelkezésre álló források nem elégségesek a kiadások finanszírozására, visszafogott feladatvállalással kell biztosítani a pénzügyi egyensúlyt.

Olyan intézményhálózat fenntartása a cél, amelyet hosszabb távon a számításba vehető bevételekből zavarmentesen finanszírozni lehet.

2.2. Felhalmozási kiadások.

Az előző évek költségvetései is jelentős erőfeszítéseket tettek arra vonatkozóan, hogy a felújítások és beruházásokra szánt összegek növekedjenek és a szükséges felhalmozási beavatkozások megvalósulhassanak.

Jelentős pályázatokra került sor az elmúlt időszakban, amelyből több már a megvalósulási szakaszba került. Külön ki kell emelni a Modern Városok Program keretén belül meghatározott elképzeléseket, amelyeknél néhány esetben nehezen halad a megvalósítás. Az következő évek kiemelt feladata az elfogadott pályázati listán szereplő projektek befejezése, amennyiben külső körülmények nem akadályozzák a kivitelezést. Fontos érdek fűződik a lehető legkorábbi megvalósításhoz, hiszen minél inkább

elhúzódik a felhalmozási feladat előkészítése, annál több önkormányzati saját forrásigény jelentkezik az időközi áremelkedések következményeként.

A következő évek nagy kérdése az, hogy milyen nagyságrendben lehet különféle pályázati forrásokat igénybe venni a város számára fontos felhalmozási feladatok finanszírozása érdekében. Ezekhez a szükséges saját erőt biztosítani kell. Mivel a város fejlesztésében, a népességmegtartó képesség növelésében, a jelen és a jövőbeni fejlődés lehetőségeinek megteremtésében az önkormányzatnak elemi érdeke van, a saját források biztosítása érdekében amennyiben lehetséges be kell vonni működési típusú forrásokat is.

Arra kell törekedni, hogy a költségvetés működési szektora képes legyen finanszírozni az önkormányzat által igénybevett felhalmozási hitelek tőke és kamatfizetéseit, hiszen ezen kiadási tételek működési kiadásként számolandók el az önkormányzat költségvetésében.

A felhasználható források keretein belül továbbra is kiemelt figyelmet kell fordítani az utak, járdák, lépcsők felújítására, illetve emellett az intézményi épületek legalább olyan nagyságrendű felújítására, amely a rendeltetésszerű működés feltételeit folyamatosan biztosítja.

El kell érni, hogy a jövőben az adósságot keletkeztető kötelezettségvállalásokról szóló közgyűlési előterjesztések tételesen tartalmazzák a visszafizetés forrásait.

Gondoskodni kell, hogy a beruházásokkal létrehozott létesítmények működtetését és jövőbeni fenntarthatóságát biztosító megalapozott források a költségvetési rendeletekben kerüljenek feltüntetésre. A számításnak valóságos elemzésen, körültekintő kalkuláción kell alapulni, hiszen működési veszteséget csak az önkormányzat Közgyűlése vállalhat.

V.

FELELŐSSÉG A JÖVŐÉRT

Ahhoz, hogy a gazdasági programban kitűzött célok megvalósuljanak mindenkinek a felelősségteljes cselekvő együttműködése szükséges.

A **Közyűlés** a helyi demokrácia megtestesítőjeként, a város legfelsőbb döntéshozatali szintje. Fő feladata a választópolgárok képviselete, a város működtetése, az egészséges életér kialakítása érdekében, a társadalmi és gazdasági körülmények figyelembe vételével az elérendő célok kitűzése, az erőforrások meghatározása, allokálása, valamint a helyi szabályozások kidolgozása, a megvalósítás kontrolálása.

Felelőssége súlyával arányos. Célkitűzései, döntései évekre, évtizedekre meghatározzák a város sorsát, fejlődésének irányait, a város polgárainak közérzetét. Működésének stílusa ugyancsak komoly befolyással bír a polgárok hangulatára, illetve alakítja a politikai közhangulatot.

A **Polgármesteri Hivatal** az önkormányzat szűrője, keze.

Feladata a város menedzselése, a polgárok, valamint a testület és bizottságai kiszolgálása. A törvényesség, jogállamiság helyi öreként egyszerre kell ellátnia államigazgatási, hatósági, érdekvédelmi és egyeztetési feladatokat. Mint a város és a helyi közélet motorja, komoly koordinálási, szervezői tevékenységet is fel kell vállalnia és meg kell oldania. Speciális tulajdonos, a város javainak sáfára, tulajdonosi jogainak a jogszabályok adta lehetőségek közötti gyakorlója és érvényesítője. Ebben a minőségében fokozottabban kell törekednie a város anyagi jólétének megteremtéséhez szükséges feltételek biztosítására.

Feladataiból következően komoly szerepe és felelőssége van a helyi közhangulat, közélet alakulásában, alakításában, a város arculatának formálásában, külső megítélésében, vonzóvá tételében, a mikro gazdaság fellendítésében.

Az állampolgárok életminőségének javítása, a közigazgatás versenyképességének fokozása érdekében szükséges a közigazgatási szolgáltatások minőségének javítása. Az ügyfelek javuló kiszolgálásának záloga az ügyfélfogadás javítása, az eljárások korszerűsítése, a helytől és időtől független igénybevételi lehetőségének biztosítása, az elektronikus ügyintézés elterjesztése, valamint a közérdekű információkhoz való közvetlen és gyors hozzáférés lehetővé tétele.

Fontos feladat a közigazgatási szolgáltatások feltételrendszerének korszerűsítése, amely kiterjed

- a szolgáltató szemléletű, az igénybevételi helytől és időtől független elektronikus ügyintézés kiterjesztésére,
- a közigazgatási szolgáltatások igénybevételében az elérhetőség javítására.

A *civil szervezetek* – beleértve a kamarákat is – azok a formációk, amelyek általában a társadalom egyes rétegeinek, érdekcsoportjainak a közéletben, a politika színterén történő megjelenítésére jöttek létre.

Feladatuk az érdekképviselés, a szakmai képzés, saját területük koordinálása, feltérképezése, javaslataikkal, véleményükkel a lehető legjobb döntés meghozatalának elősegítése. Összekötő szerepet játszanak a polgárok és a mindenkori hatalom között.

Kiemelkedő felelősségük van abban, hogy az általuk „lefedett” területeket valóban összefogják, és véleményüket a nyilvánosság előtt a megfelelő szakmai színvonalon képviseljék.

A *polgárok* feladata nem kevesebb, mint élni, és élni hagyni. Beilleszkedni és egészségesen, aktívan tenni a dolgukat, munkálkodni a társadalmi hierarchiában a magán, a család, a közélet színterén.

A felelősség a „ma” megélése, egy egészséges, a jelenlegitől bölcsebb generáció kinevelése, a „stafétabot megőrzése”, hogy legyen mit átadni, hiszen a várost csak kölcsönadta a jövő generációja.